

ІЛЮСТРАЦІЇ ДО ЖИТТЯ ЄВГЕНІЯ ЄНІНА

Головна метаморфоза власного життя: постійно змінював місця роботи, але насправді нічого не міняв. Адже хоч би де перебував, проте знову і знову повертався до міжнародних відносин.

Євгеній Єнін

«Об’єднують людей світлі думки
про спільне майбутнє,
а не темні про минуле»

Євгеній Єнін

«Ілюстрації до життя Євгенія Єніна» — це унікальне видання, присвячене яскравій особистості, яка зробила вагомий внесок в утвердження могутності української держави і виховання нового покоління патріотів. Євгеній Єнін уособлював високі моральні якості — доброчесність, справедливість, любов до близьких і безмежну відданість рідній землі. Його трагічна загибель стала болючою втратою для українського суспільства, але водночас спонукає замислитися над його життєвим шляхом і справами, що назавжди залишаться в історії нашої держави.

Віцепрезидент НАН України,
академік НАН України **Сергій Пирожков**

Ілюстрації до життя Євгенія Єніна

АртЕкономі
видавництво 1991

Київ 2026

УДК 821.161.2’06-312.6
І43

І43 Ілюстрації до життя Євгенія Єніна. — К. : Арт Економі, 2026. — 248 с. : іл.

Перед вами — літопис у світлинах, що зберігає пам’ять про шлях справжнього професіонала і патріота Євгенія Єніна. Це ілюстрований життєпис державного діяча нової генерації, який, попри відносно молодий вік, встиг прожити насичене, яскраве і глибоко змістовне життя. Свою кар’єру він розпочав як молодий дипломат, а згодом, завдяки службі в МЗС, Генеральній прокуратурі та МВС, здобув визнання як фахівець у царині міжнародної діяльності. Євгеній Єнін трагічно загинув у січні 2023 року, залишивши по собі плідний слід у розбудові сучасної української державності.

УДК 821.161.2’06-312.6

ISBN 978-617-8340-09-4

© Видавництво «Арт Економі» (оригінал-макет), 2026
© Володимир Єнін, 2026

1

ВІЗИТІВКА ЛЮДИНИ – ЇЇ БІОГРАФІЯ

За кожним рядком – напружені будні

Дмитро Луценко

ЄНІН Євгеній Володимирович

Народився 19 листопада 1980 року в м. Дніпропетровську (нині — Дніпро).

ОСВІТА

Упродовж 1987–1997 рр. **навчався в Павлоградській середній школі № 9,** яку закінчив з відзнакою.

З 1997-го до 2002 року був **курсантом Національної академії СБУ,** завершив навчання з відзнакою за спеціальністю «Правознавство» і здобув кваліфікацію юриста зі знанням англійської мови.

У 2010 році захистив дисертацію на тему «Забезпечення національних інтересів України у процесі врегулювання Придністровського конфлікту» і став **кандидатом політичних наук** за спеціальністю «Основи національної безпеки держави».

У 2012 році закінчив факультет правознавства і міжнародних відносин **Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі** і здобув кваліфікацію юриста-міжнародника.

Вільно володів українською, англійською, італійською, румунською і російською мовами.

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

СБУ–СЗР УКРАЇНИ (1997–2010 рр.)

З 2002-го до 2010 року проходив військову службу на посадах офіцерського складу в оперативних підрозділах СБУ та СЗР України.

З 2005 року перебував у закордонному відрядженні в Посольстві України в Республіці Молдова, де працював над питаннями демаркації українсько-молдовського державного кордону і врегулюванням конфлікту на території Придністров'я, за що у 2008 році Указом Президента України нагороджений **орденом «За мужність» III ступеня.**

МЗС УКРАЇНИ (2010–2016 рр.)

У 2010 році перейшов на дипломатичну роботу до Центрального апарату МЗС, де обіймав посади першого секретаря і начальника відділу.

З 2012-го до 2016 року працював на посадах **радника і радника-посланника Посольства України в Італійській Республіці.**

ГЕНЕРАЛЬНА ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ (2016–2019 рр.)

У червні 2016 року призначений на посаду заступника Генерального прокурора України з повноваженнями у питаннях міжнародного співробітництва під час кримінальних проваджень, зокрема щодо виявлення, арешту і повернення в Україну злочинних активів, розшуку та екстрадиції в Україну ВІП-утікачів, видачі з України правопорушників за запитами іноземних держав. Також координував співпрацю України і Міжнародного кримінального суду.

З-поміж результатів його роботи — конфіскація майже 1,5 млрд дол. США, які належали злочинній організації Януковича, в дохід держави. У 2017 році Указом Президента України нагороджений **орденом «За заслуги» III ступеня.**

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ МАЙБУТНЬОГО (2019–2020 рр.)

З квітня 2019 року працював заступником виконавчого директора Українського інституту майбутнього.

Був позаштатним консультантом комітету ВРУ з питань правоохоронної діяльності.

МЗС УКРАЇНИ (2020–2021 рр.)

У квітні 2020 року повернувся на роботу до МЗС України на посаду **заступника міністра.**

Розпорядженням Президента України був уповноважений виступати агентом України і здійснювати представництво нашої держави у справах України проти російської федерації, що розглядаються Міжнародним судом ООН і арбітражними трибуналами. Безпосередньо працював над питаннями юридичного переслідування рф у міжнародних судах.

Указом Президента України № 240/2020 призначений головою делегації нашої держави для участі в переговорах з Ісламською Республікою Іран у зв'язку зі збиттям 8 січня 2020 року літака МАУ рейсу PS752.

Указом Президента України № 229/2020 призначений членом комісії при Президентові України з питань громадянства.

Відзначенням особистих зусиль у сфері зовнішньої політики стало присвоєння у 2021 році Указом Президента України дипломатичного рангу **Надзвичайного і Повноважного Посланника другого класу.**

МВС УКРАЇНИ (2021–2023 рр.)

У вересні 2021 року призначений на посаду **першого заступника міністра внутрішніх справ,** де координував діяльність і проведення реформ у структурах МВС, зокрема Нацполіції, ДСНС, Державної міграційної служби і відповідав за співпрацю із силовими відомствами інших країн.

- Значну частину робочого часу проводив у відрядженнях на лінії фронту. Допомагав не лише підтримувати бойовий дух і мотивацію українських героїв, а й зробив вагомий внесок у розбудову безпілотної авіації в системі МВС. Ініціював фінансування і виробництво експериментальних зразків ударних безпілотників.

  Завдяки цьому вдалося масштабувати застосування безпілотної авіації МВС для вирішення бойових завдань по всій лінії фронту, завдаючи нищівних втрат живій силі і техніці російського агресора.

- Як результат, станом на вересень 2025 року знищено понад 21 000 одиниць танків, ББМ, САУ, ЗРК «ТОР», ВАТ та іншої військової техніки ворога на суму більш ніж 12 мільярдів доларів США.

Нагородна зброя:

- Наказом міністра оборони України № 945 від 17.10.2016 р. нагороджений відзнакою «Вогнепальна зброя» — пістолетом **«Glock 17».**

- Наказом голови СЗР України № 435 від 20.04.2020 р. нагороджений відзнакою «Вогнепальна зброя» — пістолетом **«Pietro Beretta».**

Відомчі нагороди:

- Відзначений 22-ма відомчими нагородами СБУ, СЗР, МЗС, ГПУ, МВС і МО України.

- 22 грудня 2023 року нагороджений (посмертно) **орденом «Rio Branko»** — найвищою відзнакою держави Бразилія.

Був одружений, батько двох дітей

Загинув 18 січня 2023 року під час польоту в зону бойових дій унаслідок падіння гелікоптера ДСНС України у м. Бровари Київської області.

Ім'я Євгенія Єніна присвоєно:
— ліцею № 9 в м. Павлограді;
— бібліотеці у Національній академії СБУ в Києві;
— скверу в м. Дніпрі;
— вулиці в м. Харкові.

2

УСІ МИ РОДОМ З ДИТИНСТВА

Що посієш, те і зійдеш

Януш Корчак

ЙОГО ШКОЛА – ТЕПЕР ЛІЦЕЙ ЙОГО ІМЕНІ

Євгеній Єнін навчався в Павлоградській школі № 9 (нині — Ліцей № 9 імені Євгенія Єніна Павлоградської міської ради), яку закінчив з відзнакою. За словами вчителів, він був розумним і вихованим учнем. Під час навчання брав активну участь у житті школи, був членом учнівського самоврядування.

Враховуючи вагомий вклад Євгенія Володимировича в боротьбу за незалежність, розбудову Української держави, підтримання миру й безпеки, зміцнення міжнародного авторитету України, значний особистий внесок у розвиток науки, освіти, культури та інших сфер суспільного життя, а також з метою увічнення його пам'яті, 23 травня 2023 року Ліцею № 9 Павлоградської міської ради присвоєно ім'я Євгенія Єніна.

Відтак Павлоградський ліцей було офіційно перейменовано на честь першого заступника міністра внутрішніх справ України Євгенія Єніна, який трагічно загинув унаслідок авіакатастрофи під час польоту в зону бойових дій.

Для навчального закладу це стало значущою подією. На пам'ятному заході були присутні почесні гості: батько першого заступника міністра Володимир Єнін, керівники підрозділів міністерства, міста та органів самоврядування. Прозвучало багато теплих слів. Володимир Єнін подякував за збереження пам'яті про сина.

Також у День знань в навчальному закладі відкрили два класи: Клас сучасної історії в пам'ять про Євгенія і Клас патріотичного виховання, де діти навчатимуться основам пожежної та мінної безпеки. У класах є все необхідне — навчальна поліграфічна продукція, 3D-стенди із зображенням видів вибухонебезпечних предметів.

Лілія Миколаївна Чернецька, директорка ліцею

Уперше ми познайомилися з Євгенієм у липні 2022 року. Перебуваючи у відрядженні на сході разом зі своєю мужньою і незламною командою, Євгеній Єнін завітав і до рідної школи в Павлограді. Він поспілкувався зі своїми вчителями, згадав роки навчання і відвідав захисні споруди цивільного захисту.

Пам'ятаю, як Євгеній розповідав про своє дитинство… Коли йому було п'ять, батька як військового перевели з Дніпра для подальшої служби в Павлоград. Порахував, що минуло вже 25 років, як він закінчив

школу. Євгенію було надзвичайно приємно зустріти своїх викладачів. У його рідному класі ми поспілкувалися про сьогоднішні реалії. Звичайно, було порушено питання стану укриття. Він звернувся до адміністрації школи, місцевої влади, фахівців ДСНС з проханням зробити все можливе, щоб укриття школи відповідали чинним стандартам безпеки.

Добре пам'ятаю його слова: «Якщо всі разом докладатимемо зусиль, можемо організувати максимально безпечний освітній процес для наших дітей».

Ми подарували Євгенію дзвоник і фото, на якому він як випускник-медаліст ніс на плечі першокласницю із дзвіночком. Це була дуже тепла зустріч, людяна, щира… Євгеній презентував школі три якісних ноутбуки і Біблію в бібліотеку. Кожному вчителю — квіти, великі червоні троянди.

На дошці, де зазвичай писали «Класна робота», написав одне бажане для нас усіх — «Переможемо». «Всі наші дії зараз спрямовані саме на це. Такі часи. Не забудьте сьогодні обійняти ваших рідних», — говорив нам усім Євгеній Єнін.

На жаль, та зустріч була останньою…

Вікторія Миколаївна Яценко, вчителька літератури

Розумний світлоокий усміхнений хлопець — це саме ті спогади, що приходять одразу, коли згадуєш Євгенія. Але хочеться додати, що йому до снаги було все! Він не пасував перед труднощами, наполегливо йшов до мети, а слова «честь», «повага», «Батьківщина» завжди були наповнені змістом. Євгеній любив вдумливо читати, тому на уроках літератури мені подобалися його глибокі думки, нестандартне мислення. А ще він чуттєво декламував поезію! Ми всі на уроках захопливо його слухали. Багатогранна людина з добрим серцем і великою силою духу — саме таким залишиться в моїй пам'яті Євгеній Єнін.

Людмила Володимирівна Лях, вчителька української мови та літератури

У Євгенія я викладала українську мову та літературу. Він був прекрасним учнем: вихованим, інтелігентним, розумним. Навчався тільки на «відмінно». Любив літературу. Пам'ятаю, як учили вірш В. Сосюри «Любіть Україну». Діти розповідали з місця, а Женя вийшов до дошки, такий гарнесенький, у костюмі, серйозний, і виразно, без жодної затримки розказав цей вірш. А потім додав, що йому дуже сподобалася ця поезія, бо вона — про любов до України...

Спливає в пам'яті і медальна робота Жені — про О. Довженка, річку його дитинства Десну і, звичайно, про те, як він любить свій рідний край, свою батьківщину...

Не пригадую жодного разу, щоб він не підготувався до уроку, завжди виручав однокласників, коли треба було йти до дошки відповідати.

Людмила Миколаївна Осипчук, учителька географії

Гарненький хлопчик з приємною усмішкою, допитливими очима. Таким я побачила Женю, зустрівши в 6-му класі на уроці географії. Своїм позитивом, своїм бажанням знати якомога більше він зацікавив мене як учителя. А далі уроки, нові пізнання. Нове підкорення вершин. З Євгенієм мені було цікаво працювати. Я відчувала задоволення від спілкування з таким учнем: відповідальним, завжди зосередженим, цілеспрямованим.

Шкільні роки пролетіли швидко. А далі — я і мої колеги стежили за професійним зростанням Євгенія. Раділи його успіхам, відчували гордість, що Женя — наш учень. На все життя залишаться в пам'яті хвилини нашої зустрічі влітку 2022 року. Ми побачили нашого Женю, такого ж упевненого в собі й у своїй справі, простого, людяного, відповідального і щирого.

На жаль, ця зустріч була останньою...

Остання зустріч з рідною школою і вчителями. Павлоград, липень 2022 р.

9 школа — школа справжніх супергероїв. Павлоград, липень 2022 р.

Останній раз у рідному класі. Павлоград, липень 2022 р.

Микола ПОНОМАРЧУК

почесний громадянин м. Павлограда,
заслужений юрист України

ЄВГЕНІЙ ЄНІН У ПАМ'ЯТІ ПАВЛОГРАДЦІВ

Сьогодні в Україні, мабуть, немає жодної родини, якої б не торкнулася війна. У когось загинули друзі, знайомі, але особливо тяжко переживати втрату рідних людей. Для мене і моєї родини таким ударом була звістка про загибель Євгенія Єніна, якого я знав з дитинства і якого вважав за рідну людину. З його батьком, Володимиром Миколайовичем, ми приїхали до Павлограда майже одночасно. Його направили керувати СБУ, а мене — до міськвідділу УМВС. Наші сім'ї якось одразу здружилися. Женя Єнін ріс у мене на очах. Він був вихованим хлопчиком, багато читав, любив українську літературу, історію, цікавився нашою роботою. Подобалося те, як учителі школи № 9 (сьогодні — Павлоградський ліцей № 9, який названо на його честь) відгукувалися про нього: з таким відповідальним, зосередженим і цілеспрямованим учнем завжди було приємно працювати. Від батька він перейняв такі риси, як чесність, мужність, стійкість перед труднощами, наполегливість на шляху до мети. Від матері, Ірини Іванівни, — стриману, гідну коректність вихованої людини, емпатію, цінність родинного осередку. А такі поняття, як «честь», «повага», «Батьківщина», завжди були наповнені для нього дуже важливим змістом.

Народна мудрість свідчить, що всі ми родом з дитинства, проте ніхто не може однозначно сказати, ким виросте людина, яка у неї доля. Я знаю, що головні риси характеру, які були сформовані в сім'ї і школі, вроджені якості допомогли Жені з відзнакою закінчити Національну академію Служби безпеки України та здобути повну вищу освіту за спеціальністю «Правознавство», а у 2010 році захистити дисертацію і отримати науковий ступінь кандидата політичних наук. Я впевнений, що це дозволило йому успішно застосовувати отримані знання на дипло-

Резиденція Вселенського Патріарха Варфоломія. Зустріч сім'ї Є. Єніна з Патріархом у дні святкування православної Пасхи. Стамбул, 02.05.2021 р.

матичній службі в посольствах України в Молдові, Італії та Міністерстві закордонних справ, Генеральній прокуратурі, а пізніше — і в Міністерстві внутрішніх справ України.

Я був свідком приїздів Євгенія до Павлограда, де при зустрічах він ділився враженнями про роботу на керівних посадах у правоохоронних органах і на дипломатичній службі, особливо про звільнення українців з піратського і терористичного полону на Близькому Сході, повернення додому полонених українських військовослужбовців із Сирії, Лівії, Нігерії, про організацію термінової, небувалої в історії евакуації людей з Кабула, яка, за словами Єніна, часом нагадувала «бондіану», а також про роботу з порятунку наших громадян і громадян інших держав з афганського пекла. Не забував Женя також рідну школу, залюбки зустрічався з учнями і педагогами, розповідав про службу, допомагав матеріально. Завжди зосереджений, підтягнутий, з гарною спортивною фігурою, він був достойним прикладом для учнів.

Я бачу в Євгенієві чоловіка-воїна, патріота, який досконало знав усі загрози для держави — як зовнішні, так і внутрішні, який з болем у серці сприйняв вторгнення рф в Україну, розуміючи, що тільки створення потужного оборонного комплексу може охолодити запал будь-якого агресора. Всі ці якості не заважали Жені залишатися сімейною людиною. Я знаю, що найбільше він любив проводити час із сім'єю, з дітьми. Коли ми питали, яке у нього хобі, Женя завжди відповідав — побути із сім'єю. Він мав багато якостей, які захоплювали і приваблювали людей. Він був людиною широкої душі.

Для нас, земляків Євгенія, він залишиться взірцем мужності, любові до Батьківщини, державним діячем, який не боявся жодних труднощів і який за свої неповні 43 роки зробив для України стільки, скільки багато з нас не змогли б і за все життя.

Пам'ять про Євгенія Єніна назавжди житиме в моєму серці.

З бабусею Валентиною Іллівною Єніною.
Павлоград, літо 1981 р.

З бабусею Марією Микитівною Бородіною.
Павлоград, літо 1981 р.

Євгенію 1,5 року.
Дніпро, весна 1982 р.

У тата на роботі.
Павлоград, березень 1988 р.

Початкова школа.
Павлоград, жовтень 1988 р.

Женя з чотирилапою подругою Лотою.
Павлоград, березень 1997 р.

На вулицях Павлограда влітку 1996 р.

Випускний бал і урочиста лінійка.
Отримав атестат з відзнакою.
Павлоград, червень 1997 р.

Уся сім'я вітає Євгенія з успішним закінченням школи. В. Єнін (батько), М.М. Бородіна (бабуся), Євгеній, І.І. Бородін (дідусь), С. Колосов (двоюрідний брат), І. Єніна (мама). Павлоград, червень 1997 р.

3

АКАДЕМІЧНІ РОКИ ВИЩОГО ҐАТУНКУ

Будь-яка школа славна не числом, а здобутками своїх учнів

Микола Пирогов

Наталія ЛАТИШЕВА

доцент, завідувачка кафедри іноземних мов
Національної академії СБУ

ЮНАК З ВИНЯТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ І БЕЗДОГАННОЮ СТАРАННІСТЮ

Коли перебираю в пам'яті тих курсантів, хто впевнено зачепився за неї, Євгеній Єнін там значиться як «юнак з винятковою відповідальністю і бездоганною старанністю». Сумніви щодо знань — це прерогатива не тільки слухачів, а й викладачів, як казав один гуморист. Але коли іспит складав Єнін, я бачила в ньому таку впевненість, що всякі сумніви відпадали. І це був не образ, як багато молодих людей люблять надати собі, а сама суть.

Тим молодим людям, хто навчався в Академії з 1992-го по 2012 рік, дуже поталанило, адже це був осередок зразкової вищої школи. Скажу щодо свого предмета: курс іноземних мов був настільки насиченим, що навчальні пари проводилися щоденно. Іноземною викладалися деякі предмети. Коли навчався Женя, було три основних напрямки: право, іноземні мови та спеціальні дисципліни. Вони до певного часу були в єдиній зв'язці, іноземні мови мали статус державного іспиту.

Серед щасливчиків навчатися в такому закладі був і Євгеній Єнін. Зі свого багатого досвіду викладання іноземної мови точно знаю, що до цієї специфічної науки студента-курсанта спонукає або свідома прив'язка до лавки відомого місця на довгі-довгі часи зубрінням, або ж талант знаходити в чужому інструменті спілкування такі послідовності і закономірності звуків, що зачаровують і легко лягають на душу. Євгеній, як на мене, поєднав те й те, бо вмів і примусити себе, і знайти в новій справі насолоду.

Так вийшло, що подальша доля Євгенія Єніна була в мене на виду, ми продовжували спілкуватися в телефонному режимі. Та якось виник

Курсант другого курсу Національної академії СБУ. Київ, зима 1998 р.

шанс співпрацювати. При Академії ми організували Центр іншомовної підготовки, куди ввели дванадцять мов і серед них — румунську. Єнін уже повернувся з Молдови і працював у МЗС. Тому я звернулася до нього з пропозицією провести семінар з групою, яка вивчала саме румунську мову, розповісти про культуру, історію, традиції народу, котрий спілкується цією мовою.

Якось мене запитали: а хто вийшов би з Єніна, закінчи він не Академію СБУ, а Гарвард? Я впевнено відповіла: вийшов би точно такий Єнін, яким ми його знаємо. В усякому разі, носа не задирав би, бо був простою, доступною для всіх людиною. А знання, отримані в Гарварді, точно так само використав би на благо рідної України.

Було таке враження, що він прийшов на навчання до вишу вже сформованою особистістю, з власними переконаннями і моральними устоями. У нього вже склалися певні цінності, своє розуміння життя — і воно було, повірте, не примітивним. Розум, порядність, твердість переконань — усе це з вулиці не візьмеш, потрібен прецедент.

Світла пам'ять Євгенію, бо для мене він завжди був саме світлою людиною. Без жодної плями.

Олексій ШМОТКІН

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри Національної академії СБУ,
заслужений юрист України

НЕФОРМАЛЬНИЙ ЛІДЕР — ЦЕ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

У 1997 році я почав читати лекції і проводити семінарські заняття у курсантів першого курсу Національної академії Служби безпеки України з основоположної юридичної дисципліни — «Теорія держави і права». Як завжди, на першому семінарському занятті я знайомлюся з групою. Педагогічний досвід, який почав формуватись у мене з 1977 року, дає можливість навіть за першого знайомства з курсантом побачити в ньому риси особистості. Вже дрібні деталі поведінки курсанта, коли він представляється, можуть у загальному вигляді характеризувати його, насамперед свідчити про обдарованість.

Курсант Євгеній Єнін привернув мою увагу розсудливістю, виваженістю, впевненістю. В процесі навчання і професійній діяльності він проявив ці та інші позитивні риси характеру. Однією з них було почуття відповідальності, причому не тільки за власні вчинки, а й за колектив у цілому.

Прикладом цього може слугувати його ставлення до навчального процесу. «Теорія держави і права», з одного боку, є основною юридичною дисципліною, а з другого, — вона дуже важка для засвоєння. Це ускладнюється, по-перше, тим, що її вивчають на початку навчання в академії, яке дуже відрізняється від навчання в школі, а по-друге, у курсантів починається військова служба з її суворими статутними вимогами. Враховуючи ці труднощі, на семінарських заняттях я опитував курсантів передусім за принципом добровільності. Але коли охочих не виявлялося, як правило, руку піднімав курсант Є. Єнін. Він усвідомлював: якщо не зробить цього, негативний результат не забариться у когось із товаришів чи групи в цілому. Його відповіді майже завжди оцінювалися на «відмінно». Мої спостереження свідчать про

те, що таке почуття відповідальності, взаємодопомоги, альтруїзму робили Женю неформальним лідером. Водночас він завжди був скромною людиною.

Іще одна дуже важлива (навіть, я сказав би, головна) риса його характеру — це вміння слухати і чути. Річ у тім, що під час викладання навчальної дисципліни я завжди намагаюся дати не тільки відповідні знання, а й сформувати з курсантів, по-перше, гідних офіцерів спецслужб, а по-друге, справжніх юристів. Із цією метою на заняттях я дуже часто згадую основні правила офіцера і юриста.

Стосовно офіцера ця аксіома звучить так: «Шану — батькам, душу — дітям, вірність — друзям, подяку — вчителям, життя — Батьківщині, честь — нікому».

Щодо юриста головне правило таке: «Суть права полягає в тому, щоб жити чесно, не шкодити іншому, кожному віддавати по справедливості».

Курсант третього курсу в гуртожитку Національної академії СБУ. Київ, грудень 1999 р.

Я вважаю, що Євгеній Єнін не лише глибоко засвоїв ці аксіоми, а й дотримувався їх, про що свідчить його життєвий шлях. Майже кожне положення цих правил він втілював на практиці — дуже поважав батьків, був чудовим сім'янином, не зраджував друзів, залишався вдячним своїм учителям. На жаль, своє життя він віддав Батьківщині дуже рано, але головне, що честь свою зберіг.

Як юрист Євгеній Єнін також керувався згаданим юридичним імперативом — жив чесно, не шкодив іншим, робив усе для того, щоб панувала справедливість.

Про його відмінні якості як офіцера і юриста свідчить те, що він обіймав високі державні посади, на яких чесно й ефективно працював, за що був удостоєний багатьох державних і відомчих нагород.

Я вдячний і пишаюсь тим, що в мене навчалася така видатна постать, як Євгеній Єнін.

Курсант першого курсу Національної академії СБУ разом з татом. Київ, вересень 1997 р.

Після складання присяги разом з мамою. Київ, серпень 1997 р.

У гуртожитку Національної академії СБУ
Є. Єнін та С. Сніжко.
Київ, січень 1998 р.

Вручення диплома про закінчення Національної академії СБУ. Київ, червень 2002 р.

Після вручення дипломів про закінчення Національної академії СБУ. Родина Єніних. Київ, ДК СБУ, червень 2002 р.

Випускник Національної академії СБУ. Київ, червень 2002 р.

Відпочинок у Криму в серпні 2002 р.

Друзі по академії і життю Є. Єнін, О. Рєпкін, О. Чорний. Київ, 27 липня 2019 р.

4

ПРОФЕСІЯ СТА НАВИЧОК

Усі пристойні люди починали в розвідці

Генрі Кіссинджер

Олександр ЧЕРЕВАНЬ

начальник Головного управління розвідки Служби безпеки України (2000–2003 рр.), генерал-лейтенант СБУ України

РОЗВІДКА. ПЕРШІ КРОКИ

18 січня 2023 року йшов 329-й день російсько-української війни. Зранку, як завжди, головні новини з усіх ділянок фронтів, основні події в Україні і світі. І раптом різкий телефонний дзвінок — внаслідок падіння гелікоптера ДСНС у м. Бровари Київської області загинуло керівництво МВС України. Гвинтокрил летів на Харківщину в одну із зон активних бойових дій. Дуже швидко з'ясувалося, що ця катастрофа забрала життя 14-ти осіб. Серед тих, хто загинув у гелікоптері, був міністр внутрішніх справ України Денис Монастирський і його перший заступник Євгеній Єнін.

Євгеній... Ця звістка, як тяжка плита, навалилася на плечі, здавила скроні. Шок і відчай!

Обираючи професію військового, людина в погонах усвідомлює, що тепер її життя належить суспільству, державі, і може будь-коли обірватися при захисті Батьківщини. Така жертва дуже почесна і героїчна. Це так. Але коли своїх дітей хоронять батьки, то це неприродно і неймовірно болісно.

У голові була якась порожнеча, і весь час повертало тільки до однієї думки: що я скажу, які слова співчуття доберу для його батька Володимира Миколайовича — мого товариша і друга протягом майже 30-ти років? Я розумів, що жодні слова не зможуть зарадити такому великому горю. Цей ранок назавжди розділив життя на «до» і «після».

Ким особисто для мене був Євгеній Єнін? Пам'ять блискавично перенесла у весну 2002 року. Я з колегами із Головного управління розвідки Служби безпеки України почав активно займатися питанням створення Служби зовнішньої розвідки як самостійного державного органу, розуміючи, що це на практиці реалізує існуючий в Європі принцип відокремлення зовнішньої розвідки від правоохоронної діяльності. Це також дозволило б чітко розмежувати сфери діяльності СЗР України і спеціальних служб, що забезпечують безпеку всередині країни.

Безумовно, головною проблемою для вирішення цього питання були кадри. Нам постійно бракувало молодих, професійно грамотних, фахово підготовлених співробітників, які знають іноземні мови, а головне — патріотів з високими морально-психологічними якостями. Із цього питання керівник кадрового підрозділу на черговій доповіді вніс пропозицію щодо формування резерву комплектування із числа випускників Академії Служби безпеки України, які закінчили її з відзнакою. Серед кандидатів було і прізвище Євгенія Єніна.

Під час першої зустрічі з молодим поповненням Євгеній одразу привернув увагу. Ясний погляд, в якому відбивалися рішучість, глибокий розум і відповідальність. Серед товаришів був доброзичливим, чуйним, мав неабиякі лідерські якості. Відчувалося, що молодик стане здібним фахівцем. Перше враження підтвердилося вже на початку служби в розвідці. Євгеній під керівництвом досвідчених наставників швидко навчився налагоджувати контакти із закордонними суб'єктами, лобіювати інтереси країни за кордоном, збирати інформацію про події в країнах перебування, яка може зачіпати національні інтереси.

Згодом досвід роботи, який Євгеній здобув у Службі зовнішньої розвідки України, дозволив йому максимально розкрити всі свої здібності на дипломатичній роботі, де він захищав інтереси держави за кордоном, а також після призначення його заступником Генерального прокурора України. У ГПУ Євгеній відповідав за міжнародну співпрацю з правоохоронними органами інших держав. Завдяки його зусиллям у квітні 2017 року до державного бюджету України вдалося повернути 1,5 мільярди доларів США. В Генеральній прокуратурі України Євгенія Єніна характеризували діловим, принциповим, невтомним бійцем, чудовим виконавцем, який точно розуміє, чого від нього вимагає керівництво держави і яку користь він має принести.

На своїй наступній посаді першого заступника міністра МВС Євгеній активно займався реформуванням Національної поліції, Державної служби з надзвичайних ситуацій, Державної міграційної служби України, а також відповідав за співпрацю із силовими відомствами інших країн в Державній міграційній службі України.

Професіонал з великої літери, Євгеній не загубив і своїх найкращих особистих якостей: людяності, щирості, доброзичливості, життєрадісності, почуття справедливості.

Життя, прожите не дарма, на жаль, обірвалося зненацька і зарано. Спалахнуло, як зірка, та, падаючи, залишило яскравий слід, що ніколи не згасне. Достойний син достойних батьків. Євгеній Єнін завжди буде прикладом самовідданості, мужності, професіоналізму і любові до Батьківщини.

Сергій ПИРОЖКОВ

віцепрезидент НАН України, академік,
професор, Надзвичайний і Повноважний Посол України

ДЕРЖАВНИКА БЕЗ ТВОРЧОСТІ НЕ БУДЕ

«Такий молодий, а вже засушився на державній службі». Не знаю, з якої причини, але ця репліка на адресу Євгенія Єніна прозвучала з вуст одного добродія. Не було в мене часу й наснаги заперечувати, але я із цією думкою категорично не згоден. Так, зайнятий був цей справді молодий держслужбовець питаннями різної складності по горло. Але щоб людина у футлярі… Щоб якась заклякліcть і пихатість… Навіть якось незручно про це говорити.

Постараюся бути гранично доказовим, щоб довести гармонійність розвитку Євгенія Володимировича, його високий і всебічний інтелект. І це на тлі енергійності, готовності сприймати як нові знання, так і незвідані ще явища й події. Навряд чи хтось із тих, хто згадує цю прекрасну людину, порушить таку тему, як «Єнін і культура та історія». Тому залюбки спробую на цьому зупинитися.

Так склалося, що мене, вченого та організатора науки, доля кинула на дипломатичну роботу. Призначили мене Надзвичайним і Повноважним Послом України до Республіки Молдова, яка тоді, у 1990–2000-х роках, переживала дуже важкі часи. Втім, як і наша держава. Другим секретарем у посольстві працював Євгеній Єнін. З ним ми зійшлися одразу ж і на професійній основі, і як люди.

Скажу відверто, саме цей чоловік неповних тридцяти років своєю енергією і цілеспрямованістю додав наснаги мені, тому що він уже два роки перебував у країні із замороженим конфліктом і розбирався, хто є хто з позицій вирішення практичних питань.

Знову ж не буду голослівним. Євгеній постійно звертався до мене як керівника посольства з певними ініціативами, що, по-перше, лягали в площину дуже важливих і, по-друге, вимагали неймовірних зусиль з їх-

ньої реалізації. Проте мій колега знав, що із цим новим робити, яка послідовність виконання і що ми можемо отримати на виході.

Таким чином, ми змогли навести лад з демаркацією державного кордону між Україною та Молдовою, закріпити співпрацю та культурні зв'язки між країнами. Але найбільше зусиль Євгеній Володимирович доклав до проблеми розв'язання так званого Придністровського конфлікту.

Скажу коротко: завдяки його зусиллям були знайдені контакти і відповідні люди, які були зацікавлені у співпраці між країнами. Ми відкрили на території Придністров'я український культурний центр і консульський підрозділ. Адже там проживає велика українська діаспора, по суті, третина етнічного складу — українці. Тому роботи було багато.

Тож про культуру. І попутно — про ініціативність Євгенія. За психологічним типом він був дуже контактною людиною. Тому постійно, щодня в нього з'являлися нові знайомі з числа політиків, економістів і, звісно, діячів творчої інтелігенції. Його постійно запрошували на якісь заходи, частіше політико-економічного спрямування, але нерідко бувало, що й культурницького.

Євгеній Володимирович якось зізнався, що полюбив цей край, тому досліджував його побут, звичаї, культуру. Пізніше він почав більш поглиблено вивчати румунську мову, що споріднена з мовами багатьох інших країн, зокрема, є рідною для молдован. А невдовзі долучився до ініціативи посольства: відкрити в Бендерах пам'ятник знаменитому гетьману України — Іванові Мазепі. Можете уявити, як непросто було цього добитися на території, повністю контрольованій росією. Але нам це вдалося, причому Євгеній, пояснюючи місцевій владі необхідність такого кроку, демонстрував дуже глибокі знання з історії та етнографії. Як не відкрити монумент людині, доводив Єнін, яка знайшла політичний притулок на цій землі після переслідування з боку російського царя? Так, Івана Степановича піддали анафемі, але хто це робив? Його постать в незалежній Україні піднята на належну висоту,

Погруддя гетьмана України Івана Мазепи в Бендерах.

Пам'ятний знак на честь 300-річчя Конституції Пилипа Орлика в Бендерах.

Погруддя поета й енциклопедиста Івана Котляревського в Бендерах.

Коли все позаду! Після захисту дисертації. І. Єніна, Є. Єнін, В. Єнін. Київ, липень 2010 р.

тому… Відкривши пам'ятник Мазепі, був зроблений благородний жест у бік сусідньої держави, де українці, безумовно, оцінили такий крок.

Згадую, як ми вдвох із Єніним під час «культурницької» аудієнції з лідером Придністров'я переконували Ігоря Смирнова. От ви тут чествуєте росію, Потьомкіна та іже з ним, а чому вашу найближчу сусідку Україну забуваєте? А ми з вами пов'язані не лише територіями. Крім гетьмана Мазепи, який знайшов тут останній притулок, у Бендерах його спадкоємець Пилип Орлик на козацькій раді затвердив свою знамениту Конституцію. І ще: тут при генералові Міхельсону штабскапітаном служив видатний український поет та енциклопедист Іван Котляревський. Як таке забути?

Тому не був Євгеній Єнін «сухарем на держслужбі» у жодному разі. В ньому прекрасно уживалися дві якості, які зазвичай у чиновниках не стикуються. Він був переконаним державником, патріотом України і водночас творчою людиною. Якось він вичитав у черговій опрацьованій ним книжці, що державника без творчості не буває. Тому не дивився на кожне питання, як на козиряння начальнику і спробу сподобатися. Всяка проблема для нього як для творчої людини була загадкою. Такого підходу до великих і малих задач, як практикував Єнін, я більше не бачив ні в кого.

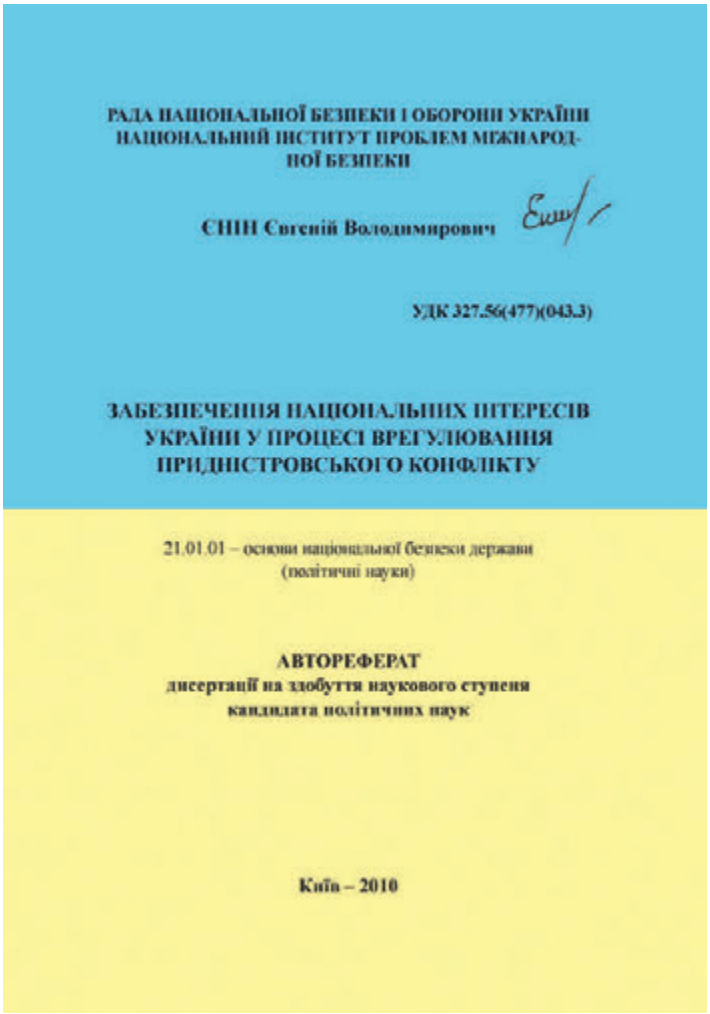
Найбільше зусиль Євгеній Володимирович доклав до проблеми розв'язання так званого Придністровського конфлікту, в якому поєдналися політичні, економічні, дипломатичні, військові — одне слово, всі труднощі, які тільки існують у людській практиці. Ось цей непростий вузол Єнін узявся розплутувати з усією молодечою енергією.

Як учений з великим дослідницьким досвідом я не міг не помітити схильність Євгенія до аналітики, а це перша запорука успіху науковця. Добре знаючи, який багатий матеріал він накопичив, беручи участь у залагодженні Придністровського конфлікту, запро-

понував йому подумати про дисертацію. Зрештою, Євгеній написав блискучу, глибоку за змістом і широку за охопленням роботу на тему «Забезпечення національних інтересів України у процесі врегулювання Придністровського конфлікту», а згодом захистив дисертацію і став кандидатом політичних наук за спеціальністю «Основи національної безпеки держави».

До речі, після захисту я як науковий керівник Євгенія сказав йому, що тепер ви приречені на глобальне бачення і глибоке дослідження кожного питання, до якого доторкнетеся. Так воно і виходило в нього завжди.

От чого у нього не відняти було, так це фантастичної самоорганізації і відповідальності. Він ставив перед собою незмінно високу, благородну мету й уперто йшов до неї, підпорядковуючи і себе, і всіх, хто був поруч. Якщо хтось мав ціль набити власні кишені, то і працював відповідно. А коли амбіції підганяють тебе зробити щось для країни, для суспільства — тоді це інша справа. До такої категорії управлінців належав Євгеній Володимирович Єнін. Світла і вічна йому пам'ять!

РАДА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ

ЄНІН Євгеній Володимирович

УДК 327.56(477)(043.3)

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ У ПРОЦЕСІ ВРЕГУЛЮВАННЯ ПРИДНІСТРОВСЬКОГО КОНФЛІКТУ

21.01.01 – основи національної безпеки держави (політичні науки)

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук

Київ – 2010

У липні 2010 року Євгеній Єнін захистив дисертацію і став кандидатом політичних наук за спеціальністю «Основи національної безпеки держави».

З віцепрезидентом НАН України, академіком, професором С. Пирожковим (Надзвичайним і Повноважним Послом України в Республіці Молдова у 2007– 2014 рр., науковим керівником Є. Єніна). Під час переговорів з керівництвом Республіки Молдова. Кишинів, грудень 2009 р.

День вишиванки у посольстві України. В. Антоняк, Є. Єнін.
Кишинів, 2009 р.

Участь у міжнародній конференції. С. Пирожков, Є. Єнін.
Лондон, 2009 р.

Перша зустріч з Лондоном.
Відрядження під час роботи
в Молдові.
Лондон, 2009 р.

На зустрічі в Торгово-промисловій палаті Придністров'я. Ю. Ганін, Ю. Чебан, Є. Єнін, Д. Фейн (посольство США). Придністров'я, вересень 2007 р.

Зала прийомів посольства України. Ю. Томіна, Ю. Боєчко, Є. Єнін, В. Вєлікжаніна. Кишинів, 2010 р.

День ярмарку дипломатичних представництв у Республіці Молдова.
Кишинів, 2008 р.

Зустріч співробітників посольства з українською діаспорою.
Кишинів, 2009 р.

Орден «За мужність» третього ступеня.

Під час роботи в Молдові. Екскурсія родини Єніних на винний завод в м. Бренешть. Молдова, вересень 2009 р.

5

ЗВІДСИ ВИДНО ВЕСЬ СВІТ

Дипломатами не народжуються, а стають

Шарль де Голль

Павло КЛІМКІН

міністр закордонних справ України (2014–2019 рр.)

МИСТЕЦТВО ВІДРІЗНЯТИ ГОЛОВНЕ

З Євгенієм ми зустрічалися за різних обставин — як дипломати, представники експертної спільноти і просто як люди. Це почалося ще з часів, коли я відповідав за відносини з Євросоюзом, а Євгеній займався темою Придністров'я, адже ЄС брало участь у переговорному процесі навколо нього. Розібратися у всіх нюансах і зрозуміти, що, коли і, головне, «хто кому» вже є справжнім викликом, тож мені дуже подобалося, як Євгеній примудрявся відрізняти головне від другорядного, цікаве — від рутини. Це був перший досвід нашої спільної роботи і так само особистого спілкування. Потім траплялося ще багато всього, щоб помітити і вирізнити два його підходи до життя.

Нас об'єднує (дуже не хочу казати об'єднувало) бажання вчитися. Звучить доволі банально, але ще банальнішим є небажання цього робити в дуже багатьох. Він умів слухати і ніколи не приховував того, що не знав або не розумів. Ніколи не зводив складні, багатомірні теми до простих.

Якщо можна вдатися до такого порівняння, то Євгенію подобалися нові, незвідані ще ним види діяльності так само, як збуджується перед сходженням на чергову вершину альпініст або як відкриває нові землі географ. Маю на увазі те, що міжнародне право не було його початковим фахом. Для непосвяченого ця сфера часто видається незрозумілою, коли дивитися з точки зору здорового глузду, якщо він, власне, є. Ця царина права дуже фрагментована. Тим не менш, Євгеній Володимирович, як кажуть, з усією головою поринув у її специфіку. Він намагався подивитися на міжнародне право крізь власні досвід і логіку, знайти свої унікальні рецепти. У нього вийшло якнайкраще. Він невдовзі працював тут як закорінений правник.

Другий об'єднавчий підхід полягає в здатності Євгенія відстоювати власну думку і свою позицію, не йти на компроміси, які він вважав небезпечними і слабкими, включаючи готовність пожертвувати своїми

Початок переговорів з іранською делегацією щодо збиття українського літака рейсу PS 752.
Київ, 2 червня 2021 р.

посадою чи кар'єрним просуванням. Це багато коштує. Єнін збирав різні сторінки досвіду і не з'їжджав зі складних тем, наприклад, таких, як збиття нашого літака в Ірані. Така його рішучість щодо цього питання була викликана не лише особистою відповідальністю, а й щирим бажанням докопатися до істини. Нечасто таке зустрічаєш серед відповідального брата, бо завжди доводиться мати справу з тими, хто хоче з'їхати, при цьому нервує, а отже, псує справу.

Але це точно не про Євгенія. Ніколи не бачив навіть в очах його якоїсь розгубленості, коли людина вагається, сумнівається у власних силах і кваліфікації. Він вислуховував, уточнював, а тоді брався за справу з усією енергією. І це також додає поваги до нього.

Я не знаю, якою чи якими були б його наступні посади. Вони точно були б, однак це не головне. Він мав свої мрії, якими зі мною ділився, може, щось залишав тільки для себе. Іноді він звертався за порадою з тем, які були геть за межами мого досвіду (та і його також). Проте ми намагалися відшукати істину, розігнати пелену туману. Такі наші розмови завжди скидалися на інтелектуальні диспути.

Я ціную людей, які не тільки дбають про себе, а прагнуть бути кращими і готові допомогти зробити це іншим. Можу згадувати чимало епізодів з нашого спілкування, але залишу це при собі. Власне, це було наше особисте спілкування. Та було й таке, що торкалося всієї країни, всього світу. І це я пам'ятаю до деталей. Завжди згадую наші розмови про тактику непростих переговорів з Іраном, коли проходжу вздовж маленької кав'ярні біля МЗС. Виринають наші дискусії про те, якою мала б бути наша правова система.

Євгеній завжди казав, що мої ідеї йому дуже допомагають. Може, в цьому була данина ввічливості, але мені здавалося, що це щиро. Я теж пам'ятаю його ідеї, як зробити верховенство права не терміном, а необхідністю, частиною життя. Не знаю, чи вистачило б часу при його зайнятості на таке, але впевнений, що Єнін узявся б за цю справу так, як він брався за все нове. І ще я переконаний: якби кожен державний службовець мав такі переконання, як Євгеній Володимирович, Україну було б не впізнати. Може, й війна не спалахнула б, адже ми були б сильними і страшними для ворогів. Сподіваюся, що його життя багатьом задало тон і вони продовжать його благородну справу.

Юрій ОНІЩЕНКО

перший помічник Президента України (2014–2019 рр.)
Надзвичайний і Повноважний Посол України у Королівстві Норвегія

ДВІ ПАМ’ЯТІ

Не дивуйтеся. Менше всього хочу вдаватися до сенсацій психологічного чи навіть містичного характеру: дві пам’яті чи навіть три. Все простіше. Є пам’ять звичайна, звична для нас. Вона стосується людей, імен, дат, подій тощо. А є пам’ять, що її в колі державних управлінців називаємо інституційною. Це те, що конкретним діячем напрацьовано, показало свою ефективність і претендує на вдосконалення. Бо ж вдосконаленню, як ми знаємо, меж не існує.

У слові-спогаді про Євгенія Єніна готовий говорити про кожну з них, однак зупинюся переважно на другій. Вважаю, що цей державний службовець, життя якого обірвалося так трагічно, залишиться в пам’яті не тільки завдяки конкретно зробленому, а й через передану ним у скарбничку інституційного досвіду частку. Можна називати конкретні проєкти авторства Єніна. Чого варті лише три з них: розв’язання політико-економічного вузла у Придністров’ї, повернення вкрадених активів Януковича і розробка програми бойових дронів. Але повторюсь: у його активі беззаперечними є прекрасні організаторські здібності.

Що це означає на практиці? Вміння визначити мету (ідею), зібрати сильну команду і розкласти виконання по полицях. Скажу по правді, що це Єнінське започаткування в державному управлінні бачиться стійким і вкрай потрібним для нинішнього етапу розвитку країни і держави. Адже, чого гріха таїти, частенько ми віддаємо перевагу словам, а не діям. Наче діти, котрі вірять у дари Святого Миколая, чекаємо помочі збоку чи згори, як кому більше подобається. Так далеко, принаймні до Євросоюзу, не заїдемо. І це добре розумів Євгеній Володимирович.

Весь час спостерігав за зростанням цієї прекрасної людини, адже давав їй старт для великих справ. Євгеній відповідав взаємністю, бо не тримав секретів від мене. Так було і під час його переходу до Міністерства внутрішніх справ. Сумніви в нього були, чим він і поділився зі мною. Але я вже знав Єніна. Він, наче водолаз, котрий пірнає в нові

Зустріч друзів на дні народження.
Є. Єнін і донька Діана,
О. Рєпкін, Ю. Оніщенко.
Київ, 27 липня 2019 р.

й нові незвідані глибини, брався за нове сміливо та із задоволенням. Природа сумнівів цього разу полягала в тому, що в Міністерстві закордонних справ, де він працював, ще «не все було випрацюване». Його слова. Та чоловіка вже тягнуло на нову ділянку. Адже те, куди він ішов, виглядало махиною порівняно з попереднім відомством. Якщо раніше в Генеральній прокуратурі, де він працював, нараховувалося 15 тисяч співробітників, у МЗС, куди згодом перейшов, — 2,5 тисячі, то тут — до 400 тисяч.

Звісно, не тільки масштаби манили Євгенія. Міністр, він же його однодумець Денис Монастирський давав гарантії для подальшої роботи з реформування державного управління. Єнін вливався в сильну команду однодумців, сповнених бажання перетворити діяльність специфічного відомства на зразкову, прецедентну для інших структур.

Двоє молодих енергійних чоловіків для системи виявилися людьми з боку, свіжою кров'ю. І це було добре. Бо вони вирішили зробити систему більш людяною, більш гнучкою. На мою думку, вони зайняли правильну позицію, їм дещо вдалося зробити. Причім є моменти безповоротної дії.

І Єніну за короткий період перебування на новій посаді вдалося зробити багато. Тут він долучився до збагачення тієї інституційної пам'яті, про яку йшлося вище. Генерація проєкту, віднаходження шляхів і методів його реалізації, пошук і розстановка команди — переконаний: це працюватиме в системі МВС ще надзвичайно довго. Бо одразу ж приходить результат. А нам у такій складній для країни ситуації це дуже потрібно — ефект.

Не існує такої науки — якбилогії. Та якби Бог усе ж дав Євгенію Єніну більше років життя, 70 чи 80, він точно став би гуру державної служби, адже безкінечно вдосконалював би свої напрацювання. Ефективна проєктна система його авторства з'явилася б напевне.

Кажу так насамперед тому, що він був різнобічно розвиненою людиною. В ньому уживалося три «і»: інтелектуалізм, індивідуальність, інтелігентність. Єнін хотів і вмів учитися, а вроджена інтелігентність дозволяла йому вдосконалюватися в сенсі людяності, за що його дуже шанували інші. І якби він жив нормальні за нинішніми мірками роки, то став би, без сумніву, людиною з величезним інтелектуальним досвідом, відшліфованим умінням генерувати і реалізовувати конкретні державницькі проєкти, вкладені у певні часові межі.

На жаль, він не досяг вершини. З відомих причин. І я не пам'ятаю моментів, щоб він мрійливо підпер рукою підборіддя і виказав свої плани на якусь вершину. Йому було цікаво все. Його енергію збуджувала всяка нова матерія. Він розвивався, освоюючи нову справу, нове завдання. Це не була та розповсюджена категорія функціонерів, коли прийшов, зайняв і тарабаниш на знайомому напрямку до пенсії. Ні. Збагачуючись сам, ти збагачуєш накопиченим досвідом ту сферу, в яку прийшов. От і все.

Євген ПЕРЕЛИГІН

Надзвичайний і Повноважний Посол України в Італійській Республіці (2012–2020), Постійний представник України в Раді Європи

ЯК ЗРОБИТИ З ОПОНЕНТА ДРУГА

Якщо хочеш пізнати людину якомога краще, для цього є три шляхи. Або з'їсти спільно не один пуд солі, або послужити разом на підводному човні, або попрацювати з нею в посольстві за кордоном. Гумору в моїх словах про дипломатію — ані краплі, адже так воно і є. На невеликому клаптику «своєї» території ти перебуваєш, як… Та куди подітися — як у підводному човні! Тому колеги твої тут, ніби під рентгенівськими променями — усе видно до найменших дрібниць. Гарні і не дуже людські якості проявляються день за днем, місяць за місяцем, рік за роком…

Мій італійський період дипломатичної діяльності був надзвичайно складним, зважаючи на різні причини й обставини. Але поруч зі мною були колеги, і всі вони працювали професійно і дуже активно. А енергійності мого заступника Євгенія Єніна можна було тільки позаздрити, бо стільки умінь, вигадливості і творчого запалу в одній людині — це не що інше, як щедрий Божий дар.

Про наше з ним спілкування можна написати окрему книжку, адже це були насичені інформаційно, заправлені аналітичною думкою, частенько гострі діалоги. Їх не можна означити, як суто розмови керівника і підлеглого, оскільки вони виходили за межі навіть якогось дипломатичного амплуа, поширюючись на різноманітні сфери.

Із задоволенням спілкувалися ми вже і після завершення періоду нашої з Єніним роботи в Італії. Наприклад, я залюбки допомагав недавньому колезі у питанні вивчення зарубіжного правосудного досвіду. Це був період, коли багато країн почали запроваджувати санкції, і Євгенія цікавило, між іншим, як закордонна судово-правова система сприймає нашу, українську. Водночас я був надзвичайно зацікавлений поділитися власним досвідом двох довготривалих відряджень до Латинської Америки з Євгенієм, коли він перебував на посту заступника міністра закордонних справ України — куратора латиноамериканського регіону.

Моє порівняння роботи в посольстві з перебуванням на підводному човні має право на існування, тому без зайвої скромності скажу: пізнав Євгенія Володимировича, напевне, краще за декого, хто нині так розписує з ним дружбу. Цю людину я відкривав для себе щоразу інакше, віднаходячи все нові і нові якості, — це ніби вкотре перечитуєш улюблену книжку. Тож вважаю, що ми з ним стали не лише однодумцями (періодично з явно полемічним баченням деяких моментів), а й почали розуміти один одного з півслова, а іноді — навіть і з півжесту.

Пам'ятаю, як одного разу в Римі збиралася представницька міжнародна конференція. Ми дізналися, що мав приїхати і колишній посол США в Росії, а тоді викладач Стенфорда, Майкл Макфол. Важливо, що на конференції планував виступити міністр закордонних справ Італії. Посла України в Італії, тобто мене, запросили не як безпосереднього учасника, а як гостя. Але мені вкрай необхідно було не просто бути присутнім, а донести до світу голос моєї країни.

Коли пройшло протокольне відкриття конференції, Євгеній миттєво оцінив ситуацію, вибачився і зник у натовпі присутніх, що готувалися до пленарного засідання. А коли повернувся, задоволено шепнув: «Готуйтеся, Євгене Юрійовичу, Ви у списку на виступ!..» Тобто Єнін ніколи не працював на себе, а спрямовував власні зусилля на інших, на колектив у цілому, на якусь конкретну справу. Ця його риса надзвичайно підкупляла, і наша вдячність була безмежною.

Здавалося б, дипломатична робота в «райській» країні мала бути всипаною трояндами і супроводжуватися ніжним звучанням ліри. Якби ж то!..

Події під час Революції Гідності розвивалися стрімко як в Україні, так і в усьому світі, зокрема в Італії. У Римі українська громада влаштовувала перманентні акції протесту під нашим посольством. Ми з колегами радилися, як бути в цій ситуації: внутрішньо ми підтримували революцію, але водночас мали представляти позицію офіційної на той момент влади. Я чітко виклав своє бачення: диппредставництво за будь-яких обставин повинно, як і раніше, виконувати головну роль комунікатора між Україною та Італією. Євгеній Єнін наполягав на тому, щоб посольство зайняло відкриту до протестувальників позицію і налагодило з ними постійний діалог. Саме цим він і опікувався, активно спілкуючись з представниками чисельних груп та асоціацій української громади. Йому вдавалося посилати такі переконливі меседжі, що люди, які переймалися долею рідної країни, вірили кожному його слову. В той же час посольство регулярно доносило позицію учасників цих мітингів до Міністерства закордонних справ України.

Те, що Єнін міг миттєво реагувати на ситуацію і умів переконувати, гадаю, скажу не тільки я. Ось хоча б таке.

…У грудні 2013 року розгублений Янукович шукає можливості продемонструвати свою рукопожатність в Європі. До провідних країн їхати він остерігається, тому планує візит на Мальту. Посольство України в Італії (за сумісництвом і на Мальті) розпочало підготовку зустрічі. Водночас і мене, і Євгенія не залишало відчуття якоїсь абсурдної ситуації: у Києві вирує Майдан на захист свободи та євроінтеграційних прагнень України, а ми повинні готувати тези щодо демократичної позиції Януковича та його європейської налаштованості. Проаналізувавши всі складові програми, поспілкувавшись з мальтійськими урядовцями, зокрема, і в питанні, що особа ще чинного Президента України здатна скомпрометувати майбутні відносини двох країн, Єнін допоміг переконати колег з Мальти у можливих нега-

Є. Перелигін, Є. Єнін на європейській конференції «Агресія російської федерації проти України». Рим, грудень 2014 р.

тивних наслідках такого візиту. Далі посольство повідомляє на Банкову, що в обставинах, які склалися, місцева еліта не сприйме належним чином цих відвідин. А вже потім напишуть у дипломатичній хроніці, що «обидві сторони погодилися перенести візит на більш пізній термін». Дієво, але дуже дипломатично.

2014-й високо підняв престиж України, тому наші делегації на запрошення інших країн примножили свої візити. Приїздили вони і до Італії, і ми організовували зустрічі з представниками політичних, парламентських, бізнесових та урядових кіл. Але ми з Євгенієм Володимировичем почали практикувати інший підхід до міжнародних діалогів. Досі зустрічі організовували з тими, хто прихильно ставився до України, хто нас підтримував, завжди перебував з нами на зв'язку. І саме Євгеній після зустрічі з керівником одного з Парламентських комітетів Фабриціо Чікіто висунув дуже цікаву і слушну пропозицію: організовувати зустрічі не з тими, хто має чітко виражені проукраїнські погляди, а з тими, хто виступає як опозиція до наших ініціатив і прагнень. Мовляв, щоб вітчизняні делегації високого рівня приїздили і відчували, наскільки різнобарвне італійське суспільство, бачили, що є політики і партії, які не підтримують Україну. Вважаю, що ми реалізували цей складний план блискуче. В будь-якому разі багато непримиренних раніше опонентів якщо і не зайняли цілковито проукраїнської позиції, але точно стали нашими друзями.

З посади радника-посланника Євгеній Володимирович перейшов на значно вищий щабель — став заступником Генерального прокурора з міжнародних зв'язків. Без сумніву, пишаюся тим фактом, що за три роки роботи в посольстві професійний рівень Єніна був належно оцінений не тільки тими, хто з ним працював, а й керівництвом країни, новопризначеним Генеральним прокурором України.

...Але ті житейські пуди солі, які ми вже ніколи не розділимо, гірчать по-особливому.

Марина МИХАЙЛЕНКО

Надзвичайний і Повноважний Посол України
в Португальській Республіці

ГРА В ЧОТИРИ РУКИ

З Євгенієм ми познайомилися наприкінці 2010 року у МЗС, коли я працювала в політичному департаменті, а він — у секретаріаті Спеціального представника з придністровського врегулювання. Але по-справжньому ми зблизилися в Римі, коли фактично одночасно поїхали у закордонне відрядження до Посольства України в Італії — я була радником-посланником, а Євгеній — радником з політичних питань. Узагалі-то дружба в дипломатії має свої особливості. Люди, які працюють разом за кордоном, дуже часто стають близькими друзями, звичайно, якщо ви пасуєте один одному. Хтось порівнює роботу в дипломатичних представництвах за кордоном у маленьких колективах з перебуванням на підводному човні, де всі про всіх усе знають, адже люди дуже часто проводять не тільки робочий, а й вільний час разом. Таким чином, за дуже короткий термін ти пізнаєш людину і ви стаєте або друзями, або після завершення відрядження ваші шляхи розходяться і ви фактично забуваєте один про одного. Ми з Євгенієм дуже швидко потоваришували. Мені подобалося його ставлення до роботи, його любов до своєї родини, і він виявився дуже близькою для мене людиною з точки зору світосприйняття. Для того, щоб зрозуміти краще, що це була за людина — Євгеній Єнін, я б хотіла пригадати три історії з нашої дружби.

Історія перша — робота. Тут важко виділити якийсь один специфічний випадок. Ключове: Євгеній завжди намагався рухатися вперед, ніколи не шукав спокійного і комфортного життя. Навіть у той короткий момент, коли в його державній службі була пауза, він був в активному пошуку наступних цілей і завдань. Під час нашої безпосередньої співпраці в Посольстві України в Італії можна сказати, що ми грали в чотири руки, адже питання перетиналися. Для мене це було вже третє відрядження у цю країну, для Євгенія — перше, і він намагався дуже швидко опанувати все, що було пов'язано не тільки з нашою роботою, а й з мовою, історією, культурою. І це підкупало.

Хрещення доньки Діани в кафедральному храмі святих мучеників Сергія і Вакха у Римі. Є. Єнін, Л. Єніна, М. Михайленко, О. Капустін. Рим, лютий 2014 р.

Історія друга — родина. Його ставлення до батьків і власної родини було зразковим. Навіть тоді, коли він був не згоден в якихось питаннях зі старшим поколінням і ділився цим, у його словах завжди лунала любов і повага. А ставлення до дружини та дітей — це окрема історія. Євгеній хотів велику родину і дуже радів, коли в Італії народилася його друга дитина — дочка. Постало питання щодо хрещення дитини, і він попросив мене допомогти йому знайти церкву. Це була надзвичайно складна зима для України 2013–2014 рр., тому про те, щоб звернутися до православної церкви, яка в Римі була російською, навіть не йшлося. Євгенію дуже подобався Авентинський пагорб у Римі, де розташовані дуже старі храми. Ми відвідали декілька з них, однак у тій церкві, яка мала право хрестити — parrochia, тривав ремонт, і я запропонувала Кафедральний храм святих мучеників Сергія і Вакха УГКЦ у Римі. Це храм 17 століття — фактично перша українська церква у Вічному місті. Наше спілкування із всечеснішим отцем там було дещо кумедним — ми не хотіли казати, що ми з Посольства, і просто запитали, чи можна охрестити дитину. Тоді отець запитав, хто ми за віросповіданням і конфесією, ми відповіли, що православні. На запитання отця, чи нас це не турбує, що ми прийшли з таким питанням до УГКЦ, ми відповіли «ні». «Тоді і нас це не турбує», — філософськи сказав отець. І вже невдовзі відбулася дуже камерна і красива церемонія хрещення Діани — дочки Євгенія в цьому чудовому храмі.

Історія третя — пошук себе. Євгеній, незважаючи на його надзвичайну зайнятість як на роботі, так і з родиною, завжди перебував у пошуку відповідей щодо сенсу життя і своєї місії. Наскільки я знаю, тривалий період свого життя він був вегетаріанцем, і це мало більш філософське значення для нього, ніж просто не їсти м'ясо. В Італії він захопився теорією вчення стоїків, зокрема, Марка Аврелія. Він читав його щоденник «Наодинці з собою», що дійшов до нас, цитував колегам деякі його вислови. На робочому столі Євгенія в МВС до останнього стояв бюст Марка Аврелія. І за кілька років до своєї трагічної загибелі він подарував цю книжку мені на день народження. Думаю, Євгеній узяв стоїцизм за взірець для свого життя. Він захоплювався стоїками, хотів бути на них схожим і врешті-решт став стоїком! Мені буде дуже не вистачати Євгенія тут. Але я впевнена, що він і зараз з нами, з Україною і зі своєю родиною. Як завжди, робить усе, що може. До зустрічі, друже!

Дмитро ВОЛОВНИКІВ

український дипломат, у 2015–2016 рр. –
радник Посольства України в Італійській Республіці

ЖИТТЯ – ЦЕ ЙТИ ВПЕРЕД

У професійному житті кожного з нас трапляються люди, з якими нас єднає не лише робота і професійні цілі. Взаєморозуміння, комплементарність і насичене позаробоче спілкування створюють відчуття, ніби ти знав цю людину все життя.

Моє знайомство з Євгенієм Єніним розпочалося у 2011 році в одному з територіальних департаментів МЗС України, куди я потрапив після завершення тривалої роботи в Посольстві України у Ватикані, і продовжилось у Посольстві України в Італійській Республіці у 2015–2016 роках.

З першого дня знайомства Євгеній справляв враження працелюбної, відповідальної та безмежно відданої справі людини. З ним було легко знайти спільну мову, а ентузіазм, уміння комунікувати і стратегічне мислення робили його незамінним колегою.

Поза нашими робочими завданнями, спільними сімейними прогулянками і жвавим спілкуванням дітей (які разом ходили до української школи), нас об'єднала ще одна пристрасть — любов до Італії, зокрема до Рима. Євгеній дуже любив після насиченого робочого дня прогулятися Вічним містом, де кожна вулиця і кожен куточок дихали історією і культурою. Ці моменти залишаться в моїй пам'яті назавжди, адже саме там ми відчували справжнє задоволення, насолоджуючись красою і величчю Рима.

На той час серйозним викликом для нас, українських дипломатів за кордоном, була інформаційна робота. Євгенію, і нам разом з ним, було чим пишатися. Посольство реалізувало низку важливих проєктів саме за ініціативи Євгенія. Він невтомно просував нові ідеї і креативні підходи, які значно підвищували ефективність нашої роботи.

Стрімка російська окупація Криму та окремих районів українського Донбасу у 2014 році, помножена на масовану російську пропаганду у світі, вимагала не просто адаптації інформаційної роботи українських дипустанов за кордоном, а пошуку шляхів нейтралізації російських наративів.

Згадуючи ті буремні часи, мушу визнати — в деяких країнах це було вкрай непросто, враховуючи вкорінені симпатії до «матушки-расеї», десятки років значних російських інвестицій та загалом неспівставність інформаційних ресурсів і можливостей України та рф.

До таких держав можна віднести й Італію, де, мабуть, як ніде в країнах ЄС, вільно почував себе «рускій мір». Не вдаючись до детального аналізу цього явища, можу лише сказати — працювати українським дипломатам в Італії у ті часи було зовсім непросто. Провідні італійські ЗМІ практично не виявляли інтересу до ситуації в Україні, відмовлялися публікувати коментарі і пресрелізи українського Посольства та загалом залишалися байдужими до нашої позиції. Тим часом десятки проросійських асоціацій, розкиданих по всій Італії, італійські політологічні центри на російських грантах, «пригодовані» італійські політики й артисти, здавалося б, тільки зміцнювали цей мур.

Але хіба це могло зупинити Євгенія Єніна?! На той час радник-посланник Посольства України в Італії, він приймав цей виклик і був готовий, як кажуть, іти в бій за першої нагоди.

І хоч ми з Євгенієм уже мали кількарічний досвід взаємодії, саме спільна робота у Римі відкрила для мене абсолютно нові здібності та навички Євгенія. Передусім — рішучість та, я б сказав, здоровий авантюризм. Євгеній завжди йшов уперед, вважаючи, що необхідно використовувати будь-яку можливість і шпаринку, куди можна «пропхатися» (іноді в буквальному сенсі!), щоб засвідчити нашу правду — правду держави, яка бореться за своє існування, яка протистоїть російській пропаганді, котру росіяни тонами «спагеті» навішували на вуха наших італійських партнерів.

Поділюся лише одним яскравим епізодом нашої боротьби в інформаційній сфері. Коли нам стало відомо про проведення в центрі Рима (дуже відомим італійським експертним центром) конференції під назвою «Регіональна криза в Україні у глобальному геополітичному контексті» та про список учасників цього заходу, у Євгенія навіть не виникло сумнівів — ми маємо там бути!

А список учасників і справді вражав — найвідоміші італійські політики (лідер проросійської партії «Ліга» М. Сальвіні, колишній єврокомісар та ексочільник МЗС Італії Ф. Фраттіні, інші поважні особи). Ця компанія посилювалася десантованими важковаговиками російської пропаганди — вальяжним Константіном Затуліним і Віталієм Третьяковим.

Сказати, що нас там не чекали — це не сказати нічого! Організатори і фейс-контроль на вході уважно стежили, щоб це свято російської пропаганди не зіпсували якісь неблагонадійні елементи. Незважаючи на це, ми з Євгенієм і деякими активістами місцевої української громади все ж змогли туди пройти. Ну а далі нам з Євгенієм (у костюмах і краватках) уже було неважко справити враження офіційних запрошених і зайняти гідні місця в перших рядах.

Терпляче переслухавши стандартний набір російської пропаганди про Україну, її історію та Майдан, українські дипломати перехопили ініціативу. В прямому сенсі цього слова. Євгеній просто взяв до рук мікрофон (який українському дипломату на конференції про Україну (!) ніхто і не збирався давати) і аргументовано італійською мовою виклав присутнім усе, що було потрібно в такій ситуації. Згодилися нам і завчасно роз-

друковані кольорові фото «зелених чоловічків», які Євгеній просто поклав на стіл перед Затуліним (пам'ятаю його здивовану репліку — «откуда это?»). Мікрофон (разом з адреналіном) Євгеній передав мені. А вже завершили цей інформаційний батл емоційні виступи представників української громади Рима.

Конференція пішла явно не за сценарієм організаторів, яким довелося швиденько згортатися під оплески задніх рядів залу (там, як виявилося, сиділа група італійських студентів-міжнародників, які таким чином хотіли висловити нам свої симпатії).

Після цього — ганебного для організаторів — завершення заходу у дворі старовинного палацу на Піацца Венеція нас іще довго не відпускала група італійських студентів, яким ми буквально відкривали очі на події, що на той час відбувалися на наших теренах.

Мети було досягнуто — проросійську конференцію у центрі Вічного міста було зірвано, аудиторія зайняла нашу сторону і жваво обговорювала з нами імперські плани Кремля щодо України. Залишалось, як саркастично запропонував Євгеній, підійти і подякувати організаторам заходу за можливість донести правду про ситуацію в Україні.

Виступ Є. Єніна на конференції
«Регіональна криза в Україні у глобальному
геополітичному контексті».
Рим, весна 2015 р.

В італійському сенаті поруч з головою комісії
з питань культури Ради Європи А. Гамберо, Є. Єнін
та Д. Воловників.
Рим, 11 грудня 2015 р.

Є. Перелигін, Є. Єнін на зборах українських громад в Італії. Рим, січень 2015 р.

Посол України в Німеччині А. Мельник під час відпустки з колегами в Римі. Є. Єнін, А. Мельник, Д. Воловників. Рим, 14 травня 2015 р.

У день прийому в Посольстві України на честь Дня Незалежності. Євгеній і Людмила Єніни.
Рим, 24 серпня 2015 р.

Марш «За життя і мир». Сім'я у повному складі:
Євгеній, Людмила, Владислав і Діана Єніни.
Рим, 10 травня 2015 р.

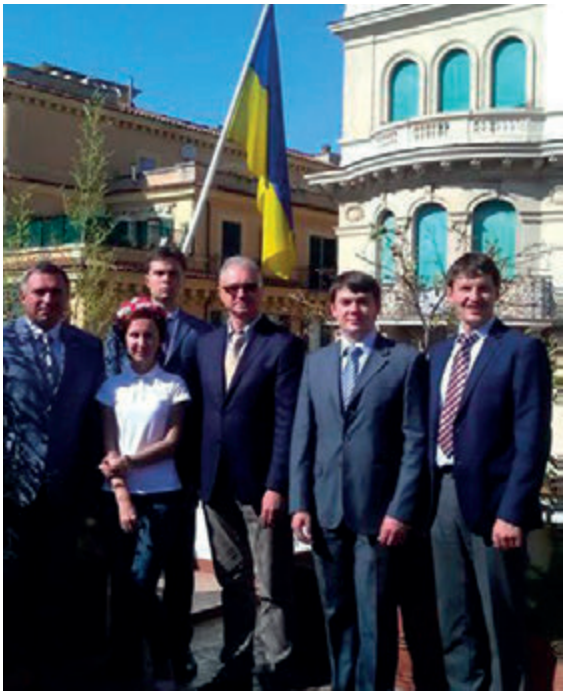
«На марші «За життя і мир» у Римі всією сім'єю
рухаємося в багатонаціональній колоні під
українським прапором».
Рим, 10 травня 2015 р. Пост Є. Єніна у facebook.

Всеіталійський марш
українців, які приїхали
з провінції Вітербо,
проти російської агресії.
Є. Перелигін, Є. Єнін.
Рим, 2014 р.

Ватикан, швейцарська гвардія – почесна варта Папи Римського з 1506 року.
Рим, листопад 2015 р.

Співробітники Посольства України в Республіці Італія в День Державного прапора.
Рим, 23 серпня 2014 р.

В Посольстві України.
О. Капустін, A. Staniscia із сином, Є. Єнін, Д. Воловників.
Рим, липень 2015 р.

Зустріч друзів у Брюсселі. Євгеній та Людмила Єніни, Євген та Ірина Пікалови.
Весна 2015 р.

Зустріч друзів – дітей і дорослих. Євгеній і Людмила та їхні друзі – українсько-італійське подружжя Олена Михайленко й Angelo Staniscia. Діти: Владислав, Массімо, Діана. Рим, 2015 р.

Євгеній і Вічне місто.
Рим, 2016 р.

Євгеній Єнін: «Смачні італійські десерти».
Рим, 2016 р.

Є. Єнін із сином Владиславом на дитячому святі. Рим, 2015 р.

Владислав і Діана Єніни на прогулянці в парку «Pincio». Рим, 2015 р.

Приємні відкриття італійської кухні у вихідний день. Євгеній і Людмила Єніни. Рим, 2013 р.

Біля рибної лавки на римському базарі влітку 2015 року. Екзотична пропозиція — голови риби-меч.

6

ВІДОМСТВО, ДЕ ГАРТУЄТЬСЯ ХАРАКТЕР

Якщо ти проходиш через пекло, іди, не зупиняйся

Вінстон Черчилль

Юрій ЛУЦЕНКО

політик, Генеральний прокурор України (2016–2019 рр.)

ІДИ ТУДИ, ДЕ СТРАШНО

Звісно, це надскладна задача: згадуючи Євгенія, Женю Єніна, вкластися в кілька сторінок. Тут і десять виявиться замало, бо хоч і коротко ми з ним працювали плече в плече, але ж скільки зроблено! Скільки пережито! То яку ж деталь підхопити, щоб показовою була для життя цієї прекрасної людини?

Потрапляє під руку книжка з назвою «Іди туди, де страшно». Ясно, про що вона — про необхідність ризику. Хто не ризикує… і так далі. Але мені подумалося: це ж і є кредо Єніна. Він і справді всеньке життя тільки те й робив, що ступав у незвідане, втаємничене, в таке, що дихало острахом. Хтось боїться носа в дощ висунути, а Євгеній шукав драйву в нових і надзвичайно складних проєктах. Чи він шукав, чи вони його знаходили — не так важливо. А цікаво те, що людина цим жила, в цьому знаходила сенс і розраду.

Запитує мене нещодавно один журналіст: що ви скажете про Єніна як державного службовця? Відповідаю: як про людину можу говорити безкінечно довго, а от як про класичного чиновника «в оцих повноваженнях з дев'ятої до вісімнадцятої» — майже нічого не скажу. Якщо він формально й був на державній службі, обіймав серйозні посади, то діяв як… як фахівець по розшиванню вузьких місць.

Якщо називати його державним службовцем, то з нетрадиційними повноваженнями. Це і про себе кажу, і про Єніна. Бо традиційні повноваження державного службовця — це чітко окреслені службові обов'язки, це рамки. Перед тим, як Євгеній потрапив до мене, він був більше розвідником і дипломатом, ніж держслужбовцем. Тож тут він виконував також якісь важливі спеціальні дипломатичні завдання. Бо хіба налагодження контактів із закордонними партнерами — це не спецзавдання? Ми з ним бачили ціль, виробляли механізми її досягнення — і вперед. Тобто це якісь не зовсім системні дії, які, однак, спрямовані на розвиток держави.

Набираючи команду, я розумів, що на кожному місці має бути людина, яка своєю енергією, набутим раніше досвідом внесе чимало нового і прогресивного в загальну роботу структури. Ось, приміром, найбільш тоді запущена в ГПУ ланка — міжнародний відділ. Мені тут потрібна була людина а) ментально нова; б) з вільним володінням англійською та бажано іншими іноземними мовами, чим більше, тим краще; в) ніяк не пов'язана із системою. Скоріше та, яка знайома із західними системами.

Де мені було знайти таку людину? Взяти юриста зі знанням мов — не проблема. Але мене цікавила особа, що могла б спілкуватися міжнародною юридичною мовою, ось що важливо. Це єдиний випадок, коли я звернувся за порадою до П. Порошенка. Він дав три кандидатури. Я вибрав: а) наймолодшого і б) із сім'ї розвідника. Тим паче, що видно було: людина мала вже розвідницько-дипломатичний досвід у Молдові, зараз перебуває в Італії.

Це був, самі розумієте, Євгеній Єнін. Під час ознайомчої бесіди я усвідомив, що це саме та людина. І Єнін потрібен мені був не для того, щоб ламати стару систему — це була моя прерогатива, створити нову — і це було його прерогативою. Отак і почали працювати. Закордонні партнери раптом виявили, що в ГПУ є людина, здатна спілкуватися зрозумілою їм мовою, і вона працює за правилами, заведеними ними.

У міжнародному відділі до мене по пів року лежало не перекладене з іноземної листування. Запитав — чому? Кажуть: мало перекладачів. А чого цей лист у вас пішов, а цей лежить? Ніхто нічого не пояснював.

Єнін зробив просту, але ефективну справу: аутсорсинг, тобто він передав увесь переклад студентам. Пішло діло. А потім придбали програму, яка перекладає, а студенти тільки підправляють. Зараз воно все автоматично, але тоді це було вау! І пішло все, як кажуть, з коліс.

Друга справа: як написати листа туди, за кордон? Написати правильною англійською, а там ламатимуть голову, що ж то ті українці хочуть? Юридичні особливості наші і їхні не збігаються. Тому треба не просто англійською, а за зрозумілими запитами з урахуванням особливостей їхнього законодавства. Треба розуміти, кому саме ти пишеш, що ти пишеш і чого ти конкретно добиваєшся.

І це пройшло. Але почалося головне: слідчі живуть своїм життям, а міжнародники — своїм. Один одного не розуміють. Ба більше, от Євгеній хоче написати правильно листа до Кіпру, але не розуміє, що слідчим треба. Він запитує їх: що ви конкретно хочете, можете пояснити? А ті губи надувають: а ти хто такий? Усім своїм виглядом показують, що я, мовляв, тобі написав, а твоя справа перекласти. Слідчі вважали, що міжнародка — це такий собі блатний придаток до серйозної справи. От ми тут пахаємо, а ви там…

Єнін поділився проблемою. Мовляв, мені кажуть, що таємниця слідства, а я просто не розумію, що вони хочуть. Дайте мені слідство. Міжнародка отримує підрозділ слідства? Це що таке? Та якщо ти за фактом не маєш збігу інтересів, тоді треба це зробити. Поєднати. Я даю йому на це дозвіл. І пішли справи веселіше.

Знаю про все кар'єрне зростання Євгенія. В ньому не було й тіні оцієї нашої національної червоточини — байдужості до своїх функцій. Трава не рости, тільки аванс і зарплату вчасно подавай. Женя важко переживав за все. З його романтизмом, вірою в американську демократію, а ще — в гранти США йому правда було тяжко розчарову-

ватися, коли всяке починання тонуло в доморощених схемах. Але таким чином у ньому нарощувався здоровий скептицизм.

Що мені в ньому подобалося, то це молодеча амбітність, він мені нагадував мене самого в його роки. Євгеній залюбки брав на себе відповідальність, хоча ми знаємо, що в українському політикумі і бюрократичному середовищі заведено показувати пальцем у бік інших. Єнін показував пальцем на себе. Він завжди захищав своїх колег.

Коротка дружня зустріч. Ю. Луценко, Є. Єнін. Київ, осінь 2022 р.

Незважаючи на те, що пройшов уже й розвідку, й дипломатію, і таку амбітну річ, як нерядовий статус, він тоді ще не був готовий до таких речей, як «особливості» української політики чи сила грошей. Бо щиро вірив у людське тверде слово, незворушність принципів після міцного рукостискання, в явних друзів, як і явних ворогів. Однак зіштовхнувшись на верхніх ешелонах влади із сумновідомими українськими політичними оборудками, Євгеній почав розуміти, що реальність не завжди така, якою видається. Він навчився бачити не лише явне, а й приховане, відчувати не тільки декларації, а й істинні мотиви. При цьому він залишався вірним своїм основним цінностям, шукаючи баланс між ідеалами і практикою. Це перевернуло в його свідомості переконання ідеаліста, бо знайомство з дуже різними категоріями людей навчало його дивитися на життя з розумінням, що істинна складність справжніх мотивів та змісту ховається глибоко під поверхнею видимих подій і заяв.

Робота у верхньому ешелоні влади, з урахуванням специфіки прокуратури давала змогу чіткіше бачити, де справжнє добро, а де безпощадне зло. Вона відкривала перед ним не лише законні аспекти справ, а й глибинні моральні питання, пов'язані з відповідальністю і справедливістю. Цей досвід допомагав йому розрізняти істинні наміри людей і розуміти важливість правових принципів у суспільстві.

Однак величезним плюсом було те, що Євгеній — інтелектуал. Він любив і вмів читати, часто подорожував. Не соромився балагурити з друзями, частіше на дуже серйозні теми, наприклад історії чи мистецтва. Він був і залишався життєлюбом. У всякому сенсі цього слова.

Дмитро СТОРОЖУК

адвокат, юрист і політик, перший заступник
Генерального прокурора України (2016–2019 рр.)

СИЛА В МИРНИХ ЦІЛЯХ

Не відаю, чи згадає хтось у своїх спогадах про те, що Євгеній Єнін був надзвичайно сильною людиною, але я скажу. Так, у ньому поєднувався цілий букет міці: сила волі, сила духу, сила переконань, а також неабияка фізична сила.

Почну з найбільш очевидного. Ми з Єніним займалися бігом на марафонські дистанції. Ясно й так, що там слабкому робити нічого. Згадаю лише один спортивний факт із сотні. Ми вирішили пробігти за два місяці в ультрамарафоні 100 кілометрів. Він у відрядженні. Член команди. У нас старт намічався опівночі, бо спекотне літо стояло. Він літаком прибув до Борисполя о 4:30, а потім домчав до нас на Труханів острів, зняв краватку, одягнув футболку і пробіг свої сім з копійками кеме, та ще й когось там по дистанції обігнав — допоміг команді посісти краще місце.

Іще такий момент. Він був молодим державним службовцем на високих посадах. Це знаковий факт. Якщо хтось вважає, що на держслужбі суцільний обмін піднятими шляпами, то це не так. Не так і те, що чим вище посада, тим тобі більше дверей відкрито. Все навпаки. Й оце відоме для кар'єри «вперед» має різні відтінки. Може, так, щоб ти потонув. І коли твоє «вперед» не вийшло, це в когось тріумф. Тому якщо ти став на стезю «вперед», то треба йти цілеспрямовано і впевнено. Державна служба не любить слабких. Вона переламує, а потім викидає геть. Євгенія заводило це. Він заявив про себе як державний службовець нової генерації. Є вже персони (і Женя був таким), які пробили оцю національну чиновницьку заскорузлість.

Євгеній і Денис Монастирський, світла їм пам'ять, довели, що можна до державної служби підходити інакше. Не штовхатися ліктями на шляху до годівниці, а працювати спокійно і творчо. Вони мали не одну прекрасну ідею. Вони влилися в групу реформаторів не за конкурсом «алло, ми шукаємо таланти!». Вони пробивали забюрократизовану, пронизану корупцією машину управління. Робота на державу — це,

Д. Сторожук і Є. Єнін серед учасників забігу у вишиванках до Дня Незалежності. Дистанція 10 км. Київ, 24 серпня 2017 р.

коли хочете, потреба в жертовності. Так, держава вміє дякувати за гарно виконану роботу. І дякує. І Євгенію пощастило бути серед тих, кому і держава, і система дякували. Але добитися цього…

Можу довго говорити про його бійцівський характер. Свої принципи і своїх людей він захищав грудьми, нікого не давав ображати. Іноді Генеральний міг махнути шаблюкою, а Євгеній ходив і заступався за колегу. Замирення було обопільне. Тобто він і головного керівника заспокоював якимось аргументом, а потім підходив до скривдженого. Отак і отак виходимо із ситуації.

Ми всі в ГПУ звернули увагу, що Євгеній здатен витримати шалений тиск. Як так можна? Але він відчував оцю свою глибинну правоту, праведність своїх дій, тому йшов до мети спокійно і врівноважено. Навіщо хвилюватися, якщо правда на твоєму боці? В нього було і тільки зміцнювалося загострене почуття справедливості. Загалом філософи кажуть, що й категорією справедливості можна крутити, як циган сонцем. Але Єнін мав свою градацію того, що справедливо, а що не дуже. Були червоні лінії, які він не переступав, навіть ні за які коржики.

У Євгенія, згадую, була ще й така прекрасна позиція: ми повинні захищати власних громадян, як хороших, так і поганих. Тобто забрати всіх, розсіяних по світу й обездолених, і тут уже з ними розбиратися. І він займався всіма кейсами, від Павла Лазаренка до тих двох жінок, які перевозили з Бразилії в чемоданах наркотики до Таїланду. Їх використовували як перевізників, а не як воротил бізнесу. От Єнін і повертав їх. Навіть злочинець має свої права.

Євгеній був постійним у всьому. Тут — тим паче. Навіть якщо став співвітчизник злочинцем, ми його забираємо додому для відбування покарання. Не для проведення судочинства, а за тим вироком, який був винесений у країні перебування. Так, це додаткові зобов'язання України, але треба йти на це. Важка й невдячна робота, за яку потім не похвалять, але якщо чекати на похвалу, то треба йти з державної служби. Такого принципу дотримувався Євгеній Єнін завжди.

Анжела СТРИЖЕВСЬКА

заступниця Генерального прокурора України (2016–2019 рр.), завідувачка кафедри Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидат юридичних наук, доцент

ТАКИХ НАЗИВАЮТЬ «ДРАЙВЕРАМИ»

Євгеній Єнін...

Змиритися з втратою неможливо, час не вгамовує біль, але щоразу в пам'яті виринає світлий образ колеги, який заряджав своєю енергією, поспішав жити, наче відчував, що має встигнути зробити якомога більше.

Він з'явився в похмурій будівлі ГПУ наприкінці весни 2016 року, швидко крокував коридорами (повільно рухатися, здається, не вмів), завжди охайний, у діловому костюмі, але за зовнішнім офіціозом проглядалася непосидюча натура. Було відчуття, що це тверда, немов криця, людина, і динаміка всередині вирує така, що, схоже, немає для цієї потуги якихось перепон.

Енергії Євгенія можна позаздрити, він завжди брався за складні завдання, його ідеалізм інколи спантеличував, але конкретні пропозиції, які він висував, переконували, що ідеальне можливо втілити у реальні проєкти.

Звичайно, для реалізації всіх реформаторський ідей не вистачило часу, однак коли Євгеній брався за щось практичне, потрібне для загалу, рухав те перед собою невпинно і заспокоювався тільки тоді, коли бачив результат вдало виконаної роботи.

Ми були не лише колегами, а й однодумцями. Завжди захоплювалася прагненням Євгенія до досконалості і бажанням дійти до суті складних питань. Він бачив логічну, найоптимальнішу для спільноти картинку і був готовий не тільки втілювати її в реальність, а й запропонувати покрокові дії. А ще він розумів, що змінити щось — надважка справа, тому прагнув задіяти і втілити такі механізми, які нелегко було б зруйнувати.

Це лише штрих до портрета світлої людини. Євгеній реалізував стільки потрібних для повноцінного державного управління проєктів, що про них можна згадувати нескінченно. Та найбільше, як на мене, йому подобалося братися за нові складні завдання, які раніше ніхто навіть не намагався виконувати.

А. Стрижевська,
Є. Єнін, С. Кізь
під час відрядження
у Швейцарію.
Берн, весна 2018 р.

Один тільки приклад. Коли ми прийшли до Генеральної прокуратури України, міжнародна співпраця явно не була пріоритетним напрямком роботи ГПУ, зокрема міжнародна діяльність щодо співробітництва з правоохоронними структурами світу. Завдяки Євгенію і команді, яку він привів у «міжнародку», цей напрямок діяльності ГПУ став ефективним, а управління перетворилося на справжній центр взаємодії і практичних рішень.

Євгеній часто бував у службових закордонних відрядженнях, де гідно представляв ГПУ як найпотужніший правоохоронний орган в Україні на той час, обговорював наслідки реформ прокуратури, але найважливішим завданням було повернення активів, незаконно виведених з України. І цей напрямок діяльності я вважаю найбільш ефективним з огляду на результати, яких було досягнуто.

Звичайно, в роботі були не лише успіхи, а й невдачі, і їх, як мені здається, Євгеній глибоко переживав, однак ніколи зовні не показував, а тільки вперто намагався, отримавши болючий досвід, знову довести розпочатий проєкт до логічного завершення.

Час не вгамовує біль втрати, на жаль. Для мене Євгеній Єнін назавжди залишиться надійною щирою людиною, молодим реформатором, за зовнішньою серйозністю якого криється юнацький ідеалізм, прагнення пізнавати нове і завжди новому вчитися. Як справжнісінький драйвер за натурою, він був постійно зарядженим новими ідеями.

Нині іменем Євгенія Єніна називають вулиці і навчальні заклади. Мене це тішить, бо молодь рівнятиметься на того, хто торував свою дорогу в житті завдяки важкій зосередженій праці і постійному навчанню.

І своїм нинішнім студентам я завжди повторюю, що війна — це випробування для нас усіх, а тому, маючи можливість отримати освіту завдяки мужнім українським воїнам, потрібно сумлінно вчитися, рівняючись на кращих. Таким взірцем, поза сумнівом, є Євгеній Єнін. Його недовгий, але такий насичений подіями і гарними справами шлях, достойний наслідування.

Микола МОВЧАН

заступник міністра молоді та спорту України (2014–2019 рр.),
заступник Постійного представника України при ЮНЕСКО,
кандидат політичних наук

ПОРЯДНІСТЬ, ПАТРІОТИЗМ, ПРОФЕСІОНАЛІЗМ

Дипломатія — це не тільки професія, дипломатія — це стан душі, покликання служити Батьківщині, своєму Народові, Україні. Дипломат, Патріот, Державник, Професіонал — це все про Євгенія Володимировича Єніна!

Євгеній Єнін був Дипломатом від Бога! Маючи різноманітні професійні інтереси і цікавлячись багатьма процесами, він працював на різних відповідальних дипломатичних посадах: у Посольстві України в Республіці Молдова, у Центральному апараті МЗС, був радником-посланником у Посольстві України в Італії; а також обіймав державні посади: заступника Генерального прокурора України, заступника міністра закордонних справ України, першого заступника міністра внутрішніх справ України.

Мав велику честь знати Євгенія 20 років і працювати з ним на дипломатичній ниві. Євгеній — лідер, поліглот, справжній інтелектуал, професіонал, який щиро любив Батьківщину, нашу рідну Україну, свою дипломатичну роботу і працював із захопленням, з повною віддачею на благо України.

Згадую, як у 2021 році Євгеній, будучи заступником міністра закордонних справ та куруючи з-поміж іншого і відносини України з державами Азії, організував круглий стіл з нагоди 121-річчя видатного львів'янина, українця Мухаммеда Асада (1900–1992) — дипломата, журналіста, поліглота, письменника, ісламського вченого. Мухаммед Асад був радником Короля Саудівської Аравії Абдель Азіз ібн Сауда і став одним із засновників Пакистану, був соратником відомого пакистанського поета Мухаммеда Ікбаля та сподвижником фундатора Пакистану Алі Джинни; був першим Постійним представником Пакистану при ООН. У неймовірній і карколомній біографії та життєвому шляху Мухаммеда Асада Євге-

ній побачив дипломатичний міст, своєрідний фундамент для розширення співробітництва України з державами Близького і Середнього Сходу, Південної Азії. Глибоке знання історії, політичних питань та економічної ситуації в Азії допомогли Євгенію досягти успіхів у поглибленні співпраці України з азійськими державами. Це дало Україні значний поштовх у налагодженні партнерства з країнами зазначеного регіону.

Розповідаючи про різноманітні таланти Євгенія як дипломата, керівника і фахівця, зокрема й зі спортивної дипломатії, згадую лютий 2019 р., коли він працював заступником Генерального прокурора України і відповідав за питання європейської інтеграції та міжнародного співробітництва, а я на той час обіймав посаду заступника міністра молоді та спорту України з питань європейської інтеграції. Євгеній був справжнім професіоналом і активно цікавився спортивною дипломатією. Україна якраз у 2016 році ратифікувала Конвенцію Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями. Серйозна і відповідальна тема. Це сприяло активному залученню нашої держави до процесів боротьби проти маніпулювання спортивними змаганнями.

У лютому 2019 року на майданчику ГУАМ, у штаб-квартирі ГУАМ в Києві, з активним залученням Ради Європи, ГУАМ, Міністерства молоді та спорту України, Офісу Генерального прокурора України, Міністерства внутрішніх справ України, Національного олімпійського комітету України, організацій і федерацій з різних видів спорту та інших установ відбулася перша міжнародна конференція Ради Європи в Україні щодо Конвенції проти маніпулювання спортивними змаганнями. У цьому велика заслуга Євгенія Володимировича, бо він зіграв важливу роль у підготовці цього заходу і забезпечив його успішність та ефективність. Загалом, успішність, ефективність, втілення інтересів держави, досягнення конкретного результату — життєве кредо Євгенія.

Державницькі справи Євгенія Єніна, спрямовані на зміцнення іміджу і посилення авторитету України на міжнародній арені, а також на боротьбу з російським агресором на дипломатичному фронті, живуть і продовжуються сьогодні. Державна і дипломатична служби Євгенія Єніна, його неперевершені результати, порядність, патріотизм і професіоналізм є прикладом служіння Батьківщині для всіх нас і молодого покоління українців.

Роман РОМАНЧУК

начальник управління ювенальної юстиції
Генеральної прокуратури України

ЧУЖИХ ДІТЕЙ НЕ БУВАЄ!

Після Революції Гідності і початку агресії росії проти незалежної України органи прокуратури переживали непрості часи. Майже щороку змінювався Генеральний прокурор України, а в суспільстві формувався негативний образ прокурора. Одночасно в державі розпочалися складні структурні реформи: судова і перетворення міліції в поліцію. В сукупності з важкою економічною ситуацією в державі і сплеском громадянської активності суспільство висувало вкрай високі вимоги до інституту прокурора.

Призначення у 2016 році на посаду Генерального прокурора України політичного важковаговика Юрія Луценка, який одразу ж публічно представив команду своїх заступників, у прокурорській спільноті сприймалося по-різному. Однак найбільшим сподіванням була довгоочікувана стабільність у керівництві.

Серед нових заступників Генпрокурора своєрідною «темною конячкою» був Євгеній Володимирович Єнін, молодий енергійний дипломат з незмінними усмішкою і витримкою, серйозним досвідом у сфері національної безпеки держави.

Традиційно вважається, що Євгеній Володимирович у Генеральній прокуратурі України опікувався насамперед питаннями міжнародного співробітництва, зокрема поверненням незаконно виведених активів. Разом з тим, відповідно до розподілу обов'язків, за ним були закріплені важливі функції прокуратури щодо захисту прав людини у місцях несвободи та прав і свобод дитини.

Оскільки я відповідав за безпосередню організацію роботи органів прокуратури щодо неповнолітніх з 2014 року, то мав нагоду співпрацювати з паном Євгенієм і можливість навчитися багатьом речам у період його кар'єри в прокуратурі. З першого знайомства Євгеній Володимирович привернув до себе увагу нешаблонним мисленням, комунікабельністю, відкритістю і щирим бажанням заглибитися в усі деталі роботи.

Провівши вичерпний аналіз стану справ, заступник Генпрокурора поставив вимогу запропонувати п'ятірку найбільших стратегічних пріоритетів роботи прокуратури на напрямку захисту прав і свобод неповнолітніх. Після обговорення і погодження Євгеній Володимирович не лише контролював виконання цих найважливіших питань, а й особисто опікувався їх вирішенням.

У подальшому ця методика не раз допомагала мені, не даючи можливості поточній і рутинній роботі, а також стороннім силам сповільнити рух уперед, до позитивних змін. Захист прав і свобод неповнолітніх традиційно належить до сфер, у яких Україна наздоганяє іноземний досвід через відсутність достатніх фінансових і матеріальних ресурсів, а також складні та розтягнуті в часі процедури внесення змін до законодавства.

І тут у пригоді стали дипломатичні якості і досвід роботи Євгенія Володимировича у Посольстві України в Італійській Республіці. Так, за збігом обставин, у ці роки представництво Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні очолювала італійка Джованна Барберіс. Коли у вересні 2016 року вона вперше офіційно завітала до Генеральної прокуратури України, заступник Генпрокурора тепло привітав її досконалою італійською, що в подальшому визначило тональність співпраці із цією поважною міжнародною інституцією.

Завдяки підтримці ЮНІСЕФ вдалося запровадити сучасну методику роботи з неповнолітніми, які потрапили в конфлікт із законом. Не допустити, щоб дитина, яка скоїла злочин уперше та ще й невеликої тяжкості, потрапила у стіни в'язниці і назавжди стала членом кримінального світу. Зробити для неповнолітнього все залежне від держави, щоб отримати здорового, повноцінного члена суспільства, а не витрачати у майбутньому кошти на його кримінальне переслідування і утримання у виправній колонії.

При цьому не забували й про справедливість, адже рішення про подальшу долю неповнолітнього, який вступив у конфлікт із законом, приймалося за активної участі потерпілої сторони. У більшості випадків дитина-правопорушник щиро жалкувала про скоєне після того, як дивилася в очі потерпілому і чула саме з його, а не слідчого чи прокурора, вуст, як боляче і неприємно вчинила. Натомість потерпілий бачив перед собою насамперед дитину і починав розуміти, що покарання — це не зробити боляче у відповідь, а відшкодувати шкоду, передусім зусиллями правопорушника, і змінити його антисоціальну поведінку.

Євгеній Володимирович як заступник Генерального прокурора постійно цікавився, як просуваються справи, допомагав комунікувати з керівниками Міністерства юстиції та інших центральних органів влади. Адже проєкт передбачав активне залучення громадських організацій і соціальних служб до роботи з неповнолітнім правопорушником для виправлення його поведінки, наповнення його дозвілля суспільно корисною діяльністю (гуртки, спортивні секції, робота тощо).

У грудні 2017 року вдалося здобути авторитетну підтримку Голови Комітету ООН з прав дитини пані Ренате Вінтер. Так, під час особистої зустрічі Євгеній Єнін надав пані Вінтер вичерпну інформацію про результати діяльності прокуратури щодо захисту прав дітей у кримінальному провадженні, при виконанні кримінальних покарань щодо дітей, які вчинили кримінальні правопорушення. Під час обговорення була високо відзначена робота стосовно удосконалення діяльності прокуратури щодо неповнолітніх, зокрема введення примирення (медіації) у кримінальних провадженнях, новітніх підходів щодо

Заступник Генерального прокурора України Євгеній Єнін та начальник управління ювенальної юстиції Генеральної прокуратури України Роман Романчук під час зустрічі з головою Представництва Дитячого Фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні Джованною Барберіс. Київ, 8 вересня 2016 р.

притягнення до кримінальної відповідальності підлітків. Пані Вінтер емоційно підтримала Євгенія Володимировича: «Завжди так! Коли щось погане робить чужа дитина, ми хочемо її карати! А коли своя — завжди знайдемо виправдання! Це несправедливо!»

Завдяки залученню такої потужної міжнародної підтримки в рамках роботи Міжвідомчої координаційної ради з питань правосуддя для дітей та у співпраці з Міністерством юстиції України, Координаційним центром з надання правової допомоги вдалося у стислі строки напрацювати нормативне підґрунтя та алгоритми взаємодії. Для запровадження пілотного проєкту було обрано 6 областей: Донецьку, Львівську, Луганську, Миколаївську, Одеську та Харківську.

У січні 2019 року Генеральний прокурор України Юрій Луценко і міністр юстиції України Павло Петренко підписали спільний наказ Мін'юсту та Генпрокуратури України «Про реалізацію пілотного проєкту "Програма відновлення неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні злочину"».

Незважаючи на скепсис правоохоронної системи, перші справи підтвердили дієвість новацій. Неповнолітній, який отримав шанс, не сприймав правоохоронні органи, суд і державу за ворогів, а потерпілий отримував моральну сатисфакцію і відшкодування збитків від результатів кримінального провадження із застосуванням медіації.

Зауважу, що профільний Закон України «Про медіацію» набрав чинності майже через три роки. За цей час вдалося врятувати від «тюремної романтики» сотні дитячих доль. А проєкт «Програма відновлення» успішно працює дотепер. Залишивши офіс на Різницькій, Євгеній Володимирович продовжував цікавитися питаннями ювенальної юстиції, підтримуючи наші зусилля вже на посадах, які обіймав у міністерствах закордонних і внутрішніх справ.

Юрій ТАТОМИР

начальник ГУ ДМС України у Львівській області

Я ЗГАДУЮ

Знайомство з Євгенієм Володимировичем Єніним відбулося під час мого стажування в управлінні міжнародного співробітництва Генеральної прокуратури, яким він дуже опікувався. Пам'ятаю, як ми побачилися вперше, мене відрекомендував Євген Сергійович Пікалов, який саме очолював згадуване управління. Зайшовши в кабінет, одразу відчув тепло, якусь легкість, мене це дуже здивувало, навіть вразило. І вже тепер я розумію, чому саме. Коли Євгеній Володимирович піднявся зі стільця і зробив крок мені назустріч, я просто оторопів, розуміючи, що люди такого високого рангу могли мене навіть і не прийняти. Ніколи не забуду цей погляд — дуже глибокий, ніби сканував мене, приємна усмішка, рівне рукостискання. Розмову розпочав Євгеній Володимирович словами: «Чи у вас все гаразд, чим я можу бути вам корисним?» — я просто був вражений такою простотою та відкритістю і зрозумів, що знайшов Людину, Професіонала, особу, на яку можу орієнтуватись і рівнятися. Відчувши якийсь космічний масштаб на той час заступника Генерального прокурора України, мене це дуже здивувало і зачепило назавжди!!!

Після цієї зустрічі я зробив для себе висновок, що посаду прикрашає людина, а не навпаки. В подальшому на підсвідомому рівні відчував потребу в спілкуванні та підтримці зв'язку з Євгенієм Володимировичем, а він як дуже тактовна, вихована і стримана особистість мені відповідав взаємністю. Після мого звільнення з органів прокуратури я завжди був на зв'язку з ним, і це мене тригерило по-доброму: як людина з такою завантаженістю, відповідальністю пам'ятає і завжди відтелефонує або відпише на мої ініціативи.

Прекрасні часи спілкування на різні теми в нас з'явилися після звільнення Євгенія Володимировича з ГПУ. Ми мали декілька кейсів, що розпочинались як громадські проєкти, які за ініціативою Євгенія Володимировича в більшості випадків перетворювалися на законодавчі ініціативи або реалізовані реформи. Він завжди дуже переймався

як долею Україні в стратегічному розумінні, так і простими людськими обставинами. Окремо хочу звернути увагу на сім'ю Євгенія Володимировича. В нього прекрасна і мудра дружина, не на свій вік розвинуті й виховані діти. Він завжди намагався провести більше часу разом, піклувався про правильну атмосферу в родині — вони його повноцінне дзеркало…

Таке відчуття, що людина була наділена невпинною волею до перемоги і потужною світлою енергією, яка ніколи не закінчувалася. З моменту тих трагічних подій мене не полишає невимовний сум і відчуття спустошеності. Хоч ми і не були близькими друзями, але я дозволю собі сказати, що між нами був певний зв'язок взаємної надійності. Коли Євгенія Володимировича призначили до МЗС, а для нього це був новий повторний виклик на професійній ниві, він знаходив час завжди прийняти мене, поспілкуватися про державу, сім'ю чи просто на різні теми. Але найбільш чудовим періодом став час, коли Євгеній Володимирович почав роботу в Міністерстві внутрішніх справ, де я мав честь попрацювати під його керівництвом. Мені дуже боляче, що таке спілкування і співпраця виявилися короткими. Це відомство, на мою думку, мало величезний антирейтинг і скандали. Євгеній Володимирович прийняв для себе рішення відновити довіру громадян, наскільки це було можливо, і він досягнув вагомих результатів у багатьох напрямках роботи, які курував, тим більше, що це все відбувалося під час повномасштабного вторгнення росії.

Пишаюся тим, що в час війни був дотичний до впровадження його реформаторських ідей наближення влади до людей, попередження розвитку сепаратистських осередків на теренах нашої країни. Це людина, яка вміла вдало розставляти акценти і пріоритети, при цьому не залишаючи без уваги нікому непомітні дрібниці. Євгеній Володимирович був Дипломатом з великої літери, адже він професійно представляв Україну на різноманітних міжнародних майданчиках, але одночасно вмів спілкуватися з людьми просто і доступно, без зайвого пафосу. Він був державним діячем нової формації, який докладав багато зусиль для реформування свого відомства у якісний сервіс для громадян навіть у найскладніші для нашої країни часи. Він був для мене справжнім наставником, людиною, яка все розуміє, чує і знає. Як шкода втрачати найкращих. Це Людина Слова! Про що б ми не спілкувалися, не потрібно було підбирати слова, пробувати правильно донести думку, наші розмови завжди були конфіденційними, я це розумів без слів, завжди міг почути слушну пораду, мав постійне відчуття підтримки, навіть коли ми не спілкувалися. Таких людей я поки що більше не зустрічав. Мені дуже боляче писати спогади про таку Світлу Людину в минулому часі…

КОНФІСКОВАНІ КОШТИ – СУСПІЛЬСТВУ

Інтерв'ю представлено
в скороченому вигляді.
Повний текст дивитися
з використанням QR-коду.

22.02.2018 року. Напередодні Генеральний прокурор Юрій Луценко провів прес-конференцію, де підбивав підсумки 2017 року і зробив гучну заяву. Він повідомив, що цьогоріч завершаться заочні судові процеси щодо Віктора Януковича, Сергія Курченка, Олександра Клименка і решти команди екпрезидента. Весь санкційний список у ЄС не може триматися безкінечно. «Цей рік має бути закінченням усіх справ посадовців часів Януковича із санкційного списку», — заявив Генпрокурор.

От, власне, від цієї заяви кореспондент телевізійної передачі «Час. Підсумки дня» Ольга Калиновська і відштовхувалася в бесіді з Євгенієм Єніним, заступником Генерального прокурора України, який побував в гостях у студії.

— «Щодо заяви. Наскільки взагалі це реально? По суті, ми бачимо судовий заочний процес тільки над президентом-втікачем. Він доступний усім, ми постійно транслюємо в режимі і онлайн, і наживо. Щодо інших високопосадовців ми цього не бачимо, не знаємо, що на якій стадії. Олександр Клименко, Сергій Курченко — яка там ситуація із заочним засудженням?»

— «Можна сказати безумовно, що ми рухаємося вперед не лише по справах, пов'язаних з Віктором Януковичем. Так само є певні кроки вперед і по інших фігурантах. Наприклад, той самий Едуард Ставицький. Наприкінці минулого року ми отримали дозвіл на спеціальну судову процедуру притягнення колишнього міністра енергетики.

Найбільш болючим, мабуть, є отримання дозволу на заочне засудження Курченка. Фактично ми зіткнулися із саботажем, відвертим саботажем з боку українських судів, оскільки перше клопотання про застосування заочної процедури стосовно пана Курченка було подано на районну прокуратуру рівно рік тому. Судді максимально намагаються затягнути прийняття відповідних процесуальних рішень. Весь час ми спостерігаємо перенесення дат судових засідань на місяць, на півтора через цілу низку технічних причин — чи то неявку адвоката, чи то завершення робочого дня в суді, чи оголошення суддями самовідводу.

І так повторюється неодноразово».

— «Уточніть, будь ласка, героїв, це який суд? Столичний, але який конкретно?»

— «Це Печерський районний суд».

— «У чому проблема? Чому постійно, скажімо так, бігають між крапельками? Що, насправді бояться того, хто втік і зараз спокійно сидить у росії?»

— «Ми уважно аналізуємо дії і процесуальні рішення кожного з причетних до справ суддів. Не можу виключати те, що правоохоронні органи порушать кримінальне провадження за статтею 256 Кримінального кодексу України, яка передбачає кримінальну відповідальність за сприяння злочинній організації».

— «Тобто вони можуть бути в змові з Курченком або його оточенням?»

— «Я не хотів би випереджати певні події. Вважаю, що об'єктивну істину в зазначеній ситуації може встановити слідство за активної участі органів прокуратури».

— «Якщо ми почали говорити про молодого олігарха Сергія Курченка, то що наразі з його грошима? Що знайдено, що заморожено, що намагаються повернути?»

— «Ми розглядаємо Сергія Курченка як одного з лідерів злочинної організації «часів Януковича». Йому оголошено підозру з цілої низки кримінальних проваджень. Не розглядаємо ті чи ті активи, гроші чи об'єкти нерухомості як такі, що належали безпосередньо Курченку або його помічникам, близькому оточенню, а як власність злочинної організації.

Відповідно до цього користуємося тими можливостями, які надає нам Кримінальний кодекс України.

Сьогодні можна говорити про ті статки, які вдалося заарештувати в рамках досудового розслідування правоохоронними органами. Йдеться про вже конфісковані півтора мільярда доларів США протягом минулого року, про футбольний клуб «Металіст», про Одеський нафтопереробний завод.

Так само в планах Генеральної прокуратури протягом найближчого часу завершити розслідування з ряду інших кримінальних проваджень, передати їх до суду і сподіватися на відповідні вироки, згідно з якими розраховуємо вилучити в рамках спеціальної конфіскації цілу низку грошових активів».

— «До речі, десь місяць тому ми активно обговорювали ці півтора мільярда, про які Ви згадали. Була інформація про те, що депутат-втікач Олександр Онищенко і, здається, ще якийсь олігарх купили частину заморожених активів Сергія Курченка. Й економісти, хто, власне, спеціалізується на цьому, сказали, що насправді вони так зробили тому, що в перспективі є можливість оскаржити ось цю конфіскацію в півтора мільярда в якомусь європейському суді. І, можливо, ці активи стануть їм доступними, просто, скажімо так, повернуться їм за копійки. Як прокоментуєте?»

— «Станом на кінець минулого року ми отримали інформацію в рамках міжнародної правової допомоги з Республіки Кіпр. Зокрема, щодо остаточних бенефіціарів славнозвісних двадцяти трьох офшорних компаній, на рахунках яких зберігалися значні кошти, що були протягом минулого року конфісковані до державної скарбниці. Серед цих бенефіціарів зазначених компаній не значились ані Олександр Онищенко, ані інші громадяни, які на сьогодні заявляють про нібито укладення угод про перехід власності до них».

— «На початку січня Ви розповідали журналістам, що з конфіскованих коштів сім'ї Януковича освоєно лише, здається, п'ять мільярдів гривень. Станом на зараз яка ситуація і чи відстежує Генеральний прокурор, куди спрямовуються ці кошти?»

— «Безумовно, використання конфіскованих коштів в інтересах народу України є одним з пріоритетних питань Генеральної прокуратури. Для нас справою честі є те, щоб зазначені гроші спрямовувалися на користь українського суспільства, на потреби оборони, на реалізацію інфраструктурних проєктів, на забезпечення інших найбільш значущих соціальних потреб людей.

Може, не всі знають, але та сама крилата ракета, про запуск якої звітувало Міністерство оборони кілька тижнів тому, стала можливою в тому числі й за рахунок коштів, конфіскованих Генеральною прокуратурою протягом минулого року. Мало того, сьогодні можемо констатувати, що далеко не всі гроші, конфісковані протягом минулого року, були освоєні відповідно до закону України про бюджет, який був доповнений Верховною Радою України в липні минулого року. І ми дуже ретельно відстежуємо, перебуваємо в постійній комунікації з урядом, з відповідними міністерствами щодо шляхів використання зазначених коштів з тим, щоб населення України бачило позитивний ефект від реалізації зазначених проєктів».

— «Усе-таки, станом на зараз скільки вже освоєно? Якщо цифру брати більш-менш конкретну».

— «За моєю інформацією, неосвоєними залишаються близько семи мільярдів гривень».

— «Знову-таки, куди ці кошти повинні бути спрямовані і який період їх освоєння?»

— «Напрямки використання зазначених коштів передбачені законом про бюджет. Ми ж, зі свого боку, відстежуємо хід реалізації відповідних проєктів й освоєння коштів».

— «Власне, Президент України, коли стало відомо про конфіскацію цих коштів, заявив, що передусім вони будуть спрямовані на оборону. Ви вже сказали, що на один з проєктів оборони вони були використані. Це на розробку і виробництво крилатої ракети. Що ще може бути в контексті оборони?»

— «Інформація про цільове використання в оборонному секторі є даними з обмеженим доступом. І, відповідно, ми тримаємо контакт з Міністерством оборони».

— «З'явилася інформація про те, що Печерський районний суд Києва за клопотанням Генеральної прокуратури України звільнив від кримінальної відповідальності ексміністра фінансів Юрія Колобова у зв'язку із закінченням строків давності. Про це повідомив судовий репортер, а щодо Генпрокуратури, то, мовляв, відповідне клопотання про звільнення Колобова через закінчення термінів подав заступник начальника відділу процесуального керівництва управління з розслідування злочинів, скоєних злочинними організаціями, ГПУ Олексій Кувшинов.

Пане Євгенію, по-перше, чи знайоме прізвище? По-друге, чи маєте таку інформацію? По-третє, як це взагалі називається?»

— «Зазначений фігурант лежить поза межами моєї компетенції. Проте можу відзначити, що органи прокуратури насамперед мають стояти на сторожі закону й інколи приймати доволі непопулярні рішення. Тобто якщо термін притягнення до відповідальності за конкретний злочин збіг, треба приймати відповідне процесуальне рішення».

— «Тоді повертаюся до Ваших слів про Інтерпол. Власне, це не вперше Генпрокуратура заявляє, що, м'яко кажучи, є труднощі співпраці з Інтерполом. От якщо брати весь той список, який учора оприлюднив Юрій Луценко, то хто з нього отримав червону картку Інтерполу?»

— «На сьогодні жоден з фігурантів чорного списку ЄС стосовно ексвисокопосадовців України не входить до його даних, не зафіксований в інформаційних системах Інтерполу. Це пов'язано як з наявністю певних недоліків українського законодавства, так і з відповідними правилами статуту Інтерполу. Крім того, це збіглося з доволі чутливим періодом роботи зазначеної організації. Згадаймо торішню розгромну доповідь Ради Європи стосовно можливих зловживань з боку окремих країн-членів організації для переслідування тих чи тих осіб каналами Інтерполу. Все це змусило його набагато ретельніше підходити до блокування файлів стосовно політиків. І представники Інтерполу заявляють нам, що вони з розумінням ставляться до ситуації, яка склалася з переслідуванням ексвисокопосадовців, однак їхня структура, мовляв, базується на певних принципах. Зокрема, вони не передбачають пошук осіб, причетних до насильницьких злочинів, вчинених під час Революції, а також ексвисокопосадовців».

— «І, власне, я так розумію, всі вони фігурують у них як політичні особи. Тому що ж потрібно із цим робити, якщо Ви кажете, що є недоліки в українському законодавстві?»

— «І навіть не це є панацеєю. Бо навіть якщо припустити, що Інтерпол виставив би червоні картки стосовно зазначених осіб, та чи є хоча б один відсоток вірогідності, що російська федерація, на території якої переховуються 99 відсотків очільників часів Януковича, видасть їх нам?

І це, в принципі, не є глухим кутом для українського слідства, адже наше законодавство передбачає заочне притягнення до кримінальної відповідальності. І це не є якоюсь там суто теоретичною процедурою.

По-перше, це відновлення справедливості. По-друге, це конфіскація тих активів, які перебувають як на території України, так і заблоковані на території зарубіжних країн».

— «Але все-таки Ви сказали, що є недоліки в українському законодавстві. Чи планує Генеральна прокуратура звертатися до народних депутатів, щоб, можливо, внесли зміни?»

— «Безумовно, зміни вже передані на розгляд профільного комітету Верховної Ради. Ми сподіваємося на якомога швидший їх розгляд. Ба більше, це не єдина проблема, з якою стикаються органи досудового слідства, так само, як і Генеральна прокуратура. У нас є так звані поправки Лозового, останні положення яких набирають чинності 15 березня цього року. Ми вже неодноразово отримували відповідні звернення з боку представників судової влади. Це однозначно збігається з позицією Генеральної прокуратури і органів слідства, що фактично уведення в дію зазначених поправок може призвести до колапсу правоохоронної системи України.

Нині у взаємодії з депутатами Верховної Ради напрацьовані правки Генеральної прокуратури та Міністерства внутрішніх справ перебувають у профільному комітеті. Якщо я не помиляюся, протягом наступного тижня вони мають бути там розглянуті. Ми сподіваємося на позитивне голосування по них Верховною Радою в цілому, щоб уникнути цього колапсу».

— «Власне, от я про колапс. Якщо все-таки уявити, що поправка Лозового працюватиме, то чи це правда, що практично всі справи проти колишньої влади доведеться закрити? Чи як вона працюватиме? В чому колапс?»

— «Введення в дію зазначених поправок фактично заблокує будь-який подальший перебіг як слідства, так і судового розгляду. Йдеться про надзвичайно широке коло тих процесуальних дій, які слідчі та прокурори мають узгоджувати в судах. Сьогодні наші представники, як і представники слідства, займають черги до судів близько 3-4-ї ранку. Ця ситуація не є нормальною.

Усе це блокує роботу правоохоронної та судової системи. Відповідно, може виникнути можливість оскарження, повідомлення про підозру, у суддів з'являється виняткове право призначати ті чи ті експертизи в рамках кримінальних проваджень. На наше глибоке переконання, це створює додаткові корупційні ризики, які, очевидно, не сприятимуть якомога швидшому розгляду проваджень.

Повернення до бюджету України 1,5 млрд доларів США, вкрадених В. Януковичем.
Засідання Верховної Ради. Квітень 2017 р.

І не забуваймо про розумні терміни судового розгляду. Все це, безумовно, в подальшому можуть оскаржити відповідні фігуранти через Європейський суд з прав людини. І, як наслідок, це призведе до відповідних фінансових та іміджевих втрат для України».

— «Ви сказали, що напрацьовані зміни мають скасувати поправки Лозового. Чи вносять вони якісь інші зміни?»

— «Скажемо делікатно: напрацьовані зміни дозволяють відновити переважно нормальну роботу правоохоронної системи».

— «Як Ви взагалі пояснюєте, що така поправка потрапила в такий серйозний документ? Причому вона надійшла від Андрія Лозового, який не асоціюється з Генеральною прокуратурою, з людиною, яка знайома з кухнею прокуратури, поліції і всіх цих справ».

— «Не виключатимемо, що в нашому парламенті є група осіб, яка не зацікавлена в ефективній роботі правоохоронної та судової систем. Може, вони приміряють цю свиту, зокрема, на свої плечі».

— «Я розумію, що зараз буде від мене політичне питання, а проте Юрій Луценко заявляв, що подав до Верховної Ради, здається, 90 сторінок справи Євгена Бакуліна.

Депутати сказали, що обов'язково знайомитимуться з кожною сторінкою цієї справи. Чи можете зараз прогнозувати, наскільки серйозні докази проти Бакуліна і яке буде голосування щодо зняття його депутатської недоторканності, а можливо, дозволу на притягнення до відповідальності, арешт?»

— «Сам факт подання до Верховної Ради свідчить про те, що слідство і прокуратура зібрали достатньо доказів для притягнення особи до кримінальної відповідальності. Але з того досвіду, який ми на сьогодні маємо, зазначені питання, тобто результати голосування і наявність достатніх доказів, далеко не завжди є ідентичними питаннями».

— «Тобто може бути політична якась частина, політична воля чи не воля щодо голосування?»

— «Наскільки я передбачаю, є певна група народних депутатів, які доволі глибоко занепокоєні подальшими поданнями з боку Генеральної прокуратури. Відповідно, вони прийматимуть ті чи ті рішення під час голосування».

— «Ви зараз маєте на увазі тільки опозиційний блок чи все-таки якісь інші фракції у Верховній Раді?»

— «Я вважаю, громадяни України вже неодноразово мали змогу пересвідчитися, що Генеральна прокуратура йде за поданнями до притягнення до кримінальної відповідальності депутатів без застережень до їхньої партійної приналежності».

— «На жаль, у нас вже немає часу, хоча хотіла б запитати про Ваше ставлення до вчорашнього індексу сприйняття корупції, за яким прокуратура, скажімо так, не надто просунулася в процесі боротьби з корупцією?»

— «Є питання нашого руху вперед, а є питання оцінки зазначених дій з боку зовнішніх гравців. Безумовно, як у тому, так і в тому напрямку у нас є значний простір для зростання. Наша активна діяльність протягом останнього року збурила бурхливі дискусії щодо ефективності роботи прокуратури. І найбільш активними нашими супротивниками є дві групи.

Перша група — це ті, в кого ми забираємо активи, набуті злочинним шляхом, і це є абсолютно природно.

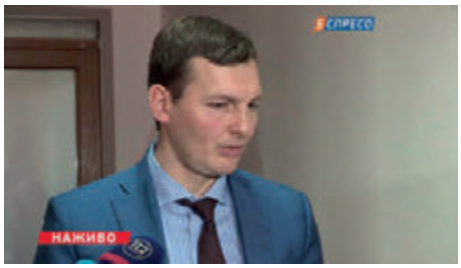
А друга група — це ті, які фактично вибудовують своє політичне позиціонування на боротьбі з корупцією. І вони не дуже раді, що їхня концепція, на жаль, не завжди збігається з позитивними зрушеннями в роботі прокуратури».

— «Ви відбираєте у них хліб?»

— «Ми фактично позбавляємо їх морального права говорити про те, що нічого не робиться».

ОСТАННЄ СЛОВО — ЗА СУДОМ

Інтерв'ю представлено в скороченому вигляді. Повний текст дивитися з використанням QR-коду.

6.12.2017 року. Напередодні «Голос Америки» озвучив позицію керівника НАБУ Артема Ситника, який фактично звинуватив Генпрокуратуру в тиску. Щоб почути позицію ГПУ, редакція «ГА» звернулася до заступника Генерального прокурора України Євгенія Єніна.

— «Пане Євгенію, для початку, якщо можна, які підсумки форуму з повернення активів, що були вкрадені корумпованими чиновниками і виведені за кордон?»

— «Насамперед відзначу: нам було що представити. Як уже було зазначено, близько півтора мільярда доларів США у квітні цього року повернуто до української скарбниці. Ще 600 тисяч доларів США ми повернули до держбюджету України влітку цього року за активної співпраці з Департаментом юстиції. Крім того, ми активно розвиваємо діалог з усіма структурами, які представляють правоохоронний блок Сполучених Штатів Америки».

— «Сьогоднішні події не можна сприймати без того, щоб подивитися, що відбувається у Києві навколо справи Саакашвілі. Державний департамент США у спеціальній заяві закликав Україну поважати верховенство права і здійснювати розслідування відповідно до міжнародних і українських законів. Велика Сімка заявила про очікування, що розслідування буде проведено оперативно та згідно з юридичними зобов'язаннями України. ЄС заявив, що ГПУ своїми діями може підривати боротьбу з корупцією в Україні. Як Ви сприймаєте таку критику від західних агентств на Вашу структуру, що має боротися з корупцією?»

— «Щодо справи Саакашвілі маю висловити наш великий подив. Адже такі словосполучення, як російська федерація, фсб, злочинна організація Януковича і екпрезидент Грузії Міхаїл Саакашвілі, очолювана яким країна піддалася збройній агресії з боку рф, не могли апріорі звучати поруч. Водночас реалії є іншими. Зафіксовані спроби — відповідні докази ми представимо найближчим часом уже в суді — стосовно того, що Міхаїл Саакашвілі сприяв злочинній організації Януковича.

Усе це відбувалося під щільним контролем російських спецслужб. Близько 500 тисяч доларів США були передані Саакашвілі та його найближчому оточенню для підбурювання громадського неспокою, фактично для спроби державного перевороту».

Затримання
співробітниками СБУ
М. Саакашвілі
5 грудня 2017 р. у Києві.

— «Коли Саакашвілі, Ви кажете, допомагав структурам Януковича? Який це період?»

— «Їхню взаємодію ми зафіксували протягом останніх двох місяців, коли Саакашвілі і його близьке оточення контактували безпосередньо з Курченком та його компаньйонами, обіцяючи певне сприяння злочинній організації Януковича і подеколи звітуючи про те, що вони планують. Безумовною задачею, яку перед ними ставили, була організація фактично державного перевороту і захоплення конституційної влади в незаконний спосіб. Ба більше, зазначені сили передбачали можливість застосування так званих спецефектів, крові тощо, бо, наскільки вони розуміли, в природний спосіб їм не вдасться отримати належну підтримку громадськості».

— «Ви згадували про докази. Я саме хотів би про це сказати. Пан Луценко оприлюднив з трибуни Верховної Ради і онлайн докази телефонних переговорів та інших прослушок за участю Саакашвілі. У розвинених демократіях прокуратура, яка займається справою, такі докази готує до суду і оприлюднює їх у суді, щоб суддя потім мав можливість винести вирок. Чи не вважаєте Ви дивною послідовність дій, коли Ви спочатку переконуєте громадськість у тому, що хтось винен, а потім представлятимете ці докази в суді?»

— «Беручи до уваги певний рівень публічності пана Саакашвілі, ми розуміли необхідність пояснення громадськості тих доказів, які спонукали нас до його затримання і пред'явлення йому таких звинувачень. Безумовно, це не останнє слово, оскільки воно завжди за судом. У пана Саакашвілі є чудова нагода захистити всі свої інтереси. Ми готові до процесу».

— «Поговоримо про Ваш, так би мовити, вже прямий конфлікт з НАБУ і з новими керівниками антикорупційних органів. Чи існує такий конфлікт, на Вашу думку, і як би Ви його прокоментували коротко?»

— «Ті чи ті непорозуміння існують у кожній країні між різними правоохоронними структурами, і мудрість полягає в тому, щоб виходити з них з якомога меншими іміджевими втратами. Як ми всі добре розуміємо, боротьба з корупцією є другим фронтом після протидії російській агресії, і тому я якраз не є прихильником голосних публічних заяв. Такі речі мають вирішуватися за круглим столом між відповідними спеціалістами, а не із залученням громадськості тощо».

— «Дуже дякую».

США, Вашингтон.
Перші відвідини Білого дому.
Листопад 2016 р.

«Штаб-квартира Інтерполу. Виборюємо
«червоні картки» для України».
Франція, Ліон, лютий 2017 р. Пост Є. Єніна у facebook.

Робочі зустрічі. Генпрокурор Ю. Луценко, Є. Єнін.
2016 р.

На трибуні ООН.
США, Нью-Йорк,
червень 2017 р.

Генеральний прокурор України Ю. Луценко, Є. Єнін і Є. Пікалов
на зустрічі з Генеральним прокурором республіки Литва Е. Пашилісом.

Орден «За заслуги» третього ступеня.

Робоча нарада в ГПУ.
Київ, лютий 2018 р.

Спільний брифінг заступників Генпрокурора України А. Стрижевської та Є. Єніна. 2017 р.

Брифінг біля входу в ГПУ.
Літо 2017 р.

Зустріч керівництва ГПУ з делегацією Литви на чолі з головою Конституційного суду Литви Д. Жалімасом.
Київ, 2 лютого 2017 р.

Під час перемовин з делегацією на чолі з головою Конституційного суду Литви Д. Жалімасом.
Київ, 2 лютого 2017 р.

Візит української делегації до Анкари влітку 2018 р. Г. Мамедов, Є. Єнін, Є. Пікалов.

На майдані в День Незалежності України. 24 серпня 2018 р.

Зустріч з міністром юстиції Італії Альфонсо Бонафеде в Європейському політичному центрі. Брюссель, березень 2019 р.

Світлина Євгенія Єніна у facebook. За його словами, рибальська удача в день публікації отримала значно більше захоплених відгуків читачів, ніж його пост у перший день з інформацією про повернення народу України 1,5 млрд доларів, награбованих оточенням Януковича (іронія долі). Київ, серпень 2017 р.

«Проводжаю дипломата в прокурори.
Прокурор проводжає дипломата
у закордонне відрядження» 7 липня 2016 р.
Д. Кулеба, Є. Єнін. Київ.
Пост Д. Кулеби у facebook.

Речниця ГПУ Л. Сарган і Є. Єнін.
Київ, весна 2017 р.

Під час робочої поїздки до Берліна делегації ГПУ на чолі з Ю. Луценком.
У центрі – А. Мельник, Ю. Луценко, Л. Сарган, Є. Єнін.

Фініш чергового марафону в Києві улітку 2018 р.

«Забіг "Трудових резервів"». 10 вересня 2017 р. Київ, Хрещатик.
Пост Є. Єніна у facebook.

Є. Єнін і Д. Сторожук із синами на футбольному матчі. «Вболіваємо за "Динамо"».
Київ, 2018 р.

7

БУКЕТ З ІНТЕЛЕКТУ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ

Справжня насолода життя — робити речі, для яких людина створена

Освальд Шпенглер

Антон ГЕРАЩЕНКО

народний депутат України (2014–2019),
заступник міністра внутрішніх справ (2019–2021)

СПРАВЖНІЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЛИЦАР

З Євгенієм, Женею Єніним ми познайомилися у 2017 році, коли один з нас, я, був народним депутатом, а другий, Євгеній, — заступником Генерального прокурора. Оскільки тоді в парламенті мені доручили посаду секретаря Комітету Верховної Ради з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності, я підтримував зв'язки, зокрема, і з прокуратурою. Виникло якесь скандальне питання, суть якого в напливі безлічі інших вивітрилася з пам'яті. Та чітко пам'ятаю, що мені повідомили: саме цей напрямок веде такий собі Євгеній Єнін.

Тоді я вже добре потерся серед чиновницького брата, мав щодо держслужбовців власні (не завжди райдужні) оцінки, був знайомий з різними генпрокурорами та їхніми замами, Шокіним, Яремою та іншими. Це були люди 50+, цинічні й байдужі, без вогнику в очах. А тут мені назустріч вийшов красень-молодик. Женя мав звичку ніби вистрілювати правицею, подавав руку так, як це роблять шпажисти під час випадів. Спілкувався він спокійно, без напруги, слухав рівно стільки, скільки тривав виклад думки співрозмовника. Його чи то поради, чи окремі міркування, або вже тверді висновки були такими, що залишалося дивуватися: треба ж – у самісіньку десятку!

Коли ми головне питання утрясли, я сказав Євгенію, що якось він не схожий на прокурора. Він з усмішкою розповів, що після закінчення Академії СБУ працював у Службі зовнішньої розвідки України, потім перейшов у дипломати, але держава покликала на інші важливі ділянки.

Ми обмінялися контактами і відтоді стали партнерами-однодумцями. Що ми спільно зробили, про те частково (більшість наших звершень з міркувань держтаємниці згадувати не можу) розповім нижче. Важливо, що відтепер я знав: у ГПУ маю надійну людину. Я стежив за

його діяльністю і як партнер з певних питань, і вже як вболівальник за успішність його проєктів. Півтора мільярда злочинного угрупування Януковича, блискуче вилученого за великої ініціативи та високого професіоналізму Євгенія, викликало захват не тільки в мене, а й у всього суспільства. Це був у розрізі державотворення величезний прорив. Люди бачили, що награбовані гроші мало того, що повернулися, та ще й пішли на благі справи, зокрема, на зміцнення обороноздатності країни.

А тепер іще трохи лірики. Після першої зустрічі з Євгенієм у мене майнуло таке припущення, що коли б він народився в часи середньовіччя, то обов'язково став би лицарем-хрестоносцем — носієм найблагородніших якостей. Не знаю, чи сьогодні лицарі до двору, але ця думка з роками тільки обростала новими доказами на свою користь. Бо це й справді була благородна і відкрита людина, яка заради справи й честі могла зробити все можливе.

Він не бачив кар'єри як такої з її карколомними схемами й потугами претендентів на пости. Він бачив реалізацію себе як держслужбовця через конкретну роботу. Тому кар'єра доганяла його, а не він за нею гнався. Після відставки Євгенія з посади заступника Генпрокурора я запропонував йому попрацювати у складі Українського інституту майбутнього, де поступово набирало силу потужне інтелектуальне ядро. Женя, як завжди, попередив, що подумає. Йому, я знаю, пропонували дуже затишні й хлібні посади в інших організаціях. Однак він через нетривалий час з'явився в мене і дав згоду на перехід до УІМ.

Тут Євгеній Єнін познайомився з Денисом Монастирським, іще одним зі співробітників інституту. Вони почали співпрацювати над дуже серйозними і потрібними для держави речами. Та ось Денис став депутатом Верховної Ради, його обрали головою парламентського Комітету з питань правоохоронної діяльності. А Женю він запросив бути консультантом цього комітету. Вони дуже плідно працювали над розробкою нових законів, що стосувалися роботи по лінії МВС і ГПУ. І саме це стало вирішальним у подальшому, коли Дениса Монастирського призначили міністром внутрішніх справ. Євгеній Єнін за його запрошенням перейшов з посади заступника міністра МЗС до першого заступника міністра МВС.

Євгеній Єнін — запитайте всіх, хто з ним поруч працював, і самі переконаєтеся — ратував за конкретне виконання дуже важливих і потрібних проєктів. Іноді вони мали характер спецоперацій. Бувало, як це трапилося у випадку зі звільненням українців та громадян інших країн з талібанського Афганістану, що вони ставали справжніми спецопераціями.

Я зроблю кілька штрихів до трьох наших спільних з Євгенієм проєктів. Вони взаємопов'язані з нинішньою війною, точніше, технікою для перемоги в цій клятій війні.

Перший проєкт. Коли війна вже розгорілася, я навів контакти з групою ентузіастів, які поставили на дрон-квадрокоптер систему старлінк, що давало змогу керувати апаратом з будь-якої точки. Привісити на цей апарат вибухівку чи міну — і маємо бойовий дрон. Можна було сидіти в Києві, а твій дрон літав над Донбасом.

Керівник цієї цікавої програми зі своєю проривною пропозицією стукав до сухопутних сил, до сил спецоперацій. Але там іще не розуміли, скільки користі для оборони України може принести організоване використання дронів. Не всі люди, на жаль, відчувають майбутнє. От Женя Єнін його відчував усім своїм єством.

Біля макетів військової техніки. А. Геращенко, Є. Єнін із сином Владиславом. Київ, 31 жовтня 2022 р.

Я познайомив цю унікальну людину, винахідника нової тактики ведення бою дронами, з міністром Денисом Монастирським та його першим заступником Євгенієм Єніним. Позитивне рішення було прийнято блискавично, ентузіасту нової справи тут-таки запропонували організувати й очолити підрозділ дронів у складі Національної гвардії України. У вересні 2022 року перші дрони обрушилися на ворожу техніку. Женя став шефствувати над цим підрозділом, який створили з нуля. Україна отримала найпотужніший дроновий підрозділ, що діє успішно й сьогодні.

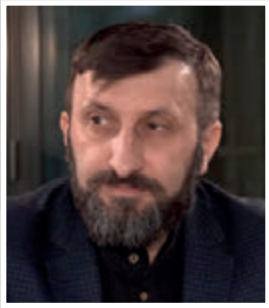
Другий проєкт. Макети бойової техніки. Євгеній звернувся до надійних закордонних партнерів з пропозицією стати спонсорами такого напрямку. Вони — Єнін умів переконувати — із задоволенням пройнялися цією ідеєю. І рашисти почали бити іскандерами по муляжах, які коштувати в сотні, а іноді в тисячі разів дешевше за оригінал.

Єнін був хрещеним батьком цього проєкту. Росіяни так і не повірили, що це не справжня бойова техніка.

Третій проєкт — дальні дрони, чим зараз усі так захоплюються. Коротко кажучи, я давав пас, Євгеній розвивав це діло, а Денис усіма можливими способами підтримував. Перший такий дрон, як ми добре пам'ятаємо, досягнув Москви, подолавши 800 кілометрів і наробивши галасу в білокам'яній. Про нинішні успіхи таких літальних апаратів говорити, мабуть, зайве.

В особі Євгенія Єніна ми втратили перспективного державного діяча новітньої формації, який думав і все робив для загального блага. Власне, те, що має робити всякий, хто вирішив іти на державну службу. Аналізуючи його стрімкий кар'єрний злет, припускаю: Єнін з часом міг би обійняти будь-який високий пост. Він поступово дозрівав до найвищих посад — чи то Генерального прокурора, чи міністра, чи вище. І можу ще сказати: в його особі обороноздатність країни зазнала дуже важкої втрати. Він зробив би по тих-таки дронах іще дуже й дуже багато.

Серце стискається від жалю і безпорадного відчаю. Хай пам'ять про Женю Єніна буде світлою і вічною.

Віталій КУЛИК

директор Центру досліджень проблем громадянського суспільства

ПРИНЦИПИ ЄВГЕНІЯ ЄНІНА

Є люди, які за життя так горять і дають таке світло навколо, що коли вони йдуть, темрява наче огортає увесь світ. Таке відчуття було в мене, коли загинув Євгеній Єнін.

Ми з Євгенієм познайомилися в 2002 році. Він прийшов на стажування до нашого Центру досліджень проблем громадянського суспільства, щойно закінчивши виш. Мене тоді відразу вразила його НЕБАЙДУЖІСТЬ. Це стосувалося як роботи, так і особистого спілкування.

«Я хочу розібратися, зрозуміти, як це працює», — сказав він на першій зустрічі. Не відпрацював тему і забув, а досконало вивчити проблему і знайти вирішення. Принаймні мати уявлення, як це можна зробити.

Небайдужість проявлялася і в таких тонких речах, як розуміння наслідків для людей. Він наче проживав це, пропускав через себе. Людські долі є в основі будь-якої політики. І ці люди не були для Євгенія якимись абстрактними статистичними цифрами. Для нього було важливим бачити зворотну реакцію людей. Тут ідеться не про піар і стратегічну комунікацію. Незважаючи на те, що ми були з Єніним доволі близькими друзями, він ніколи не був моїм «клієнтом» як політтехнолога. Євгеній не прагнув рейтингів і популярності. Йому було цікаво донести свою позицію й отримати думки людей. Чи розуміють те, що я роблю? Чи є ознаки нової якості роботи системи? Чи виникає довіра у людей? Ось що його цікавило.

Небайдужість відчувалася і в особистому спілкуванні. В мене є вада — я не пам'ятаю днів народження та інших важливих дат друзів. Женя знав усі й про всіх, хто його оточував. У роботі і дружбі в нього завжди було місце святу й насолоді. Тому всі, хто з ним працював, згадують Євгенія з теплотою. Ще у нього було багато друзів. Можна було не бачитися з ним пів року, а потім якось увечері дзвінок: «Я поруч, давай поговоримо на каві». І проста розмова про життя, кіно, мистецтво, про Рим (він був закоханий у це місто), про подорожі чи щось приємне.

Женя вмів ЛЮБИТИ. В нього було велике серце. Він любив своїх рідних, друзів, колег, свою справу, людей, країну. Ця любов була як вайфай, який він роздавав усім довкола. Женя завжди допомагав, коли це не стосувалося його службових обов'язків і не потрібно було йти на якийсь компроміс із собою.

У січні 2014-го, в розпал Майдану, українська спільнота в Італії влаштовувала акції підтримки повсталим у Києві. Проте дипломатичні установи в багатьох країнах продовжували вислужуватися перед режимом Януковича. Але Євгеній не лише виходив на акції біля посольства, а й допомагав волонтерам. Коли він загинув, у групах українців в Італії було найбільше скорботних постів. Навіть через 10 років його все ще пам'ятали.

25 лютого 2022 року він мені написав: «Друже, будемо захищатися! Україна — це все, що в нас є!» З дня великого вторгнення росіян в Україну він був на службі. Жодного дня для себе, бо Україна була в його серці.

ЖИТИ ТИМ, ЩО РОБИШ. Там, де Женя працював, відбувалися дива і справжні трансформації. Теми, які були роками непідйомні для цілих міністерств, раптом отримували «нове дихання», а проблеми вирішувалися, коли туди приходив Євгеній Єнін. Так було з Придністров'ям, із взаєминами Посольства України в Італії з місцевою українською громадою, з конфіскацією активів Януковича, з міжнародною допомогою, з реформами прокуратури і МВС, з пенітенціарною системою, з наведенням ладу в Національній поліції та ДСНС тощо.

Женя вмів організувати ефективну роботу. Вмів делегувати ухвалення рішень, тримав біля себе розумних та яскравих особистостей, але вмів і контролювати, і бути наполегливим. Чим більше було «господарство» під його керівництвом, тим відчутнішими були якісні зміни в організації роботи системи.

Євгеній працював не для посад і грошей. Це помічали всі. Його цікавив процес, у якому він перебував. Він жив своєю роботою, викладався на повну. Працездатність Жені була дивовижною. В короткі терміни вивчив румунську мову, освоїв італійську. Ночами вчив. Після переходу з МЗС до Генпрокуратури йому знадобився лише місяць, щоб розібратися у механіці системи.

Ми зустрілися за кілька днів до того, як було оголошено про перехід Євгенія першим заступником міністра в МВС. Я запитав: «Ти ж розумієш, куди йдеш? Це ж «держава в державі»! Ще нікому не вдавалося зрушити з місця цього Левіафана...» Женя тоді відповів, що йде в МВС зробити справжнє, таке, за що не було б соромно. В їхньої команди з Денисом Монастирським були проєкти, які справді могли докорінно змінити систему. Але політ перервали.

Ми з Євгенієм багато говорили про реформу прокуратури та МВС. Я переконував його, що потрібно змінювати систему в цілому, всю державу, а не її частини, а Євгеній був упевнений, що нова якість управління має прорости крізь систему. Ми дискутували про Україну майбутнього, про відповідальне громадянство, про республіканську частку, про баланс прав і відповідальності, про справедливість і честь. Я все ще продовжую подумки ці вечірні дискусії в мене на балконі, перевіряю свої футурологічні концепти на системних принципах управління від Єніна. Мені цих розмов дуже бракує, друже.

Якось я сказав, що будь-який добрий реформатор, потрапивши в токсичне середовище наших міністерств, або піде на корупційні угоди, або його зламають, або він втра-

тить зв'язок з людьми. Але Єнін своїм прикладом довів, що може бути й не так. І це додає оптимізму. Женя показав взірець управлінця-кшатрія, який проходив крізь спокуси й не втрачав себе.

Женю хвилювало те, що система забюрократизована і корумпована, відсутній інтерактив, система не враховує людського і перетворюються в «річ для себе». Євгеній був переконаний, що прокуратура і поліція покликані служити суспільному благу, а не бути годівницею для чиновників. Коли якась справа потрапляла йому до рук, він насамперед зважав на людські фактори, обставини, докази і факти. «Я звинувачую когось тільки тоді, коли сам на сто відсотків упевнений в правоті справи», — казав він.

Зустріч друзів після повернення з відрядження в Молдову. Є. Єнін, В. Кулик. Київ, осінь 2010 р.

Ніхто не може дорікнути Єніну, що він був причетний до якихось брудних, замовних, несправедливих чи «куплених» справ. ЧЕСТЬ була його мірилом. Євгеній вважав, що є універсальний принцип етики державного управління, який можна застосовувати в будь-якому відомстві й він даватиме результат. Для Жені такий принцип — це БУТИ ЧЕСНИМ ІЗ СОБОЮ та не йти на компроміси зі своєю совістю. Я на власному досвіді знаю, що це дуже важко. Але, на відміну від себе, щодо Євгенія можу стверджувати — він ніколи не йшов проти себе. Якщо щось суперечило його внутрішнім цінностям, він завжди казав «ні». Це інколи могло коштувати йому підвищень, посад і нагород.

Разом з тим Євгеній не був конфліктною людиною. Він не боявся захищати власну думку, але й не створював ситуацій, коли опонент перетворювався на ворога. «Конфлікти — це даремне використання енергії», — казав він. «Нам потрібен результат і нормальний післясмак, щоб можна було потиснути руку один одному». Це в ньому говорив природжений дипломат. Мабуть, усі, хто мав справу з Євгенієм Єніним, в яких би випадках це не траплялося (за винятком відвертих ворогів країни і корупціонерів), мали гарний післясмак від спілкування з ним. У Жені не було яскраво виражених ворогів. Були заздрісники і просто дрібні душі.

Для мене Євгеній Єнін є зразком того, яким мають бути справжні державні службовці. Не чиновники й бюрократи, а кшатрії на службі загального блага. Це ті, хто завжди перебувають у Світлі, ніколи не зраджують собі і служать людям та високій меті. При цьому добре знають, якою є механіка політики як мистецтва неможливого. Але цинізм, користь чи бронзування ніколи не зачіпає їхні душі. Таким був Євгеній Єнін.

Андрій МАЙСНЕР

заступник голови Рахункової палати (2018–2024 рр.)

СКАЖИ, ХТО ТВІЙ ДРУГ…

З Євгенієм Єніним я познайомився завдяки нашому спільному другу і колезі, з яким вони працювали на дипломатичній службі, зокрема, в амбасаді України в Італійській Республіці. Якось Ростислав Зацепілін між іншим сказав, що мені варто познайомитися з його молодим колегою і товаришем. Бо ми, мовляв, дуже схожі в багатьох речах і проявах щодо загального світогляду, державницької роботи й управлінської діяльності. Тож хоча й різні за психотипами, із цього знайомства може вийти добра професійна і людська синергія. Власне, так воно й сталося. З Євгенієм ми почали активно спілкуватися, коли він став заступником Генпрокурора України, а я — заступником голови Рахункової палати. Для обох це був цікавий професійний виклик, почесна сходинка в кар'єрі і привід зробити реальні добрі справи в доволі специфічних державних інституціях.

Євгеній справив на мене дуже позитивне враження як людина і цікава особистість, він явно був світлим, зорієнтованим на добрі справи. При цьому мав свою аргументовану позицію, яку вміло реалізовував без агресивного утиску думок і позицій інших людей. Амбіційний, з гарним аналітичним складом розуму, але при цьому не підкреслював нарочито свої переваги над іншими, хоча й мав таких немало. Особливо в професійній діяльності, де більшість, на жаль, аморфна, не дієва, не орієнтована на результат і уникає відповідальності. Женя був обережний і зважений, але геть не переляканий і не з тих, хто не здатен ініціювати, організовувати і брати відповідальність за результат. Цей молодий, але вже дуже досвідчений державник викликав повагу завдяки своїй освіченості, культурі, стилю роботи і поглядам на життя.

Наше спілкування зміцнювало позиції кожного з нас, додавало морально-психологічної мотивації. Постійно з'являлося відчуття того, що ти, врешті-решт, не є якимось міським божевільним чи Дон Кіхотом, який воює з вітряками. Ми радились, ділилися думками про ключове

в державотворенні, і це додавало впевненості й сил для невидимої для більшості громадян боротьби всередині задзеркалля, яким є публічна служба в Україні.

Коли утворювалося Бюро економічної безпеки і Євгеній Єнін уже працював одним з керівників МЗС, ми зустрілися і поділилися думками, враженнями від того, що відбувається в державі. І тут під час розмови виявилося, що ми обидва думали про одне й те саме. Що, мовляв, було б добре в БЕБ продовжити кар'єру, бо це чудовий симбіоз права, економіки та фінансів, менеджменту і потенційних можливостей реально навести лад у боротьбі зі злочинністю. Тим паче в співпраці з міжнародними партнерами, іноземними колегами на тлі активних процесів глобалізації, європейської інтеграції тощо.

Одне слово, зайшли у своїх мріях далеко. Але потім, трохи прикинувши з ним разом, як формується порядок денний цього нового органу, ми ненадовго дружно замовкли, глянули один на одного і мовчки синхронно попрощалися з думкою про похід до Бюро. Адже обидва вже добре розуміли природу явищ у владі, в публічній службі, і тому нам було легко розкладати все по полицях і не робити стратегічних помилок. Я дуже радів від того, що маю такого товариша й однодумця. В публічній службі це просто, як кажуть, знахідка.

Потім Євгеній у команді з Денисом Монастирським пішов до МВС, але подеколи ми продовжували ненав'язливо спілкуватися, іноді радилися, щоб якісніше зреалізувати амбітні професійні плани. Женя перебував явно на траєкторії зростання, хоча й давно міг дати фори багатьом старожилам у системі публічного управління. Він був заряджений, хоча й часто виснажений від того, що і в якому темпі доводилося робити, від того, що знав, бачив і відчував. Він жив і працював не для галочки і не за медальки, не для того, щоб скористатися владою чи мандатом у власних інтересах. Я постійно це замічав у ньому для себе, й це дуже зміцнювало, бо я теж тоді мав тяжку боротьбу у своїй системі координат за те, щоб суспільне благо виходило в пріоритети. Зазвичай, у колах держслужбовців України, до носіїв такої самовідданої позиції ставляться недоброзичливо. Ми з ним були своєрідними подразниками, викликом і певною загрозою для системи, але я сам не боявся цього, та ще й він своїм прикладом надихав мене на нові нестандартні рішення.

Коли того страшного дня зранку я дізнався, що Женя був на борту і загинув — у мене раптово ніби все обірвалося, навіть мову відібрало, сили кудись поділися. Я і тоді, і зараз не вірю у випадковості, не вірю у фактор суто технічних неполадок і виключно чиюсь недбалість. Занадто цінні, молоді, досвідчені і дієві державники одночасно разом опинилися в цьому гелікоптері…

Я не маю відповіді, хто, чому, за що і як, але я відчуваю сильний душевний біль від цієї втрати. У день публічних проводів в Українському домі я довго, як і тисячі інших людей, стояв на вулиці, і не стільки через погоду, хоча вона була відповідна трагедії, скільки через невимовну внутрішню катастрофу відчував, що від холоду скоро кров застигне в жилах…

Поки живу — пам'ятатиму і цінуватиму те спільне, що ми з Женею мали в цьому земному житті. Світла пам'ять добрій людині — Євгенію Єніну.

ЦИВІЛЬНА КОНФІСКАЦІЯ: ПЕРЕВАГИ

Інтерв'ю представлено
в скороченому вигляді.
Повний текст дивитися
з використанням QR-коду.

18 березня 2020 року заступник виконавчого директора Українського інституту майбутнього Євгеній Володимирович Єнін розпочав серію відеолекцій з питань юридичних та організаційних механізмів повернення до державного бюджету коштів, здобутих злочинним шляхом. Наводимо першу з них:

«Доброго дня, шановні друзі!

Питання наповнення бюджету стає дедалі актуальнішим. І, як не дивно, одним з реальних джерел цього процесу може стати повернення грошей, здобутих злочинним шляхом.

Як це відбувається?

Пояснюю дуже коротко і просто.

Уявімо керівника банку, який захотів украсти гроші, наприклад, видаючи кредити пов'язаним з ним компаніям і знаючи логіку, що ці кошти ніколи не будуть повернуті.

Такі компанії переправляють кошти з України своїм контрагентам в офшорних юрисдикціях, наприклад, у Британські Віргінські острови. Там вони мають рахунки для придбання нерухомості в іноземних юрисдикціях, чи то яхт, чи то цінних паперів.

Що ми робимо в такій ситуації?

Для того щоб повернути встановлені нами активи, ми маємо розмотати весь цей ланцюжок. Тобто допитати всіх представників банку, провести всі належні економічні експертизи, направити клопотання у відповідні міжнародні юрисдикції. І чекати, чекати, чекати.

Який спосіб активно використовують наші міжнародні партнери? Вони застосовують елемент цивільної конфіскації.

Візьмімо, наприклад, таку модельну ситуацію.

Один з потерпілих від зазначених дій оскаржує в Лондонському суді дії власників чи менеджменту банку. Стверджуючи, скажімо, що завдяки їхній неефективній діяльності він зазнав відповідних економічних втрат, і банк збанкрутував.

Для забезпечення такого позову Лондонський суд накладає арешти на всі компанії, активи, банківські рахунки по всьому світу. Крім того, у відповідні офшорні компанії

Лекція в інституті майбутнього з питань повернення з-за кордону активів, отриманих злочинним шляхом. Київ, 27 березня 2020 р.

вводяться незалежні арбітражні керівники, які дуже детально аналізують всю діяльність зазначених компаній, перевіряють усі контракти, банківські рахунки, рух коштів по рахунках з тим, щоб надати суду належні докази.

Що робить суд?

По-перше, встановлює всі активи по світу.

По-друге, досліджує дії власників та менеджменту банку і виявляє їх можливий протиправний характер.

І фінальним результатом цієї роботи стає конфіскація зазначених коштів з подальшою репатріацією їх потерпілим від шахрайських дій. Окрім того, докази, виявлені в рамках цивільного процесу, передаються і можуть бути використані в рамках кримінального провадження.

У такий спосіб в рамках цивільного позову ми повертаємо кошти потерпілим, а в рамках кримінального провадження притягаємо до відповідальності тих посадових осіб, які вчинили злочин і, наприклад, розікрали кошти.

Яким чином це все працює і хто платить?

Уявіть, що це немалі кошти. Адже потрібно встановити всі активи по всьому світу, ввести арбітражних керівників і забезпечити подальше функціонування зазначених компаній і, зрештою, гарантувати представлення інтересів позивача як у Лондонському, так і в інших судах закордонних юрисдикцій.

Всесвітньо відомою успішною практикою стало впровадження так званих судових фондів. Це ті компанії на юридичному ринку, які здійснюють оцінку кожної конкретної ситуації. І в разі, якщо вони виносять позитивне рішення щодо можливого повернення розкрадених активів, то готові вкладати власні кошти для забезпечення всіх цих юридичних процесів. Натомість свій прибуток вони отримують уже як відсоток від фактично повернутих потерпілій стороні коштів.

Так це працює, коли потерпілим є приватна особа або приватна компанія. Але що робити, якщо потерпілим у зазначеній ситуації внаслідок дій чи то власників банку, чи то керівників тих чи тих державних підприємств стала держава?

Саме тому ми в Українському інституті майбутнього невдовзі запропонуємо ефективний юридичний механізм повернення активів, використовуючи цивільну конфіскацію».

«Мав честь виступити перед учасниками проєкту Київської школи державного управління імені Сергія Нижного».
Київ, 23 травня 2021 р.
Пост Є. Єніна у facebook.

Коротка подорож у Париж.
Біля пам'ятника одного зі своїх улюблених видатних політичних діячів — В. Черчилля.
Париж, 21 травня 2019 р.

Участь у дискусії
«Майбутнє України»
в Одеському бізнес-клубі.
Одеса, 8 лютого 2020 р.

«Усі великі речі розпочинаються з маленьких кроків».
Участь у конференції, яку проводила Воднева
асоціація Європи.
Брюссель, 5 листопада 2019 р.
Пост Є. Єніна у facebook.

З послом Франції в Україні Ізабель Дюмон.
Київ, літо 2019 р.

Київський інститут майбутнього зібрав багато цікавих людей:
Є. Єнін, А. Геращенко, В. Кличко.
Київ, 15 лютого 2020 р.

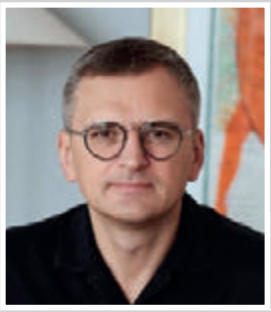
8

МЗС: ПОВЕРНЕННЯ

У центрі кожної проблеми лежить можливість

Альберт Ейнштейн

Дмитро КУЛЕБА

віцепрем'єр-міністр України (2019–2020 рр.),
міністр закордонних справ України (2020–2024 рр.)

ПЕРЕКОНАННЯ НЕПОРУШНІ, АЛЕ…

Свого часу мені довелося двічі поспіль відступити од власних переконань, тих принципів, які сам собі постановив не переступати ніколи. Й обидва рази це зробити мене змусив світлої пам'яті Євгеній Єнін. Женя.

Та про все по черзі.

Кілька разів мої друзі, не зговорюючись, радили десь у 2014-му році познайомитися з «класним хлопцем» Женею Єніним. Мовляв, це людина, яких нині так мало. Я залишився вдячним за таку пораду, бо наша дружба була освячена і великими справами, і якимись маленькими «послугами» один одному, як-от, приміром, привезені Євгенієм сигари з Тоскани, чого в Києві вдень зі свічкою було не знайти. По-людськи чи не по-людськи — для мене це головний показник для оцінки чиєїсь поведінки. Мій новий друг ніколи не зраджував першій градації.

Відтоді все його життя було мені близьким. Звісно, посада заступника Генпрокурора — це був високий його злет. Але ми всі, хто так чи так зустрічався з Єніним, відзначали, що він залишився таким самим, як був. Без оцього українського чванства, коли хтось гне спину перед начальником, але губу копилить перед тими, хто, як йому видається, нижче нього. Це завжди був той самий Женя, якого ми знали. І це його чи не найголовніша риса: хоч би які переміщення щаблями кар'єри не траплялися, він залишався простою і доступною людиною. Це був чоловік людяності, гідності та ефективності — я б такими трьома характеристиками нагородив його.

А потім був кінець 2018-го і початок 2019-го років. Політика починала збоїти, захлинатися. Женя ділився зі мною своїми тривогами й житейськими колізіями. Найважчий момент у житті державного службовця (скажемо так, і людини взагалі), коли треба вибрати: або прогнутися перед керівництвом, або залишитися на принциповій позиції. Єнін тоді, у квітні 2019-го року, обрав другий варіант. І завжди він

був у цьому постійним. Беріг себе як людину. Не продався. В сенсі не за гроші, а за якісь політичні преференції.

Тому коли я став міністром закордонних справ, першим, кого я вирішив узяти до команди, був Євгеній Єнін. Я покликав його, а він миттєво погодився. Відверто скажу, що я дуже вибірковий, мені треба придивитися до людини, вивчити її досьє. Але тут… Євгеній знову проявив себе як людина. Мовляв, я погоджуюся влитися у твою команду, проте є одне прохання: ми приходимо разом з моїм другом і соратником, за якого я ручаюсь, як за самого себе. І це був перший і останній випадок, коли я погодився взяти людину, яку тоді не знав, однак призначив директором департаменту. Те, що не прогадав, — інша розмова. Але я був настільки впевнений у Жені, що мій сумнів протримався у голові секунд десять, не більше, щоб потім зникнути безслідно.

Нас завжди об'єднувало розуміння, що держава довірила нам високі пости, і тому ми маємо зробити щось істотне, помітне для країни і держави. Хоча ми ніколи нічого не виносили напоказ. І це, вважаю, найдужче скріпило нашу дружбу. Розуміння, що ти маєш прагнути більшого, не залишатися слухняним «гвинтиком» великої системи, а дивитися на свою діяльність творчо. І при цьому — головне — залишатися людиною.

Прикладом такого підходу може бути розроблена нами так звана Азійська стратегія. Відносини з країнами цього регіону до того були слабким місцем Української держави. І ми ширше відкрили до них вікно. Євгеній на початку реалізації проєкту зайшов до мене і відверто сказав, що працює, але система поки що не готова до такої співпраці, що треба пройти ще кілька кіл ітерації, щоб добитися якісних показників. Компіляція довідок — це ще не стратегія.

Мова про те, що Єнін належав до категорії тих людей, які здатні були примушувати систему змінюватися. І тут простим окриком нічого не втнеш. Я казав постійно: якщо хтось реагує на новацію, що так не можна, бо це порушує традиції, — тікайте від такого і більше не майте з ним справу. Наша задача — змінювати систему. Але не за принципом «хай гірше, аби інше», а тільки на краще. Іноді той чи той проєкт вимагав часу для реалізації, проте Женя, маючи сплав досвіду дипломата і розвідника, міг це так провадити, що все відбувалося без скандалів і криз. Якщо щось небажане траплялося, він умів це залагодити, здатен був на рішучі кроки, однак без купи дров і випаленої землі. Це, власне, і є ефективний менеджмент.

З боку Єніна це особливо проявилося під час афганської спецоперації. Він курував консульський напрямок. І коли таліби в Афганістані прийшли до влади, ми дивом і переважно за рахунок широких Євгенієвих контактів буквально того дня, коли аеропорт в Кабулі ставав схожим на вавилонське стовпотворіння, підняли літак і вивезли групу українців із цього пекла.

Це, як ми пам'ятаємо, викликало фурор не тільки в Україні, а й у світі. Ми показали високу ефективність, коли буквально з нуля провели таку операцію. Проте не лише слава нас переслідувала, а й дивна позиція деяких діячів усередині владного бомонду. Одне слово, після цього нашу активність намагалися якось пригальмувати, применшити. Тобто були намагання змусити навернути нас «до ноги», працювати в рамках, але не більше.

Однак ми понятійно це пройшли, бо вже мали гарт. Єнін подолав «чистилище» ГПУ, мене також пом'яли добре на високих посадах в уряді. Ми вирішили, що маємо займатися своєю справою так само професійно, як завжди. Найбільш помітним було те, що

Презентація Азійської стратегії України. Київ, 16 лютого 2021 р.

ми перелопатили всю систему закордонних справ і поставили її на рейки XXI століття. Особливо відзначу три спільних звершення:

— реформу консульської служби;

— прийняття першої в історії України регіональної стратегії, в нашому випадку Азійської, яку написав Єнін;

— розробку і подачу Позиції України до Міжнародного суду ООН і супровід поданих туди справ.

Новий міністр МВС Денис Монастирський обстоював кандидатуру Єніна на посаду свого першого заступника перед Президентом. Євгеній погодився. Ми цілком нормально поговорили. Я сказав Жені так: «Команда — це не обов'язково перебування в сусідніх кабінетах. Це дух спільності й готовності до нових гарних справ».

У суперечці про те, правильно чи неправильно повівся Єнін, залишаючи дипломатію на користь реформ у правоохоронній сфері, я займав першу позицію. Призначення розширило коло його дій.

Дружили сім'ями. Почалася війна. І єдиним для мене правдивим джерелом інформації про новий перебіг подій був Женя. Йому я довіряв хоча б тому, що він сам завжди перебував у гущі подій. Він був, як я кажу, на політичній передовій, яка значно ширша і важливіша за безпосередню фронтову лінію. Ми разом вибивали допомогу для Нацгвардії, бо ЗСУ, природно, все тягли на себе. Але завдяки Єнінському вмінню переконувати і його контактам вдалося відкрити канал забезпечення й НГУ.

Ну, а потім стався січень. Загалом мене велика війна сильно вибила з колії двічі. Вперше після звірств у Бучі. До мене як до міністра спрямовувався великий потік інформації, і це було страшенне навантаження на психіку! Не міг себе зібрати докупи. А вдруге — після загибелі верхівки МВС. Якщо Буча — це поступове розуміння, що на війні всякого буває, то загибель Жені ніяк не вкладається у свідомість. Кричуща несправедливість. Біль не втамовує навіть той печальний висновок, що на війнах гинуть найкращі.

Василь БОДНАР

заступник міністра закордонних справ України (2017–2021 рр.),
Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Польща

СКАЖУ ТОБІ ЯК ДЕРЖАВНИК ДЕРЖАВНИКУ

Уже майже два роки, як немає Жені, а досі не віриться в страшну реальність. Останній раз наживо ми з ним бачилися в грудні 2022 року в Києві, під час наради послів. Разом заходили до міністра Д. Монастирського, обговорювали перспективи співпраці з Туреччиною по лінії МВС. Навіть пам'ятний подарунок від обох отримав, який досі нагадує про останню зустріч. Були на зв'язку практично до останнього земного дня, допомагали один одному, чим могли.

Знайомство з Женею відбулося за цікавих обставин в МЗС. Як відомо, кваліфіковані і активні фахівці в дипломатії завжди були в ціні і, як правило, керівники структурних підрозділів намагалися переманювати серйозних кандидатів достойними пропозиціями. В 2011 році мені довелося тимчасово керувати «рідним» територіальним департаментом в МЗС, а Женя був дипломатом іншого підрозділу. Від пропозиції керівника відділу він не відмовився, і до моменту нашого майже синхронного відрядження за кордон ми працювали душа в душу. З того часу зав'язалася дуже тісна і щира дружба. Працювали завжди на результат, з постійним підвищенням амбіцій і вимог до самих себе і оточуючих колег. Командний дух і самовіддача, професійний підхід до справи, дисциплінованість і самокритичність допомагали у вирішенні найважчих питань. Женя завжди брався за найскладніші завдання, ніколи не скаржився на труднощі, любив креативити. На відміну від багатьох колег, він завжди хотів зберігати незалежність у підборі підлеглих кадрів і брав на себе відповідальність за їхню роботу. Хоча він завжди відстоював власну думку, у нього було вибудоване чітке розуміння ієрархії і дотримання субординації з керівництвом. Важливе значення мали професійна освіта і перші роки службової кар'єри в українських спец-

службах, а також робота в Молдові. Саме напрямок двосторонніх відносин з Молдовою і Румунією, а також Придністровське врегулювання були його головною сферою відповідальності.

Наприкінці 2012 року ми мали виїжджати на чергову ротацію за кордон. Мені здалося, що Женя був дуже щасливий отримати призначення до Рима. Для мене місцем призначення була Анкара. Незважаючи на відстань і різні сфери відповідальності, ми зберегли добрий контакт. Женя постійно запрошував до столиці Італії, радів, що йому вдалося швидко освоїти італійську мову і через деякий час отримати нову посаду радника-посланника. Для розуміння читачів з-поза МЗС: отримати підвищення за кордоном, а тим паче на посаду «президентської» прерогативи — це непроста справа. Здебільшого це виняток, а не правило. Женя був позитивним винятком у професійному розумінні і успішно справлявся з усіма новими викликами і завданнями.

У 2016 році Рим йому довелося залишити для підкорення нової вершини — Генеральної прокуратури. Правоохоронна сфера не була чимось новим для Жені, а роботи на цьому напрямку міжнародної взаємодії було надзвичайно багато, особливо після Революції Гідності. Саме в цьому році нам пощастило знову зустрітися, на цей раз у Стамбулі, де я працював Генеральним консулом, а Женя приїхав на якийсь міжнародний захід уже як заступник Генпрокурора. Вже на той час у нього сформувався чіткий державницький підхід до роботи на цьому доволі непростому напрямку. Він часто любив говорити: «Скажу тобі як державник державнику…».

Потім ми продовжували контактувати в Києві, кожен на своїй ділянці. Інколи виконували спільні завдання, особливо у комунікації з міжнародними партнерами. Великим здивуванням для мене була добровільна відставка Жені з посади заступника Генпрокурора. На той час небагато чиновників такого рівня йшли з посади добровільно, відстоюючи свою честь і професійну доброчесність. Пізніше цей мужній крок описала у своїй книзі експосол США в Україні Марія Йованович. Я, до речі, писав про це Жені, що для нього було дуже приємно.

Тривалий час він працював в Інституті майбутнього України та позаштатним радником у правоохоронному комітеті ВРУ, допомагаючи Денису Монастирському.

Прихід Євгенія в МЗС був серйозним посиленням команди Дмитра Кулеби, зміцненням правового і консульського напрямків роботи. Мені було важливо відчути підтримку дружнього плеча, порадитися з того чи того питання, знайти рішення існуючих проблем. Як заступники міністра ми були визначені взаємозамінними і доволі часто підстраховували один одного в практичній роботі.

Багато роботи було в час пандемії коронавірусу — від евакуації громадян України до постачання вкрай потрібних тоді масок, дезінфекторів, а пізніше — вакцин. Питань і проблем для вирішення було настільки багато, що ми могли по декілька разів на день збиратися по-дружньому чи офіційно на наради і практично завжди знаходили порозуміння. Навіть на ковід захворіли майже одночасно наприкінці 2020 року… хто кого заразив, було не зрозуміло, але лікувалися також в постійному контакті, допомагаючи один одному.

Були, звичайно, цікаві і навіть іноді курйозні моменти в спільній роботі. Одного разу посольство Китаю в Україні презентувало український переклад книжки Сі Дзіньпіня «Про державне управління в Китаї». На захід я пішов замість Жені, який в той час був

у відрядженні. Все пройшло добре, але на фінальному фото я виявився поруч з депутатом від ОПЗЖ Новінським, за що потім добряче «наївся» хейту від колег-журналістів через нібито «підтримку авторитарних ідеологій».

Женя був віруючою людиною. У нас цілком збігалися погляди щодо підтримки незалежності українського православ'я, необхідності становлення нової і сучасної церкви, яка була б відкрита до суспільства і розуміла б інтереси держави. Тому часто відвідували Видубицький або Михайлівський монастирі, спілкувалися з владиками, а одного разу навіть запросили колядників з Михайлівського поколядувати в будівлю МЗС. Їх поява викликала неабияке здивування, а може, навіть і радість у доволі консервативної когорти МЗС. Уже пізніше я дізнався, що Женя був одним з ініціаторів надання охорони предстоятелю ПЦУ, митрополиту Епіфанію після початку повномасштабної агресії, щоб захистити від можливих замахів з боку москалів.

Мене неймовірно вражала здатність Жені запам'ятовувати безліч різних деталей і особливостей, які завжди мали значення для прийняття правильного рішення. Особисто він пам'ятав дати всіх днів народжень, професійні і релігійні свята і завжди вітав дзвінком або через месенджери, при цьому навіть моїх дітей.

Женя першим залишив МЗС у вересні 2021 року у зв'язку з переходом на підвищення до МВС. Як я зрозумів, для нього це призначення було не просто реалізацією амбіцій чи новим випробуванням, а насамперед прагненням вдосконалити правоохоронну систему і бажанням підтримати нового міністра внутрішніх справ Дениса Монастирського. Спільна робота в правоохоронному комітеті ВРУ, близькість поглядів і безвідмовність Жені допомогли новому міністру швидко створити міцний тандем управління в МВС. У жовтні ми тепло попрощалися і я поїхав до місця призначення знову в Анкару, зберігаючи онлайн-зв'язок один з одним.

Коли почалося повномасштабне вторгнення, Женя залишився в Києві і цілодобово працював над організацією оборони столиці у своїй частині відповідальності. У той час виникало безліч питань і потреб. Ми збирали гуманітарку, шукали можливість придбати і передати бронежилети, каски, медикаменти, спецкостюми для службовців ДСНС. Вирішували оперативно питання щодо евакуації, допомоги громадянам, залучення до допомоги турецьких органів влади.

Більш ніж переконаний, що саме він ініціював посилення МВС досвідченим військовим, генералом Анатолієм Петренком, який іще донедавна був заступником міністра оборони і мав уже нове призначення на посаду посла України в Саудівській Аравії. Як відомо, в темні часи найбільш яскраво видно світлих людей. Не ображаючи нікого, можу впевнено сказати, що в керівництві МВС точно такими людьми були Денис, Женя і Анатолій…

Разом з трагедією 18 січня 2023 року ми точно втратили частину нашого майбутнього. Женя загинув на війні, загинув на своєму посту поруч з побратимами. Поки ми живі, маємо робити дуже прості речі — згадувати про Женю, розказувати, носити квіти на могилу, писати книжки і пости в соцмережах, допомагати дружині Людмилі і його дітям, ставити в приклад новим поколінням. Щоб після нашої Перемоги у великій війні за незалежність ім'я Євгенія Єніна посіло гідне місце у пантеоні героїв!

Андрій МЕЛЬНИК

заступник міністра закордонних справ України (2022–2023 рр.),
Надзвичайний і Повноважний Посол України,
Постійний представник України при ООН

ЄВГЕНІЮ ЄНІНУ: IN MEMORIAM

Нас із Євгенієм познайомив спільний друг і колега по дипломатичному цеху, посол Василь Боднар. Це сталося влітку 2011 року. Я вже рік працював директором Третього територіального департаменту МЗС України, що опікувався відносинами з державами Західної, Північної і Південної Європи. Саме тоді міністр ухвалив рішення об'єднати очолюваний мною підрозділ з іншим — Четвертим територіальним департаментом, відповідальним за взаємини з країнами Східної і Південно-Східної Європи. Було створено такий собі Європейський мегадепартамент із включенням до нього понад 40 держав, зокрема Туреччини і країн Південного Кавказу.

Відтак довелося терміново шукати гарні кадри, щоби заповнити існуючі вакансії на ключових напрямах. Насамперед ішлося про фахівців, які досконало і глибоко володіли б проблематикою взаємин з нашими сусідами — Молдовою і Румунією. Власне, якраз на цьому етапі мій бойовий заступник — нинішній посол у Туреччині — Василь Боднар і рекомендував призначити на посаду завідувача цього відділу молодого за віком, але вже доволі досвідченого, яскравого дипломата Євгенія Єніна. У свої тридцять років він уже встиг плідно попрацювати «у полі» нашої дипмісії в Кишиневі та в офісі Спеціального представника у Придністровському врегулюванні. Більше того, Євгеній успішно захистив кандидатську дисертацію на цю ж тему, вільно володів англійською та румунською мовами. Одним словом, ідеальний кандидат.

Пригадую нашу першу розмову, коли Євгеній своїм гострим розумом, інсайдерськими знаннями регіону, своєю пульсуючою енергією, молодечим запалом, своїм ентузіазмом, а головне — неповторним людським шармом з перших же секунд зумів завоювати симпатію. Тож я без жодних вагань підписав подання на його якнайшвидше призначення і жодної секунди не пожалкував про це рішення. Адже Євгеній став одним з моїх найближчих колег, він вирізнявся своїми

унікальними аналітичними здібностями, умінням думати, як кажуть, «outside the box», він надихав колег нестандартними підходами і креативними ідеями. Саме завдяки його особистому внеску у дипскарбничку за дуже короткий період нам вдалося напрацювати нові підходи до наших — не завжди безхмарних — стосунків з Молдовою і Румунією.

Відтак, не приховуватиму, був вельми засмучений, коли дізнався, що вже восени наступного 2012-го року Євгеній був затверджений на ротацію до нашого посольства в Італії. Признаюся, що не хотів його відпускати, адже ми чудово спрацювалися. Однак я жодним чином не перешкоджав, бо це була його мрія — спробувати свої таланти саме на римському дипфронті. Навпаки: я всіляко його в цьому підтримував. Окрім цього, в міжчасі він одружився з Людмилою Коваленко, колегою по зовнішньополітичному цеху. Тож я дуже щиро радів за Женю і Людмилу, адже, повірте на слові, ой як нечасто стається, коли такі дипломатичні шлюби є справді настільки світлими, міцними і щасливими. Нерідко такі сімейні союзи, на жаль, розпадаються, адже жорсткі, я навіть сказав би, подекуди жорстокі правила дипслужби не завжди дають змогу реалізувати професійні амбіції обом з подружжя. Часто комусь доводиться приносити в жертву власні інтереси, відкладати, а то й забувати про свою кар'єру.

Так ми і розсталися з Євгенієм у листопаді 2012 року, коли він вирушив з новою дипмісією до Вічного міста. Але найголовніше, що ми прощалися вже не лише як однодумці і близькі колеги, а як друзі. Мені здається, що саме цей етап італійського ренесансу в яскравому життєписі Євгенія та Людмили був, мабуть, найбільш щасливим у їхньому сімейному та професійному літописі. Адже саме в Римі, одному з найкрасивіших і найромантичніших міст на Землі, народилася їхня друга дитина — чарівна донечка. А це завжди радісна подія, яка накладає свій позитивний відбиток і на роботу, додає особливого драйву. Знаю це по собі, бо наш син також народився під час закордонного відрядження. Тож не секрет, що Євгеній дуже швидко отримав підвищення по службі, ставши радником-посланником — другою людиною в дипмісії.

Тоді саме доля закинула мене до Берліна, де з початку 2015 року я обійняв посаду посла в Німеччині. Пригадую, як мені якимось дивом вдалося вирвати два дні відпустки до дня народження моєї дружини Світлани у квітні 2016 року. І це свято ми вирішили провести в італійській столиці — також і для того, щоб побачитися з Євгенієм. Саме під час цього вікенду, в ході дружньої зустрічі з родиною Єніних за філіжанкою запашної римської кави на розі віа Гвідо д'Ареццо ми могли переконатися, наскільки щасливими вони були з Людмилою. Євгеній приділив нам максимум уваги, цікавіше за будь-якого професійного екскурсовода показав усі принади метрополії на семи пагорбах, запросив до однієї з культових піцерій. Одним словом, саме завдяки йому ці дуже короткі римські канікули назавжди закарбувалися в наших серцях.

Але не встигли ми, сповнені вражень, повернутися до Німеччини, як буквально за кілька тижнів отримали звістку про повернення Євгенія на Батьківщину: саме тоді він прийняв пропозицію стати заступником Генерального прокурора. Це було рішення в стилі Єніна, що характеризує його як людину, яка на перше місце завжди ставила інтереси держави. Чого гріха таїти: часто дипломати намагаються якомога довше затриматися в довгострокових відрядженнях, продовжити їхній строк, особливо у випадках, коли дипломатичний драйв так гармонійно поєднується з родинним щастям.

Але це не про Женю. Його, як магнітом, манив до Києва новий професійний виклик, він прагнув реалізувати себе в ще не звіданій сфері. І це йому, треба сказати, блискуче вдалося. Наступна наша зустріч відбулася буквально за 9 місяців, цього разу в Берліні, у березні 2017 року, під час робочої поїздки тодішнього Генпрокурора Юрія Луценка. Саме в тісному робочому тандемі нам вдалося підготувати насичений візит, наповнений продуктивними зустрічами не лише з керівництвом правоохоронних інституцій ФРН, а й з ключовими гравцями політичної еліти.

Після цього ми довго не бачилися. Я продовжував працювати послом у німецькій столиці, всіма силами намагаючись мобілізувати підтримку з боку уряду і суспільства на користь України, і повернувся на Батьківщину вже в самий розпал російського повномасштабного вторгнення у жовтні 2022 року. В міжчасі Євгеній після мегауспішної роботи в Генпрокуратурі, де він зумів подолати ряд вершин, зокрема, у взаєминах з Міжнародним кримінальним судом, встиг плідно попрацювати у громадському секторі — в Українському інституті майбутнього.

Згодом він повернувся в рідний МЗС на високу посаду заступника міністра. За неповні півтора року встиг залишити глибокий слід на багатьох дипмагістралях, а саме в поглибленні нашого партнерства з Бразилією, де я мав честь працювати послом. За вагомий особистий внесок у зближення наших народів уряд цієї країни нагородив Євгенія найвищою відзнакою — орденом «Rio Branko».

За цей час ми лише одного разу бачилися в Києві під час наради послів улітку 2020 року. Євгеній завжди був справжнім другом, людиною, яка намагалася допомогти за будь-яких обставин. Наша остання зустріч відбулася 27 грудня 2022 року. Буквально кілька днів перед цим я почав виконувати обов'язки заступника глави зовнішньополітичного відомства після повернення з Берліна. Ми перетнулися на ланчі в улюбленому ресторані Жені — «Чічіко», що на Ярославовому валу. Євгеній дуже любив грузинську кухню. Ми довго розмовляли: про добрі минулі часи, він багато розповідав про свою нелегку працю на посаді першого заступника міністра МВС, яку він обійняв восени 2021 року, про величезні виклики, які доводилося долати, про боротьбу з організованою злочинністю, про внесок Нацгвардії і Нацполіції в героїчний спротив проти російської армади, про те, що він постійно літав на лінію фронту до побратимів. Ми замовили його улюблену страву — хачапурі з білими грибами.

Я відчував, наскільки Жені було важко. Але він, як завжди, безперестанку всміхався, випромінюючи оптимізм, який заряджає інших. На Новий рік ми обмінялися душевними привітаннями, домовилися про зустріч у широкому колі разом з дружинами. Але страшний ранок 18 січня кривавим почерком перекреслив усі наші плани. Через трагедію в Броварах перестало битися серце Євгенія Єніна. Світ зупинився. Насамперед для Людмили, діточок, батьків, друзів і побратимів.

Однак Женя назавжди залишиться в наших серцях. Він постійно перебуватиме поряд, дивлячись на нас із небес.

ПРО ВМІННЯ ЖИТИ В ОДНІЙ ДЕРЖАВІ

Інтерв'ю представлено в скороченому вигляді. Повний текст мовою оригіналу дивитися з використанням QR-коду.

1 травня 2021 року заступник міністра закордонних справ Євгеній Єнін дав інтерв'ю телеканалу «Дім» у програмі «Неофіційна розмова». Телеведуча — Карина Самохвалова.

— «Де ми, розкажете? Якийсь затишний куточок».

— «Це Міністерство закордонних справ. Конкретно — протокольний блок, де ми зустрічаємо наших дорогих, як правило, іноземних гостей».

— «Востаннє, мабуть, тут Ви зустрічалися з дипломатами із Пакистану?»

— «Так і є».

— «У МЗС Ви куруєте дуже непростий міжнародний правовий блок, тобто фактично за кордоном усі правові відомства бачать Вашими очима».

— «Моя компетенція не обмежується лише міжнародним правовим напрямом. Це і консульський блок, і департаменти, які курують співпрацю з країнами Азії, а також департамент, що відповідає за відносини з обома американськими континентами. І специфіка роботи справді, скажімо так, віддалено нагадує те, чим я займався на своєму попередньому місці. Як я іноді жартую: ніби й роботу змінив, але часом здається, що не зовсім».

— «А де комфортніше?»

— «Мені комфортно всюди, тому що будь-яка робота — це насамперед ті люди, які тебе оточують. Коли ти працюєш у команді, коли перед тобою стоять амбітні цілі й завдання, то попутний вітер завжди допомагає тобі».

— «Ви не зовсім звичайний дипломат. Ви прийшли з розвідки. Таких не дуже багато в українській дипломатії, наскільки я розумію».

— «Усяке буває».

— «Які бонуси, які плюси? В чому відмінність від кар'єрного дипломата?»

— «Кожна професія — а їх у мене було кілька, так складалося, що кожні 3–4 роки я змінював або напрям роботи, або місце роботи, — давала новий погляд, новий сегмент. Наприклад, робота в Генеральній прокуратурі дозволила краще розуміти ключові процеси, що відбуваються в країні. Робота в Міністерстві закордонних справ, скажімо, дає більш глобальну оцінку міжнародних процесів.

Я хотів буквально коротко згадати. Перед своєю першою поїздкою до Молдови і першою дипломатичною місією я мав коротку розмову з одним із генералів. Він почав так розлого говорити: геополітична ситуація складна. Протистояння росії і Заходу. Коньяк треба брати в Тирасполі, вино — у Кишиневі».

— «Згодилося?»

— «Звичайно».

— «Ви працювали над конфліктом у Придністров'ї, який зараз має статус замороженого. Як Україні уникнути сценарію, подібного до Придністров'я чи Абхазії?»

— «Я працював над конфліктом у Придністров'ї майже десять років, згодом захистив кандидатську дисертацію із цього питання. І, безумовно, дуже чітко розумію, як функціонує цей конфлікт, за якими законами, правилами. І так само достатньо добре розумію, яким чином можна його деескалувати, вирішити. Не менш важливою є і післяконфліктна частина врегулювання. Що нам потрібно? Найпростіші людські речі: терпіння, терпіння і ще раз терпіння.

Уміння жити в одній державі, уміння прийняти іншу точку зору, яка може бути тобі й неприємною. Але розв'язання будь-якого конфлікту — це завжди певною мірою компроміс. І дуже важливо, щоб за результатами компромісного рішення формула, за якою житиме держава, визначала її життєздатність».

— «Як Україна бореться за серця людей, зокрема й на міжнародній арені?»

— «Напевно, найкращим оцінювачем буде час. Ми виховуємо дітей і хочемо, щоб вони були щасливими й жили в справжній європейській державі, де права людей поважають, де є гарантії недоторканності власності, де ніхто не зазнає жодних приниження чи утисків за будь-якими ознаками — національності, віросповідання, політичних поглядів. І все це процес, що вимагає певного часу.

Нам потрібно набратися терпіння й пройти цей шлях, бо альтернативи йому немає».

— «Зараз багато говорять про перехідне правосуддя. Наскільки воно виправдовує себе і як може допомогти людям з непідконтрольної території?»

— «Безумовно, питання справедливості є одним з ключових. Ми бачимо те, що відбувається на війні, і розуміємо, що питання справедливості дуже часто пов'язане з тією кров'ю, яка, на жаль, пролилася.

Що може об'єднати людей? Звичайно ж, думка про спільне майбутнє, а не про відмінності в минулому. Згадаймо Європу. Буквально через кілька років після завершення Другої світової війни ті країни, які стояли по різні боки барикад, об'єднали державні механізми, а згодом і народи, показавши їм перспективу.

Саме такою має бути стратегія врегулювання. Перехідне правосуддя є, безумовно, одним з важливих елементів «дорожньої карти» врегулювання, оскільки завжди постає питання покарання за ті воєнні злочини й злочини проти людяності, які були скоєні.

Воєнні злочини, злочини проти людяності — це абсолютно червона лінія для всіх конфліктів».

— «Ви свідомо не говорите, хто за цим стоїть. Я журналіст, я не дипломат. Я можу назвати — за цими конфліктами стоїть росія. Які найуспішніші кейси України проти росії Ви можете назвати?»

— «Я хоч і не журналіст, але відкрито можу сказати, що за всім цим стоїть росія. Ба більше, в усіх судових процесах, які я веду як агент України — чи то в Міжнародному

суді ООН, чи в міжнародних морських трибуналах, або мої колеги, які ведуть справи України проти росії в Європейському суді з прав людини, — ми всі чітко бачимо, що за цим усім стоїть росія.

Щодня й щоночі ми збираємо докази й підтвердження того, що це саме воля російської сторони. Що ні про яку громадянську війну, ні про якийсь внутрішній конфлікт не може йтися, що все, що ми маємо сьогодні, — це результат таємної дипломатії росії або відкритих дій з фінансування тероризму чи інших грубих порушень міжнародних прав і конвенцій.

Якщо ми говоримо, наприклад, про збиття малайзійського «Боїнга» — за цим стоїть росія.

Ми були першою країною, яка подала позов до Міжнародного суду ООН у межах Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму. І першою країною, проти якої подано подібний позов, виявилася саме росія.

До речі, ми маємо важливий проміжний результат. Міжнародний суд ООН встановив юрисдикцію у цій справі. Тим самим він визнав, що ті факти, які ми навели, справді мають місце і що в межах зібраних нами доказів ми можемо говорити про порушення російською стороною Конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму. Це ще не остаточна перемога, але дуже значний крок до неї.

І це не якась ефемерна велика політика. Російській стороні у своєму меморандумі доведеться не тільки на словах, а з доказами пояснити нам: яким чином екіпаж установки «Бук», що належав 53-й бригаді ППО російських збройних сил, перетнув кордон України й збив абсолютно невинний цивільний літак? Яким чином російська сторона розслідувала ці злочини? Чи є взагалі якісь кримінальні процеси, учасниками яких є військовослужбовці, керівництво цієї бригади? Що робити з міністром оборони російської федерації шойгу, який давав прямі вказівки щодо направлення російських військових підрозділів і постачання зброї на Донбас та проводив операцію з тимчасової окупації Криму? Що з розслідуванням щодо зюганова і жириновського, які у відкритих ефірах закликали до направлення зброї чи комбатантів на територію конфліктів, в Одеську та Донецьку області? Всі ці речі російській стороні доведеться пояснити.

Що ми матимемо в результаті? Йдеться не просто про якісь фінансові компенсації. Ми говоримо про те, що російська сторона має бути визнана державою-спонсором тероризму.

А з терористами, як неодноразово заявляв сам путін, переговорів не ведуть. З ними не ведуть жодного бізнесу».

— «Якими будуть подальші рішення всього цивілізованого світу щодо держави, що веде терористичну діяльність і підтримує її за кордоном?»

— «Ми можемо здогадатися, подивившись на ті санкційні режими, які сьогодні діють щодо Ірану та низки інших держав. Вони просто не можуть отримати іноземних інвестицій і доступу до іноземних технологій, торгівля з ними обмежується. Все це дуже серйозно збільшуватиме ціну для російської держави за існуючу агресію».

— «Пам'ятаю, коли Ви ще працювали в Генпрокуратурі, то заявляли про повернення активів Януковича та його оточення».

— «Я брав активну участь у тому, що ми повернули до державного бюджету півтора мільярда доларів. І це не якісь міфічні цінні папери, це 1,3 млрд доларів готівкою

й близько 200 млн доларів цінними паперами, на розмір яких було зменшено державний борг України. Безумовно, це ще не межа».

— «Скажіть, ми справді дуже багато робимо, і міжнародні партнери нас підтримують, так. Але є такі інструменти, як Рада Безпеки ООН, де росія поставить вето — і все, і всі наші зусилля підуть нанівець. От зараз концентрація військ на кордоні. Ви все це робите, а в результаті що?»

— «Результат уже починає відчуватися і буде очевидним: чим далі — тим більше. Безумовно, у нас немає жодних ілюзій щодо того, що чинні міжнародні інститути чи норми міжнародного права завжди ефективні. Далеко не завжди вони дають миттєвий результат. Ми як дипломати розуміємо, що найважливіше тут — терпіння і дуже скрупульозна праця зі збирання доказів, переконання всіх наших партнерів, зміцнення коаліції тих із них, яких ми маємо. І, до речі, буквально останні події, пов'язані з посиленням російських провокацій навколо українського кордону і на тимчасово окупованих територіях у Криму, дуже чітко показують, що коаліція міжнародних партнерів довкола України сильна, як ніколи.

Ми бачимо, що, попри свій статус постійного члена Ради Безпеки ООН, ми все одно знаходимо механізми — раніше чи пізніше — щоб притягнути рф до відповідальності. Яскравий приклад — це «Боїнг» МН-17. Так, ми бачили, що всі наші спроби створити міжнародний трибунал під егідою ООН для розслідування збиття цього «Боїнга» приречені на невдачу, тому що росія має право вето в Раді Безпеки. Але нам на допомогу прийшли голландські партнери, які люб'язно погодилися на основі своєї юрисдикції розпочати кримінальний процес із притягнення відповідальних осіб за збиття «Боїнга». Так, на сьогодні це лише кілька людей, але слідство триває. Безумовно, дуже важко довести прямий зв'язок від виконавця, який сидів і натискав кнопку в «Буку», до шойгу, до путіна.

Але рано чи пізно цей зашморг навколо росії затягнеться. І він уже затягується. Всі казали: ой, коли це буде?! А подивіться. Британія вводить санкції проти росії за вбивство Скрипаля. Американський уряд вводить черговий пакет санкцій проти рф, у тому числі «кримський пакет». Німеччина, Америка… Ми буквально за кілька годин почуємо про те, що американський уряд вводить черговий пакет санкцій проти російської федерації…

Усе це має дуже серйозний накопичувальний ефект і підтверджує масовий характер грубого порушення міжнародних конвенцій російською стороною.

Так, сьогодні ми не маємо єдиного суду чи єдиного міжнародного документа, де був би перелік усіх порушень міжнародного права. Тому це розбито одразу на кілька процесів. Вони на різних стадіях розгляду. Іноді це дає нам навіть більшу свободу маневру. Найголовніше — результат».

— «Україні невигідно об'єднати це все?»

— «Річ у тім, що кожен такий процес ґрунтується на тій чи тій конвенції. Кожна із цих конвенцій має конкретний механізм захисту порушених прав.

Якщо ми говоримо про Міжнародну конвенцію про боротьбу з фінансуванням тероризму — це Міжнародний суд ООН. Якщо йдеться про Конвенцію ООН з морського права — це міжнародні морські трибунали. Це комерційні арбітражі, це Європейський суд з прав людини, це Міжнародний кримінальний суд. Цеглинка до цеглинки ми збираємо докази і рухаємось уперед».

Засідання Міжнародного суду ООН. Нідерланди, Гаага.

— «Скільки «жучків», прослуховувальних пристроїв було знайдено в Міністерстві закордонних справ після реставрації?»

— «Знаєте, найголовніше правило щодо «жучків» — не базікати. Ну а якщо серйозно, то 2014 року ми звернули увагу, що практично в усіх урядових установах, у тому числі й у МЗС, антивірусне програмне забезпечення було російського походження. Безумовно, його нам подарували, і воно виконувало не лише антивірусну функцію.

Якщо зовсім серйозно, то ще більше лякає використання Big Data під час впливу на внутрішні процеси в тій чи тій країні. Ми побачили це у Сполучених Штатах Америки,

коли низка недемократичних режимів, використовуючи гібридні інструменти, підбурює конфлікти, у тому числі й ті, що призводять до кровопролиття.

Тобто вплив ззовні на ситуацію в достатньо благополучних і демократичних суспільствах очевидний. І ця загроза, мабуть, усе більше й більше виходить на перший план».

— «У чому відмінність Дніпра від Києва?»

— «Я почав би із загального. Обидва міста стоять на великій могутній річці. Київ, звісно, — це колиска нашої державності, це історія й національний код нашої нації. Дніпро — значно молодше місто, яке, втім, подарувало Україні дуже багато топ-керівників цієї держави й, безумовно, продовжує наповнювати її свіжою кров'ю. Але якщо ми говоримо про дух, енергетику, то, звичайно, мій голос буде за Київ, тому що це багатовікова історія, це та спадщина, якою може похвалитися далеко не кожна столиця держави у світі».

— «Що Ви можете зробити заради своїх дітей?»

— «Напевно, те саме, що зробив би будь-який житель цієї планети».

— «А заради своєї країни?»

— «Я хотів би згадати Герцена, який сказав, що стільки зусиль людей спрямовано на те, щоб врятувати людство, країну. Але якщо кожен з них почне порятунок Батьківщини чи людства із себе, то він просунеться на цьому шляху значно далі».

«КРИМСЬКЕ ЗОЛОТО» ПОВЕРНЕМО

Інтерв'ю представлено в скороченому вигляді. Повний текст дивитися з використанням QR-коду.

22.04.2021 року. Заступник міністра закордонних справ Євгеній Єнін звітує перед громадськістю про перебіг подій з повернення в Україну культурної спадщини, на яку зазіхала росія. Євгеній Володимирович доклав великих зусиль, щоб до процесу повернення в Україну так званого «кримського золота» підтягнути відповідну юридично-правову базу.

«Щойно завершилося засідання апеляційного суду міста Амстердам у справі повернення в Україну «кримського золота». Ми були доволі активними, запропонувавши суду подивитися значно ширше на це питання. Воно торкається не лише повернення нашої культурної спадщини в Україну, а функціонування міжнародного права і світового порядку.

російська федерація протягом останніх семи років активно підриває усталений світопорядок усіма можливими гібридними методами. Що тільки сьогодні не довелося нам почути! Від подяки царю-батюшці, який 200 років тому заснував Кримський музей, до сліз кримських дітей, які з нетерпінням чекають повернення «кримського золота» до рідних музеїв. Ми почули посилання на радянські закони, які не функціонують уже тридцять років, запевнення, що російська федерація ніколи не перемістить ці артефакти, в разі їх повернення в Крим, до музеїв Петербурга чи Москви.

Але так складається життя, що навіть якщо злодій украв якусь річ, це жодним чином не робить його власником. Україна і Нідерланди є учасниками конвенції ЮНЕСКО 1970 року. Ми закликали голландське правосуддя не допустити порушення цієї конвенції шляхом передачі зазначених культурних цінностей державі-агресору.

Безумовно, ми розуміємо, що навіть у разі позитивного рішення для нас, це ще не кінець боротьби. російська сторона продовжуватиме використовувати тактику затягування, як вона робить це у всіх інших судових процесах чи арбітражах, що ведуться з ними на всіх юридичних фронтах. Проте це не зупинить нас, і ми йтимемо вперед до повної перемоги. російській федерації навряд чи допоможе це затягування».

«Ми подали в міжнародний морський трибунал меморандум проти рф у справі про незаконне затримання трьох кораблів ВМФ України і 24-х членів їх екіпажів. Є. Єнін, Д. Кулеба».
Пост у facebook. 22 травня 2020 р.

Міністр закордонних справ України Д. Кулеба та Є. Єнін на переговорах під час візиту заступника Держсекретаря США С. Бігена в Україну.
Київ, серпень 2020 р.

Д. Шмигаль і Є. Єнін на засіданні робочої групи КМУ з іноземними партнерами.
Київ, осінь 2020 р.

Проводи Ентоні Блінкена,
Держсекретаря США.
Київ, Бориспіль,
6 травня 2021 р.

Зустріч керівництва МЗС з делегацією Державного департаменту США. Київ, літо 2021 р.

Онлайн-дискусія з Тоні Блером, Куртом Волкером та Енн Епплбаум.
Київ, 8 грудня 2020 р.

Перемовини з послом Китаю в Україні Фань Сяньжунем. Київ, 24 лютого 2021 р.

«Узгодили пріоритети співпраці з Китаєм».
Київ, 24 лютого 2021.
Пост Є. Єніна у facebook.

Зустріч першого в історії українсько-китайських
відносин товарного потяга.
Київ, 6 липня 2021 р.

Під час польоту в ході робочого візиту до Бразилії. Травень 2021 р.

Національний конгрес Бразилії.
Візит української делегації на чолі з Є. Єніним до Бразилії.
Ріо-де-Жанейро,
14 травня 2021 р.

Зустріч з міністром оборони Бразилії паном Вальтером Брага Нетто.
Ріо-де-Жанейро,
Бразилія,
14 травня 2021 р.

Зустріч у посольстві Індонезії в Україні в день ACEAN.
Київ, 8 серпня 2021 р.

Візит до Тегерана української делегації на чолі з Є. Єніним для участі в перемовинах щодо збиття 8 січня 2020 р. українського літака PS 752. С. Бурдиляк, Є. Єнін, Є. Пікалов.

Під час візиту до Ірану. Тегеран, січень 2020 р.

Є. Єнін перед церемонією вручення вірчих грамот Президентові України послами іноземних держав. Київ, 11 грудня 2020 р.

Є. Єнін під час візиту до Індії з представниками оборонних підприємств.
Делі, 19 січня 2021 р.

Узбекистан, двосторонні політичні консультації
на рівні заступників зовнішньополітичних відомств.
Травень 2021 р.

Резиденція Вселенського Патріарха Варфоломія.
Незабутня зустріч Є. Єніна з патріархом у дні святкування православної Пасхи.
Стамбул, 2 травня 2021 р.

Є. Єнін і Д. Кулеба
на майдані Незалежності.
Київ, 24 серпня 2021 р.

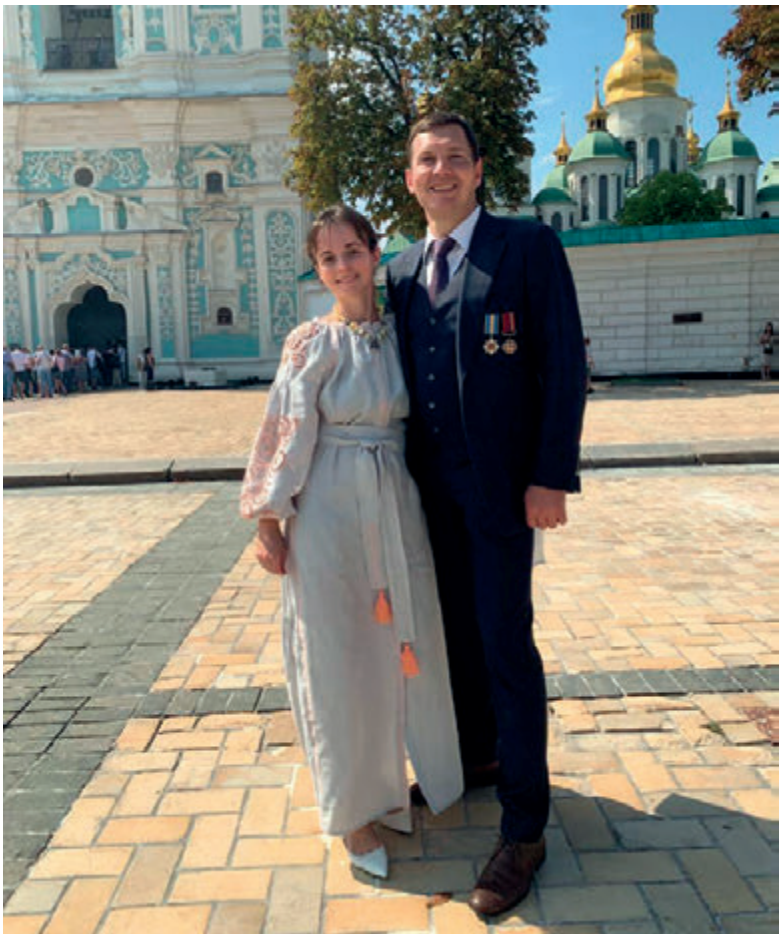
Є. Єнін і Д. Монастирський на
майдані Незалежності, за два тижні
до переходу в МВС України.
Київ, 24 серпня 2021 р.

Є. Єнін і його дружина зі Вселенським Патріархом Варфоломієм та митрополитом Київським і всієї України Епіфанієм. Київ, 24 серпня 2021 р.

Олімпійський чемпіон 2020 року, депутат Верховної Ради України Жан Беленюк та Є. Єнін з дружиною.
Київ, 24 серпня 2021 р.

Євгеній і Людмила на Софійській площі в день 30-ї річниці Незалежності України.
Київ, 24 серпня 2021 р.

Зустріч з художником Іваном Марчуком. В. Бульба, Є. Збінський, І. Марчук, О. Мандзюк, Є. Єнін. Київ, 30 січня 2021 р.

Щасливий мати дружні стосунки з маестро Іваном Марчуком — всесвітньо відомим «українським Пікассо». Київ, 30 січня 2021 р.

«Українські моряки повернулися з Лівії додому. Це результат суперскладних перемовин та злагоджених дій багатьох відомств і людей. Дякую всім причетним. Україна своїх не залишає».
Київ, Бориспіль, 19 червня 2020 р.
Пост Є. Єніна у facebook.

«У надскладних умовах повертаємо людей з Кабула. Третій евакуаційний рейс щойно приземлився».
Київ, Бориспіль, 23 серпня 2021 р.
Пост Є. Єніна у facebook.

Зустріч з мером Львова А. Садовим.
Львів, 18 лютого 2021 р.

Гаага, Міжнародний кримінальний суд. Є. Єнін із суддями.
22 квітня 2021 р.

Під час відрядження до США.
Вашингтон.

«Освіта – найбільш потужна зброя, яку ви можете використовувати, щоб змінити світ».
Нельсон Мандела.
Візит Є. Єніна до Міністерства освіти України.
Київ, 20 травня 2020 р.

Під час візиту до Бразилії.
Травень 2021 р.

Зустріч Нового року в Карпатах.
Івано-Франківська область,
31 грудня 2020 р.

У відпустці. Зустріч з «місцевими аборигенами».
ОАЕ, 26 грудня 2018 р.

«Жодними випробуваннями нас не зупинити.
Особливо за такої могутньої підтримки
у віддаленому "офісі"». Є. Єнін, Д. Кулеба.
Київ, 23 липня 2020 р. Пост Є. Єніна у facebook.

9.1

КОМАНДА РЕФОРМАТОРІВ

Якщо ти хочеш змін у майбутньому — почни втілювати їх уже сьогодні

Магатма Ганді

Ігор КЛИМЕНКО

міністр внутрішніх справ України

ШЛЯХЕТНА СМІЛИВІСТЬ

Як кажуть, слава біжить попереду людини. До приходу Євгенія Володимировича Єніна в МВС я добре знав, що він уже попрацював у МЗС, Генеральній прокуратурі, тому мав дуже тонко відчувати структуру державної влади, а ще — добре розбиратися в перипетіях на теренах міжнародних відносин. Не секрет, що він прекрасно володів кількома іноземними мовами, мав досвід роботи за кордоном.

Не дивно, адже Єнін, по-перше, мав чудову освіту — закінчив з відзнакою Академію СБУ, захистив кандидатську дисертацію, володів організаційними здібностями, мав великий досвід роботи на керівних посадах за кордоном і в державних органах влади. Одне слово, був таким собі мультиуніверсальним управлінцем.

По-друге, постійно працював над собою, був чудовим юристом. Це окрема сторінка його біографії. Дуже часто Євгеній штудіював юридичну літературу. Коли й вона не могла зарадити, звертався до відповідних вузькоспеціалізованих фахівців. Він не боявся показати, що чогось не знає, але коли щось уже вивчив, то намагався цими знаннями поділитися з іншими.

По-третє, він уміло розставляв акценти і пріоритети в роботі, мав чудові людські якості та вміння працювати з підлеглими.

Такі кадри до двору в кожній державній структурі. Тим паче в такому складному і розгалуженому міністерстві, як наше. Тому міністр тоді доручив Єніну одну з найтяжких ланок роботи — Національну поліцію, і він доволі швидко відчув смак нашої служби, якщо можна так сказати.

Ми всі навчалися працювати по-новому, як того вимагали час і запити громадян. Ми навчалися один одного слухати і, що найголовніше, чути. Всі наші базові рішення мали стратегічний характер і приймалися саме колегіально. У нас працював один колектив — група однодумців. Звісно, це не означає, що всі погоджувально кивали головами. Часто ми могли гаряче дискутувати на різні теми. Відверто скажу, що ми при-

звичаювалися говорити один одному правду, а це для сильного колективу чи не найголовніше. Кожен з нас, керівників, міг сказати «ні», коли того вимагала ситуація.

Євгеній заявив про себе як гранично відповідальна політична особа, а це для його високого поста першого заступника міністра внутрішніх справ було визначальним. Не сумніваюся, що вже у найближчому часі він міг би досягти посади міністра чи й вищої, адже вмів керувати, вправно використовував накопичені раніше знання і досвід, постійно розвивав їх далі, коригуючи себе. Дуже багато читав, завжди плідно спілкувався з людьми.

Іноді в нас, його колег, було враження, що він буквально народжений для нашої роботи. Швидко увійшов у курс справ, миттєво і творчо реагував на кожен виклик, що виникав у змінні часи. Вважаю, що по-справжньому талант керівника і державного діяча в ньому відкрила війна. Сама по собі велика проявниця, вона одного змушувала ховатися, здавати позиції, а іншого висувала на передній край. На передок, як кажуть фронтовики. Ідеально друге підходить до Євгенія Володимировича.

Для нього з початком повномасштабних бойових дій перестав існувати відлік часу. Маю на увазі, що не було понять ніч чи північ, залишалося розуміння, що є завдання, яке потрібно виконати за всяку ціну. І він займався військовими справами так, наче був кадровим офіцером: їздив на відповідні заводи й полігони, вивчав питання і вносив розумні корективи. Уважно спостерігав, яким чином використовується відповідна техніка, зокрема, безпілотна авіація, як проходять її випробування. Він просто горів усім цим, сам процес йому дуже подобався. Ми ж добре знали, що він у принципі гуманітарій, але запалився інженерними справами щодо розвитку дронів, застосування до них боєприпасів.

Коли міжнародні партнери запропонували нам деякі економічні проєкти щодо БПЛА, а це спершу стосувалося насамперед Національної гвардії, то їх безпосередньою презентацією займався саме Євгеній Єнін. Потім він зустрічався з бойовими офіцерами, інженерами, конструкторами, які розробляли цю техніку. Згодом він уже добре розбирався в різних безпілотних апаратах, прекрасно знав їхні тактико-технічні характеристики, боєприпаси для них. Можу стверджувати, що в підбитій техніці ворога на мільярди доларів є велика заслуга і Євгенія Єніна. Адже він часто відвідував полігони, був учасником нічних навчань, а також безпосередньо керував деякими процесами в розробці безпілотників.

Іще хочу відзначити таку рису Єніна, як уміння працювати (вести перемовини і, головне, переконувати) з партнерами, зокрема, іноземними. Враховуючи те, що він володів англійською мовою, його спілкування з останніми було постійним і дуже плідним. Міжнародні відносини він не вважав власною прерогативою, адже і нас знайомив зі своїми партнерами, тобто намагався зробити все, щоб отримана ним інформація стала надбанням усіх відповідальних посадових осіб, дотичних до тих чи тих справ.

Але повернуся до війни. Враховуючи те, що Євгеній Володимирович достатньо часто бував у бойових підрозділах, відвідував лінію фронту, можна твердо характеризувати його як сміливого чоловіка. Зовсім не зайва риса для керівника. Проте його сміливість не була чимось показним, відчайдушним. Єнін завжди залишався шляхетним. Це означає, що він не поров гарячку, а з холодним розрахунком намагався «розрулити» складну ситуацію.

Для того, щоб знати про найгостріші потреби фронту, Євгеній особисто їздив у зони бойових дій, розпитував командирів, спілкувався з бійцями прямо в окопах, уважно ви-

Нагородження бійців Нацполіції. Донецька область, грудень 2022 р.

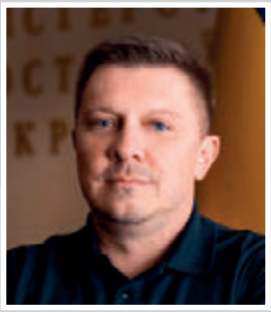
слуховуючи їхні зауваження. Частіше ми бували на фронті з ним удвох. Одна з останніх наших поїздок — Бахмут у найбільш гарячій фазі. Ми перебували в підрозділі Національної поліції, який добряче розбомбили. Постраждали і підрозділи Державної служби з надзвичайних ситуацій. Тож в одному з підвалів ми і вирішували, як нашим структурам діяти далі.

Всякий раз, коли ми з ним відвідували лінію бойового зіткнення, намагалися робити це не з порожніми руками. Звісно, намагалися допомогти особовому складу всім, що входить до розряду життєзабезпечення і безпеки. Але при цьому завжди малися на увазі речі серйозніші. Я вже казав про таку технічну пристрасть Євгенія, як безпілотники. Отут ми робили все можливе, щоб допомогти із цією технікою в міру сил і можливостей. Євгеній багато говорив про те, що майбутнє війни — це безпілотна авіація.

Він залишився в моїй пам'яті назавжди як чесна і пряма людина. Як мінімум, зі мною. Якщо ти їдеш у зону бойових дій, а тим паче в найбільш небезпечні місця, то на людей дивишся з позиції — підеш ти в розвідку з тим чи тим товаришем чи ні. Можеш йому довіряти чи ні. Так от, саме Євгеній Володимирович був у цих моментах надійною і сміливою людиною. Гадаю, іншим бути він і не міг. Мабуть, такі риси були його внутрішнім переконанням як сина офіцера-розвідника.

Він намагався глибоко вникнути у все, до чого торкався, розібратися й довести кожну справу до логічного успішного завершення. Йому було приємно від того, що його успіхи на державній службі ставали надбанням батьків і його сім'ї. Він пишався батьками, дружиною і своїми дітьми, про них постійно розповідав.

А тоді, коли війна почалася, він став надійною опорою для міністра Дениса Монастирського, ну й, звісно, для всіх центральних органів виконавчої влади, що координуються Міністерством внутрішніх справ.

Євген ПІКАЛОВ

директор департаменту внутрішньої безпеки
Національної поліції МВС України (2021–2024 рр.),
заступник міністра юстиції України

СЛУЖИТИ, А НЕ ПРИСЛУЖУВАТИ

В історії воєн нинішня Українська закарбується, напевне, через дві глобальні переміни. По-перше, вона показала значну безпорадність традиційних танків та авіації і, по-друге, перейшла в стадію високотехнологічної, або, як її нарекли, дронової. В переліку творців-зачинателів останньої, без сумніву, залишиться світлої пам'яті Євгеній Єнін.

Мабуть, зайве детально розповідати про ініціативу Єніна використовувати безпілотні системи на фронті. Це буде зроблено не раз в іншому форматі. Бо мені хочеться сказати про друга, світлу, добру, віддану іншим людину. Роблю це з болем, бо його немає поруч. Роблю це з тихою надією, що людина як така не розгубила ще своїх кращих якостей на цивілізаційних швидкостях. Бо я знав одного з тих, хто ніс ці накопичені віками високі якості з честю і мужністю.

Женя справді був унікальною людиною. Я періодично дивувався: як може в одній людині поєднуватися стільки! Горда постава, гострий розум, високий рівень інтелекту, енциклопедичні знання, розуміння психології людини, вміння відчути дихання процесу, яким він переймався. Все це кумулятивним зарядом пробивало найскладніші державні проблеми. Іноді — свіжі, накопичені за нових часів, часто застарілі.

Доля розпорядилася так, що ми вдвох, одного разу зустрівшись, далі йшли по життю разом. Радилися, коли треба було прийняти особливо складне рішення, радилися, коли приймали менш складне рішення, радилися, коли вирішували зробити бодай один крок уперед. Він був чоловіком конкретної результативної дії, тому поруч із ним завжди було цікаво і, куди подітися, напружено. Він сам буквально клекотів новими ідеями і заряджав ними інших.

Міг би десятками називати конкретні наробки державного управлінця Євгенія Єніна. Частина їх досі має закритий характер, бо такою була специфіка його діяльності. Але й відкритого, доступного досить для довгого переліку. Женя брав участь у всіх проєктах, що

Відвідини керівниками МЗС Є. Пікаловим та Є. Єніним «Південмашу». Дніпро, осінь 2020 р.

могли так чи так торкнутися його. Але особлива увага зосереджувалася на тому, що було доручено безпосередньо йому.

Є таке гарне українське прислів'я: питати — не робити. Але воно ніяк до Єніна не підходить. Якщо він давав завдання, то це торкалося насамперед його самого. В нього не було абстрактного командування, розсівання задач перед підлеглими. Він розділяв участь виконавців від початку реалізації проєктів до логічного і фактичного завершення, чітко визначаючи свою особисту роль і відповідальність.

Згадаю тільки один пласт зі зробленого ним. Працюючи у Генеральній прокуратурі, Женя відповідав за повернення грошей, украдених певними персонами в України і вивезених кудись. Притягнути до відповідальності цих тіньових діячів дуже важко, адже система кримінальної юстиції в усьому світі побудована так, що конфіскація чогось вимагає вироку суду. Мовляв, винен, засуджений до… з конфіскацією майна. Такого-то і такого-то майна.

Вирок має пройти апеляцію і Верховний суд. Потім він направляється до країни, де відкрито рахунок особи. До виконання. А в цій країні місцеві органи юстиції мають підтвердити цей вирок. Тобто знову призначаються суд, адвокати, оскарження і потім тамтешній Верховний суд. І тільки за умови, що вирок пройшов три етапи у нас і стільки ж у країні, де відкрито рахунок, можна підписувати міжурядову угоду про розподіл активів. Для цього формуються групи перемовників, раунди перемовин…

Ми з Єніним прийшли до ГПУ, коли справи тільки розслідувалися. Щоб довести справу до суду, треба закінчити слідство. Щоб закінчити слідство, потрібно довести, що ця особа причетна до розкрадання такої-то суми, що частина коштів перенаправлялася туди-то… І так безкінечна кількість епізодів.

І тільки тоді, коли доведено, що особа має до цього рахунку стосунок, можна його заарештувати. А це треба в кожну країну-прокладку направити запит, дочекатися відповіді. У процесі повернення (без зайвої скромності скажу, завдяки зусиллям Євгенія Єніна) по півтора мільярда доларів Януковича брала участь сотня компаній, кожна з них здійснювала сотні транзакцій. Цим там займаються слідчі і прокурори. Їх ще треба підняти на «подвиг», бо вони дуже неохоче погоджуються вирішувати ці питання. Якось я сумно пожартував: «Женю, нам життя не вистачить, щоб потрусити цих крадіїв».

Але добилися. Доповіли народу через Верховну Раду, що незаконно накопичені колишнім президентом кошти повернуті країні.

Іще одне із завдань Єніна в ГПУ — справа Лазаренка. Цей горезвісний приклад свідчить про те, що повернення коштів забирає десятиліття. Людина засуджена, відсиділа, вийшла, але гроші так і залишилися в повітрі. Не говоритиму про деталі, але був знайдений варіант, коли Лазаренко, кажучи, що гроші не його, пішов на співробітництво. Пішов на мирову. Тому зараз це не суд, а перемовини.

До речі, я нещодавно був в Атланті, на конференції з питань безпеки. Зустрів прокурорів, які контактували з Єніним по справі Лазаренка. Розпитували, але коли дізналися про трагедію, були шоковані. Вони відгукувалися про Євгенія дуже добре.

Писати про друга, який трагічно загинув, надзвичайно важко. Але спогади знімають із душі той щем, ту гіркоту, що в особі Євгенія Єніна ми мали державника нового покоління, який хотів служити, а не прислужувати окремим особам. У такі миті я згадую епізоди нашої дружби. Ділові і побутові. Суто домашні. І стає тепло на душі…

СУСПІЛЬСТВО МАЄ ЗНАТИ ПРАВДУ

Інтерв'ю представлено в скороченому вигляді. Повний текст дивитися з використанням QR-коду.

Новопризначений перший заступник міністра внутрішніх справ України Євгеній Єнін дав інтерв'ю кореспонденту «Радіо Свобода» Власті Лазур.

— «6 вересня Ви стали заступником міністра внутрішніх справ Дениса Монастирського, який змінив на цій посаді Арсена Авакова. Хто Вас запросив на цю позицію?»

— «На цю позицію безпосередньо мене запросив міністр внутрішніх справ України, з яким я кілька років знайомий особисто і працював у Комітеті Верховної Ради з питань правоохоронної діяльності».

— «Денис Монастирський?»

— «Так».

— «І це була єдина співбесіда? Я маю на увазі, він єдиний, хто з Вами розмовляв щодо цього, чи ще хтось?»

— «Безпосередньо цю пропозицію отримав від міністра і більше ні з ким з посадових осіб на цю тему не спілкувався».

— «Приймається, добре. Я так розумію, що тут Ви займатиметеся реформами. І, цитуючи не дослівно п'ятого президента України, я Вас хочу запитати, яких іще реформ Вам не вистачає в Міністерстві внутрішніх справ?»

— «Реформи не є самоціллю, і тут я займатимуся не лише ними. Міністр доручив мені координувати діяльність Національної поліції України, міграційної служби і державної служби з надзвичайних ситуацій. І одним з ключових завдань нашої команди є насамперед підвищення рівня довіри населення України до дій кожного із зазначених органів, найперше Національної поліції.

Якщо ми говоримо про міграційну службу, вона так само потребує певного оновлення, модернізації, зменшення ризиків, перш за все корупційних, і більш чіткої і всеохопної відповіді тим викликам, з якими стикається не лише наша країна, а й весь світ. Це питання нелегальної або нерегулярної міграції.

Коли ми говоримо про державну службу з надзвичайних ситуацій, тут передусім постає питання збереження життів. Варто вдуматися, що на фронті наша країна щороку втрачає близько 300 осіб, тоді як на пожежах гине в нас протягом такого ж періоду понад 3300 осіб. Уявіть — це населення невеликого містечка. Тому першочерговим завданням по лінії Державної служби з надзвичайних ситуацій є суттєве зменшення смертності.

Аналогічне завдання ми ставимо і перед Національною поліцією — зниження смертності на дорогах. І це не лише встановлення системи автофіксації, хоча і це є дуже ефективним інструментом. Як свідчить світова і, зокрема, європейська практика, близько 40 відсотків дорожньо-транспортних пригод у нас трапляється через порушення швидкісного режиму. І там, де встановлені камери автофіксації, ми спостерігаємо у двічі-тричі зниження аварійності і, відповідно, смертності».

— «Я точно не пам'ятаю, скільки в нас зараз приблизно камер на дорогах?»

— «До кінця цього року ми плануємо встановлення 200 комплексів автоматичної фіксації. Сьогодні йдеться про 170 подібних комплексів. Це тоді, як місць концентрації дорожньо-транспортних пригод по всій країні ми маємо десь близько 2500. Тобто якщо слідувати такій динаміці, то цю проблему ми вирішимо не раніше, ніж за 10-13 років.

Нас це, безумовно, не задовольняє. Саме тому пропонуємо збільшити темпи встановлення відповідних камер. Яким чином? Якщо говоримо виключно про камери автофіксації, держбюджет не виділить стільки коштів на вирішення цієї проблеми. Але якщо об'єднаємо зусилля з територіальними громадами, процес може значною мірою пришвидшитися.

Яким чином планується стимулювання ОТГ? Ми просимо Верховну Раду внести зміни в чинне законодавство, дозволити розподіляти кошти, які надходять від штрафів за порушення швидкісного режиму, між державним бюджетом і утримувачами комплексів автоматичної фіксації. Ми пропонуємо віддавати місцевим громадам від 10-ти до 30-ти відсотків цих коштів. І ці гроші так само мають іти на розвиток дорожньої інфраструктури».

— «Денис Монастирський заявив, що один з пріоритетних напрямків його роботи полягатиме в тому, щоб підвищити зарплату працівникам Національної поліції, тому що дуже багато людей іде зі служби в пошуках кращої зарплати, зокрема. Що про це можете сказати і взагалі, з Вашої точки зору, яка гідна зарплата для працівника Національної поліції?»

— «Здійснено аналіз рівня зарплатні співробітників Національної поліції та представників інших органів досудового розслідування, зокрема НАБУ, ДБР і так само Бюро економічної безпеки. Ми постали перед доволі невтішною статистикою, коли зарплатня поліцейського вчетверо, а інколи і вп'ятеро нижча від зарплати аналогічних слідчих чи детективів інших органів досудового розслідування.

Ви чудово розумієте, що найкращі кадри часто просто втікають з органів Національної поліції, шукаючи кращої зарплатні. І саме це питання ми ставимо на порядок денний і перед урядом, і перед парламентом. Тому що коли зарплата поліцейського становить близько 13 тисяч 400 гривень, що значно менше середнього показника по країні і значно нижче зарплати охоронця в київському супермаркеті, яка на сьогоднішній день приблизно 16 тисяч, то ми приходимо до невтішних висновків. Зокрема, до того, що для втримання людей, для можливості вимагати з них якісну роботу ми маємо в той чи той спосіб стимулювати їх дати гарний результат суспільству».

— «А якою ця зарплата має бути?»

— «Чудово розуміємо соціально-економічну ситуацію в державі, але навіть символічне підвищення заробітної платні хоча б на кілька тисяч гривень істотно вплинуло б на моральний стан співробітників і Національної поліції, і наших рятувальників, які отримують іще нижчі зарплати, ніж у поліції, і співробітників Національної гвардії, і співробітників прикордонної служби. Тобто ми говоримо про потребу в певному підвищенні рівня зарплати. Свої бюджетні пропозиції ми передали народним обранцям і сподіваємося на їхню підтримку під час голосування за бюджет».

— «Добре. А ще у мене запитання щодо довіри громадян до силових структур, Національної поліції. Останнє соціологічне дослідження, ну принаймні одне з останніх, свідчить про те, що рівень недовіри підвищується. Незначно, але підвищується. Як підніматимете рівень довіри?»

— «Розроблено цілу низку інструментів, якими, на нашу думку, ми змогли б підняти цей рівень довіри не лише з боку громадян України, а й з боку іноземних підприємців, котрі могли би прийти на наш ринок і допомогти...

Перше. Ми більш детально подивимося на організацію роботи органів досудового розслідування, зокрема Національної поліції. Плануємо викорінити ту практику, яка мала місце в окремих випадках, коли кримінальне провадження використовувалося банально як інструмент, скажімо так, неконкурентної боротьби. Ми почистили головне слідче управління від окремих, найбільш одіозних представників. Прізвища всім відомі, я навіть не хочу їх згадувати.

Друге. Це, безумовно, впровадження системи поліцейського офіцера громад. Ми провели дослідження і говоримо доволі впевнено, що там, де є поліцейський офіцер громад, який працює в конкретній місцевості, в рамках конкретної ОТГ, ми бачимо істотне збільшення рівня довіри».

— «Я насправді ніколи не чула, що є така посада. Мабуть, не всюди. Це щось експериментальне?»

— «Нині працює 600 поліцейських офіцерів громади по всій країні. А в планах до кінця наступного року довести їхню кількість до 2000. Це поліцейський офіцер, професійну підготовку якого здійснює Національна поліція і Міністерство внутрішніх справ на базі одного з наших навчальних закладів. Ми тренуємо його, навчаємо, забезпечуємо підтримку в повсякденній діяльності. Громада надає йому місце проживання, наймає житло, наприклад, надає приміщення, в якому він міг би організувати свою діяльність. Інколи громада, а інколи й Національна поліція забезпечує його відповідним службовим автомобілем.

Це не догма в кожному конкретному випадку, залежно від заможності ОТГ або їхньої мотивованості, ми знаходимо взаємоприйнятні розв'язки, хто платить за що. Але основний принцип полягає в тому, що людина, яка працює поліцейським офіцером громади, живе постійно на цій території, вона знає про повсякденні проблеми людей.

Ми спостерігаємо не лише збільшення рівня довіри до органів поліції приблизно із 40-ка відсотків у середньому (можливо, у вас є інші дані) до близько 70-ти відсотків, якщо брати конкретного поліцейського офіцера громади. Це особливо важливо для сільської місцевості, там, де наша держава не може утримувати окремі поліцейські відділки. Та часто в цьому і немає потреби, тому що коли поліцейський офіцер громади активно працює всередині цього ком'юніті, кількість звернень зменшується в рази.

Іще одне питання, що турбує суспільство, це застосування тих чи тих незаконних заходів стосовно громадян під час їхнього тимчасового затримання. Часто згадується питання Кагарлика. Маємо сотні і тисячі інших прикладів застосування надмірного насильства.

Але відповідь цьому є. Це Custody Records. Ми впровадили це в кількох десятках відділків. Це система, яка передбачає повну відеофіксацію дій із затриманою особою від моменту її входу до поліцейського відділку. Тобто чітко фіксуються всі дії поліцейських стосовно цієї особи — відсутність чи наявність порушень прав і законних інтересів особи. Надзвичайно важко сфальсифікувати час перебування особи в такому поліцейському відділку.

До кінця року плануємо вийти на 40 таких відділків, а до кінця наступного року — одразу на 200».

— «Це робиться за гроші міжнародних партнерів?»

— «Гроші міжнародних партнерів важливі, але є елемент і політичної волі керівництва міністерства, Національної поліції, є, безумовно, вкладення тих бюджетних грошей, які виділяє держава поліції. І так само беруть участь ОТГ, як я вже сказав».

— «Ви сьогодні згадали міграційну службу, яку Ви також будете... Не курувати, а покращувати і впроваджувати реформи. Мені багато разів доводилося чути, якщо поліції так чи так торкалися якісь реформи, успішні, неуспішні, але вони були, то міграційна служба — це та структура, де, в принципі, слово «реформи» в її стінах навіть не звучало. Що там відбуватиметься?»

— «Не будьмо такими скромними. Я визнаю певні істотні успіхи Державної міграційної служби протягом останніх п'яти років. Інакше ми банально не отримали б безвіз

з Європейським Союзом. Ба більше, ми маємо намір активно просувати в міжнародній комунікації імідж України як держави з максимальним рівнем безпеки документів. Буквально два тижні тому в моєму кабінеті перебували представники британської місії, їхнього міністерства внутрішніх справ, які мали змогу на практиці переконатись у надзвичайно суворих вимогах до безпеки документів, які впроваджені Державною міграційною службою.

І все це автоматично призводить до того, що ми пришвидшено рухаємося до розширення географії безвізу. На сьогодні спілкуємося з Великою Британією. Пів року тому розпочали діалог з питань мобільності з Канадою. І це далеко не завершення цього процесу.

Водночас я чітко розумію фокус Вашого питання і як громадянин України погоджуюся, що певний елемент корупції, на превеликий жаль, є і в державній міграційній службі. Це як вірус, що пронизує, мабуть, усі інструменти держави, якщо для неї характерна корупція.

Чого боїться вірус найбільше? Дистанції. Отже, треба діяти в такий спосіб. Це як коронавірус, тільки іншої природи. Саме тому ми впроваджуватимемо практику бек-офісів і франт-офісів. Франт-офіси збиратимуть певні документи, водночас жодним чином не будуть причетні до процесу прийняття рішення. І контакт людини з чиновником, який приймає безпосереднє рішення в цьому питанні, буде мінімізовано».

— «І ще одне питання. До того, як приєднатися до команди Дениса Монастирського в Міністерстві внутрішніх справ, Ви працювали в Міністерстві закордонних справ і курували там також низку важливих спецоперацій. Одна з них стосувалася повернення українців з Афганістану.

Неодноразово представники влади говорили, що Україна своїх громадян не залишає, що ми повертаємо всіх. Наприклад, 27 серпня українські військові вивезли з Кабула близько 400 осіб. І з них було лише 80 українців, а всі інші — це, я так розумію, громадяни інших країн, яким Україна допомагала. Дуже багато нарікань чула і на адресу МЗС, і на адресу безпосередньо Вашу про те, що Україна, мовляв, допомогла іншим, тому що це був вигідний політичний крок довести нашим партнерам, що ми також можемо бути Вам корисними. Водночас не допомогла своїм громадянам і не зробила максимум, що можна було зробити, чи навіть більше. Тому в мене до Вас запитання, як би Ви прокоментували звинувачення на власну адресу? І скільки, чи знаєте Ви, ще громадян України може теоретично залишатися в Афганістані?»

— «Держава має пишатися, що ми ввійшли до топ-десятки країн, які вивезли громадян з території Афганістану. Ми діяли оперативніше і часто більш ефективно, ніж багато інших держав-членів ЄС і НАТО. І за це ми маємо справді висловити велику подяку нашим військовим і дипломатам, а також усім тим, хто допомагав здійснити ці наміри. Кожна така евакуація, по суті, була спеціальною операцією. Ми вже неодноразово про це говорили.

Особливості безпекової ситуації в Афганістані полягають у тому, що громадяни України, як і громадяни інших держав, банально територіально розкидані по всій території цієї держави, яка охоплена, знаєте, такими паразитами громадянського конфлікту. Тому дуже невелика кількість тих громадян тоді, коли наш борт був готовий до вильоту, змогла потрапити не те що в літак, а навіть на територію аеропорту.

Зустріч одного з останніх евакуаційних бортів з Кабула. Київ, Бориспіль, 28 серпня 2021 р.

Ми стикалися з безпрецедентними складнощами. Ці виклики справді не мали жодних прикладів у минулому. Тому що американські війська спочатку контролювали військовий сектор аеропорту Кабула, а потім вийшли звідти. І там справді почався безлад. Наші громадяни змушені були не спати по кілька ночей поспіль, вони ночували під відкритим небом, весь час піддавалися ризику втрати життя або здоров'я.

Тому дуже часто наші літаки змушені були вилітати не до кінця заповненими. Напівпорожніми. Знаєте, коли перед вами стоїть ризик — або ти вилітаєш зараз, або не вилетиш узагалі, або невідомо коли, коли аеропорт закривається, то приймали відповідальні рішення вилітати з тією кількістю людей на борту, яка на цей момент є.

І такі ситуації траплялися. Раз чи двічі наші літаки були останніми, які вилітали з Кабула перед тим чи тим черговим рішенням закрити аеропорт.

Я вважаю, це питання наразі краще адресувати Міністерству закордонних справ. І наші громадяни, треба віддати їм належне, використовують кожну нагоду для того, щоб вилетіти з території Афганістану.

Сьогодні зранку вони ще були в наших списках, а вже увечері радісно сигналізували, що дісталися Дюссельдорфа живі й неушкоджені. Це дуже динамічна ситуація. Тому сказати про оперативний апдейт Вам найкраще може Міністерство закордонних справ».

— «І останнє запитання. Чим Ви зараз безпосередньо займаєтеся? Тому що я чула, ну я маю на увазі не глобально, що Ви зараз активно формуєте команду довкола себе».

— «Ну, безумовно».

— «Тобто Ви прийшли один і у Вас є задача сформувати вже свою команду?»

— «Я прийшов не один, а у складі команди. Водночас ми чітко розуміємо, що одна команда зміняє іншу. Робота не зупиняється, і ми маємо забезпечити безперервність усіх функцій, покладених як на Національну поліцію, так і на інші центральні органи виконавчої влади, які працюють під парасолькою Міністерства внутрішніх справ».

— «Дуже дякую Вам, а оскільки інтерв'ю все ж таки не в прямому ефірі, то я звернуся до глядачів і скажу, якщо лишилися питання до пана Єніна, то пишіть їх у коментарях».

— «Будемо вже у подальших інтерв'ю відповідати».

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ КОНСЕРВАТИЗМ: ЯК БОРОТИСЯ

Інтерв'ю представлено в скороченому вигляді. Повний текст дивитися з використанням QR-коду.

9.09.2021 року. Перший заступник міністра внутрішніх справ звітує перед громадськістю щодо тих функцій, які на нього покладені, та пріоритетів у своїй діяльності на цьому посту.

«Вітаю!

Як і обіцяв, представлю мої пріоритети в структурах МВС, якими мені довірив керувати міністр. У моєму підпорядкуванні перебувають Національна поліція, ДСНС та міграційна служба.

Уже заслухав керівників підрозділів щодо проблем і необхідних змін, які бачать вони, та детально їх поінформував про наші пріоритетні напрямки для змін, щоб зусилля, якість і темпи реформ, визначених міністром, не тільки були об'єднані, а й примножувались та впроваджувались.

Перед нами стоїть справжній Еверест з нових завдань і спадкових проблем. І нам потрібно будь-що взяти цю висоту. Адже від цього залежить не лише імідж одного з найважливіших міністерств України, а й життя українців.

От, наприклад, щороку тільки на дорогах гине понад три тисячі людей. Щодоби гине дев'ятеро, а травмується — дев'яносто. Це також війна, але на дорогах. І щоб перемагати і в цій війні, ми маємо ефективно і швидко реагувати на загрозу.

Скажімо, Польща запровадила системи автофіксації порушень ПДР.

Кількість ДТП знизилася на третину. Такий позитивний досвід для збереження життя українців ми мусимо впроваджувати. І вже до кінця року ми зможемо говорити про майже 300 встановлених сучасних комплексів автофіксації. Це означає збереження сотень і сотень життів наших громадян.

Таких ефективних дій і запобігання смертям на дорогах у нас заплановано чимало. Взагалі руйнування технологічного консерватизму, застою — це один з пріоритетів міністра.

Поставлена задача на цифровізацію. І це не лише реагування на виклики сьогодення, а й необхідність повертати міністерство обличчям до людей. Ну і до сучасності загалом.

Посол Франції в Україні Етьєн де Понсен вручив заступнику голови ДСНС С. Трегубенку сертифікат на 23 одиниці пожежно-рятувальної техніки. Київ, жовтень 2022 р.

Завдяки підтримці президента, уряду, міністра і нашій наполегливій роботі, я переконаний, найближчим часом ми всі зможемо відчути справжній технологічний прорив і в структурах МВС. У міграційній службі ставлю за мету спростити отримання адмінпослуг громадянами, мінімізувати контакти зі співробітниками. Бо це не тільки прискорює процес і дає можливість вибору, а й б'є в саме серце корупції. І ми їй запобігаємо.

І, звісно, продовжу добрі традиції з МЗС. Невпинно розширюватимемо географію безвізу. А громадяни зможуть отримати закордонний паспорт всього лише за день. Також одне із завдань, яке плануємо вирішити, — автоматичне набуття та вихід з громадянства. І разом із цим працюємо над виконанням обіцянки президента щодо більш активного залучення закордонних українців до економічних і політичних процесів в Україні, зокрема й шляхом вирішення питання множинного громадянства.

Оголошуємо війну бюрократичному монстру, якого зможемо подолати, об'єднавши бази даних різних відомств. Кожен громадянин має згадувати про взаємодію з Державним сервісом не з жахом, а з усмішкою. Така інтеграція баз даних допоможе швидко, просто і комфортно отримувати адміністративні послуги і економити наш з вами час.

Державна служба з надзвичайних ситуацій також осучасниться. Ми збільшимо кількість протипожежних літаків та іншої техніки і запровадимо рішення, які зменшать смерть українців в пожежах, стихійних лихах і допоможуть гідно реагувати і запобігати техногенним катастрофам.

Це, звісно, не всі заплановані зміни, а лише маленька частина. Обіцяю, що якомога ширше інформуватиму про них та їхні результати. Я справді вірю, що ми зможемо збільшити довіру до Міністерства і розвиватимемо авторитет та повагу до професій силових інститутів нашої держави».

АЛЬТЕРНАТИВА ІПОТЕЦІ

Інтерв'ю представлено в скороченому вигляді. Повний текст дивитися з використанням QR-коду.

22.02.2022 року. Перший заступник міністра внутрішніх справ України Євгеній Єнін і перший заступник міністра економіки Денис Кудін спільно презентували свою участь в реалізації програми Президента України «Українська мрія», яка полягає в тому, що кожен українець повинен мати право отримати, придбати власне житло. Подаємо виступ представника МВС:

«Це надзвичайно важливий соціальний проєкт Міністерства внутрішніх справ, який ми реалізуємо спільно з Міністерством економіки і який дає змогу отримати житло на пільгових умовах.

Як уже було зазначено, йдеться про те, що держава покриває до 40-ка відсотків лізингових платежів і повністю бере 100 відсотків видатків на обслуговування угоди. Забезпечення житлом дозволить значною мірою посилити мотивацію співробітників, приділяти час та енергію для тих завдань, які поставив перед нами уряд і наш народ.

Я надзвичайно радий привітати сім'ї рятувальників Андрія Дворника, Артура Яковлєва з підписанням таких угод, а також сім'ю поліцейського Віталія Прохора. Хотів би зазначити, що протягом тижня таких квартир буде 10 і, як уже зазначило керівництво Міністерства економіки, ми плануємо до кінця року вийти на результат до 2000 квартир для поліцейських і рятувальників.

І ця програма, хотів би наголосити, стала надзвичайно вигідною альтернативою класичної іпотеки, за умовами якої сума першого внеску часто є просто непідйомною для пересічних співробітників чи то поліції, чи то Державної служби з надзвичайних ситуацій.

Кожен працівник має бути впевнений у своєму спокійному і стабільному майбутньому».

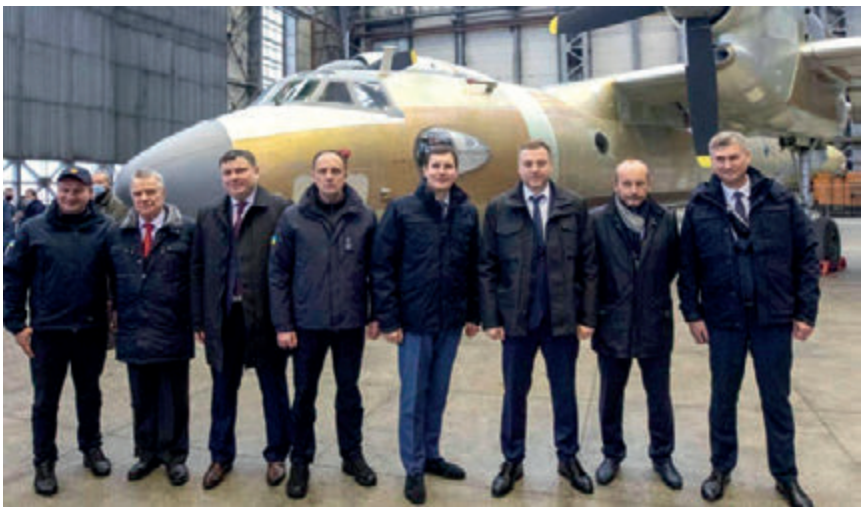
Спільна зустріч керівництва МВС та Мінекономіки щодо програми «Лізингу житла для МВС» та вручення ордерів на квартири. Київ, жовтень 2021 р.

З міністром внутрішніх справ України Д. Монастирським на пресконференції щодо запобігання надзвичайним ситуаціям. Київ, листопад 2021 р.

«Привітав сьогодні із сотим днем народження гідрометеорологічну службу, а вони мене з моїм». Київ, 19 листопада 2021 р. Пост Є. Єніна у facebook.

Спільна пресконференція з «Укроборонпромом» на заводі ім. О.К. Антонова після підписання контракту ДП «Антонов» — МВС. Київ, грудень 2021 р.

«Вражений майстерністю наших пожежних-рятувальників, які з'їхалися сьогодні до Києва з усієї країни». Київ, 17 вересня 2021 р. Пост Є. Єніна у facebook.

Зустріч з громадою села Лебединське Донецької області, що розташоване поряд з лінією розмежування. Донецька область, 8 грудня 2021 р.

Зустріч з учнями Київського ліцею імені Ярослава Кондратьєва НАВС, приурочена до дня Святого Миколая. Київ, 17 грудня 2021 р.

Тематичне заняття в загальноосвітній школі № 155 щодо дій школярів під час виникнення надзвичайних ситуацій. Київ, січень 2022 р.

Зустріч у Національній академії внутрішніх справ. А. Майснер, Є. Єнін, Т. Ковальчук, Аттарді, В. Чернєй. Київ, осінь 2021 р.

9.2

КОМАНДА РЕФОРМАТОРІВ

Будемо захищатися!
Україна — це все, що в нас є!

Євгеній Єнін

Валерій ЗАЛУЖНИЙ

Головнокомандувач Збройних сил України (2021–2024 рр.), Надзвичайний і Повноважний Посол України у Сполученому Королівстві Великої Британії

ПОСТІЙНО В ПРОЦЕСІ

Відносне затишшя в житті, що настало після Указу Президента про мою відставку як головнокомандувача, мимоволі змусило озирнутися, проаналізувати пройдене, згадати багато що і багато кого. Серед цього виру спогадів періодично виринає трагічний образ Євгенія Єніна, світла йому пам'ять. Вічна пам'ять також міністру Денисові Монастирському і всім тим, хто загинув у страшній Броварській катастрофі.

Час спливає фантастично швидко. Ще наче вчора відрахували ми сорок днів з того непоправного моменту, як ось уже й роковини минули. Я не міг не відреагувати, тому мої слова завжди були щирими, переповненими печалі. В моїй пам'яті Денис і Женя залишаться назавжди. Я відчував від них колосальну моральну підтримку і фахову допомогу. Це непоправна втрата для всієї держави і особисто для мене. Поділяю біль і співчуваю рідним загиблих у цій жахливій авіакатастрофі та внаслідок неї.

У переддень роковин від дня трагічної загибелі колишнього очільника МВС Дениса Монастирського, його першого заступника Євгенія Єніна, працівників відомства, екіпажу та цивільних осіб на місці катастрофи я сказав, що ми втратили професійних людей, відданих Україні. Денис і Євгеній з перших днів російського повномасштабного вторгнення продемонстрували сміливість, швидку реакцію і повне розуміння ситуації. Багато в чому саме завдяки їм ворогу не вдалося реалізувати своїх планів.

У цих словах немає жодного перебільшення і навіть тіні якоїсь трибунності. Вони щирі, йдуть від душі. Бо сили оборони країни — це ж не тільки ЗСУ. Це ще й МВС, до структури якого входять Національна гвардія, Державна прикордонна служба і Національна поліція. В питаннях застосування вони фактично перейшли в підпорядкування головнокомандувачу ЗСУ, але в питаннях генерації цих сил, підготовки, забезпечення — це все залишалося у віданні керівництва МВС. І двом фактично

цивільним людям довелося займатися справами, не характерними для їхнього відомства. Скажу відверто, дуже багатьма справами. Їм треба було достеменно зрозуміти, розібратися в кількох надскладних системах: управління, забезпечення, застосування. Цьому вчать в академіях, і не один рік. У Монастирського та Єніна цього часу не було. Їм довелося вчитися по ходу війни.

І те, що в нас були повноцінні сили оборони країни, куди органічно вмонтувалися вище вказані структури МВС, безумовно, є заслугою цих двох керівників. Коли почалося велике вторгнення, то, мабуть, одними з перших, хто прорвався до нас у підземелля, були вони — Денис і Женя. Це справді двоє чудових людей, які в ті надважкі миті жили одним життям. Вони настільки горіли роботою, переживали за свої підрозділи, які ввійшли до сил оборони, що всім поруч хотілося працювати ще більше. Тоді їхнє життя звелося до того, що вони постійно — вдень і вночі — були в процесі створення системи оборони, забезпечення підрозділів свого відомства всім необхідним.

Кажу це не з чиїхось розповідей. Сам не раз переконувався. Ми, командування ЗСУ, бували на їхніх пунктах управління, ставали свідками значних результатів, що їх вони добивалися. Тобто вони жили разом з нами тим, що відбувається на фронті. І якщо у них, у відомства з'являлася найменша нагода допомогти Збройним силам, вони це робили.

Якось, ще по весні 2022-го року, ми із Сергієм Шапталою бідкалися щодо браку снарядів. Але буквально наступного дня, ніби чарівник, який почув про наші труднощі, з'явився у нас Женя Єнін з ефективною ідеєю використання дронів для знищення живої сили і техніки ворога. Щоб переконати остаточно, Монастирський і Єнін запросили нас до свого навчального центру, де ідея вже почала втілюватися в практику ведення бойових операцій. І поки наша бюрократія прокручувала ідею в кабінетах, влада виношувала концепцію, хлопці демонстрували конкретні результати, тобто спалені танки і БМП. Задум діяв завдяки саме цим двом чудовим людям, які навіть не думали виходити з процесу поліпшення обороноздатності.

Та сьогодні слово переважно на адресу Євгенія Єніна. Він був представником конкретних управлінських менеджерів, амбітних, прекрасно підготовлених. Скільки корисного він зробив для країни і держави! Особливо хочеться відзначити те, з якою наполегливістю Єнін ламав старі методи і стереотипи управління, залишені нам у спадок радянщиною. Однією з таких бетонних перепон було ставлення до людини як до слухняного гвинтика в оглушливій машині державного управління. Ніхто людину не слухав, ніхто особливо не сприймав її творчих здобутків.

Правильно кажуть про Єніна: він уособлював новий тип державного управлінця, який не лише слухав, а й чув живу людину. Скажу ніби й далеку від МВС річ. Загальний курс на реформування Збройних сил України відповідно до принципів і стандартів НАТО залишається незворотним. І ключове тут — принципи. Зміни мають відбутися передусім у світогляді і ставленні до людей. Я б хотів, щоб командири всіх рівнів повернулися обличчям до людей, до своїх підлеглих. Переконання в цьому не змінювалося протягом усієї моєї служби.

Так точно діяв і Євгеній Єнін. На всіх постах. Він був лідером у багатьох починаннях, але це не означало пихи і вимог якихось привілеїв. Для нього це була насамперед відповідальність. І таку відповідальність він висував перед усіма учасниками кожного

З міністром внутрішніх справ України Д. Монастирським, Головнокомандувачем ЗС України В. Залужним, міністром оборони України О. Резніковим.
Київ, лютий 2022 р.

свого реального завдання. Він цінував кожну людину, кожну творчу одиницю, як ми кажемо трішки загально.

Війна — це не тільки кров і сльози. Залишається жива людина — з її емоціями, гумором. Євгеній Єнін був душею компанії. Кажу суто про нашу тодішню фронтову компанію, куди входили, крім мене, начальник Генштабу Сергій Шаптала, міністр МВС Денис Монастирський і Женя. І в якісь моменти ми раптом бачили його зовсім з іншого боку. Він у нашу серйозну розмову міг вставити цікаву, іноді навіть з гумором, історію. Євгеній був майстром розповідати, бо повністю оволодівав увагою слухачів.

Його батько Володимир Миколайович раніше служив у КДБ, а потім — у Службі безпеки і Службі зовнішньої розвідки України. Тож син накопичив масу історій, які чув від батька, а також пережиті ним самим. А пережив він, незважаючи на молоді роки, дуже і дуже багато. Й от усе це майстерно вплітав у свої оповідки. Денис і Сергій виявилися з дуже серйозного десятка, а ми з Євгенієм могли «докрутити» якусь ситуацію до того, що хоч знімай гумористичну сценку. Танули навіть наші серйозні товариші, ми могли вчотирьох сміятися до сліз. Нині шкодую, що в нас якось не вистачало часу для отакого людського, без війни і проблем, контакту.

Закінчу це слово пам'яті своєю фразою, що так полюбилася багатьом українцям прозорою істинністю. Як би важко нам не було, але вже точно не буде соромно. Так от жив Євгеній Єнін — щоб ніхто його не попрікнув у чомусь негідному для людини.

Сергій ШАПТАЛА

начальник Генерального штабу Збройних сил України (2021–2024), генерал-лейтенант ЗСУ

ВІН ЖИВ ПЕРЕМОГОЮ

Соціальні психологи стверджують, що для перевірки чоловічої дружби потрібні роки і пуд спільно з'їденої солі. Може, й так, тільки у нас із Євгенієм Єніним, на превеликий жаль, і вимір часу зупинився, і сіль залишилася в торбі не витребуваною. Однак той час, що ми провели в спільній роботі із забезпечення Збройних сил певним типом озброєння, вносить корективи у висновки психологів. Я вважаю Євгенія своїм надійним і щирим другом, бо нашу дружбу скріпила війна й однакова жага перемоги над лютим, безпощадним ворогом.

Коли МВС за часів Дениса Монастирського зацікавилося безпілотною авіацією, то всю відповідальність щодо цієї задачі взяв на себе перший заступник міністра Євгеній Єнін. Скажу відверто: з усіх дотичних до питань війни й озброєння представників відомств найчастіше в мене як начальника Генерального штабу ЗСУ бував саме Єнін, один з керівників, здавалося, не профільного щодо ВПК міністерства. Ми могли зустрічатися тричі на тиждень. Женя гаряче доповідав про черговий крок на шляху впровадження дронів, а я уважно слухав: оце ми зробили, це зараз робимо, це в нас на випробуваннях.

Не люблю трибунних слів, але Євгеній буквально жив цим проєктом безпілотників, бо жив, зрештою, нашою перемогою, твердо вірячи в неї. Для цього він не шкодував ні часу, ні зусиль, використовуючи всі свої широкі зв'язки всередині країни і за кордоном. Коли МВС створило свій Центр безпілотників, саме Єнін залучав і міністра Дениса Монастирського, і головнокомандувача ЗСУ Валерія Залужного чи то до демонстраційних пусків дронів, чи до макетних випробувань на спеціально організованій базі. Отак ми вчотирьох і просували цю дронову програму, яка сьогодні так здорово виручає.

Різні, здавалося б, силові структури тут мали одну мету: створення нового ефективного виду озброєння для зупинки агресора. Денис Анатолійович, як собі, довіряв Євгенію Володимировичу, взаєморозуміння

Дружня зустріч керівників ЗСУ та МВС: С. Шаптала, Є. Єнін, Д. Монастирський, В. Залужний. Київ, жовтень 2022 р.

та взаємоповага були також між Валерієм Федоровичем і мною. Оцією четвіркою ми змогли, вважаю, без затяжних міжвідомчих утрясань, без притаманних у таких справах амбіцій зробити велику справу.

Без перебільшення скажу, що найсильніше очі горіли щодо цього у Євгенія. Вже пізніше дізнався, що Єнін, хоч би за що брався у своїй державницькій роботі, виконував кожен проєкт ретельно, до кінця. Коли щось не виходило, чогось не вистачало, він не умивав руки, а шукав можливості, виходив на нові контакти, а це він умів робити майстерно. Щодо Жені сьогодні можна почути, що це був державний службовець із нетрадиційними підходами. Пояснення просте: він прийшов служити державі і суспільству, а не своїм забаганкам чи власній кишені. За кожним ділом, яке йому доручали, він бачив користь для країни. А якщо помічав шкоду, то так і говорив.

Державницьку віддачу Євгенія, таку його настирливість можна показати не тільки на прикладі безпілотників. Якось він запросив мене подивитися на макети. Як Женя переконливо доводив потрібність макетів! І зараз ми бачимо, що ця частина протистояння з ворогом добре спрацювала. Це один зі способів введення противника в оману. В Генштабі було створено спеціальну структуру, яка має визначити місця розташування макетів, забезпечити ворога «розвідданими» про базування «техніки», зрештою, змусити противника нанести удар у потрібне місце. І цей проєкт виправдав себе повністю.

Поділюся власною думкою: якби на той час Євгеній був у Збройних силах, він приніс би ще більше користі для перемоги. Хай там як, я хотів би бачити його саме в структурі ЗСУ.

Іще скажу, що Женя Єнін був дуже позитивною людиною. Ми, військові, частенько змушені проявляти суворість і приховувати сентиментальні моменти. Але Євгеній вносив у наше спілкування доброту і піднесений настрій. Окрім того, він був прекрасним оповідачем простих житейських історій. І це при тому, що ми знаємо Єніна як вимогливу до себе й до інших людину, яка рідко йшла на компроміси. Проте він умів поєднувати високу людяність з твердістю вчинків.

Вічна вдячна йому пам'ять.

Випробування дронів
на полігоні.
8 грудня 2022 р.

Дрон «Лазар»
готовий до польоту.

Перший груповий політ рою дронів «Лазар».
8 грудня 2022 р.

Випробування дрона «Лазар ППР-4».

Анатолій ПЕТРЕНКО

заступник міністра внутрішніх справ України (2022 р.), Надзвичайний і Повноважний Посол України в Королівстві Саудівська Аравія

НА МАКСИМУМІ МОЖЛИВОСТЕЙ

Знаючи про мою тісну службову взаємодію і міцну дружбу з Євгенієм Єніним, журналісти періодично запитують мене: ким була ця людина? Адже з ким би не заговорив про неї, щоразу нова характеристика. Єнін — висококласний фахівець з міжнародних відносин, кажуть дипломати. Він — креативний реалізатор важливих державних проєктів, кажуть управлінці. Він розбирався в стратегії і тактиці сучасної війни, вторять усім військові. Тут і не хочеш, а задумаєшся: ким же насправді був цей молодий, завжди усміхнений чоловік?

У мене відповідь проста, як ковток води: Євгеній Володимирович був чистого вигляду державцем. Можу розшифрувати, що маю на увазі під цим поняттям. Щоправда, з одним уточненням: якщо ти вже назвався (визвався бути) державцем, то мусиш бути тільки «чистої води», без каламуті і домішок. Так це розумів і Єнін. У такому тонусі себе і тримав.

Тому, як на мене, все те, що так чи так приписували Євгенієві, вміщується в оте містке поняття — державець. Власне, це державний службовець високого рівня, який має великі повноваження і вміло та оперативно ними користується для досягнення швидкого потрібного результату. Якщо ми шукаємо історію персональної героїчної поведінки, то вона якраз у цьому і полягає: державна людина виконала державну задачу з державною відповідальністю. Під цю «формулу» підставляйте будь-що з переліку важливого для країни, і ви отримаєте одну і ту саму відповідь. Повноту виконаного.

Для державного діяча, як я це розумію, дуже важливе відчуття команди, коли хочете, однодумство в сенсі роботи на користь суспільства. У нас із Євгенієм Володимировичем була споріднена робота, бо він свого часу курував Національну поліцію та ДСНС, а я переймався питаннями Національної гвардії. На початку квітня 2022 року перед нами гостро постала задача об'єднання зусиль з оборони столиці,

над Харковом нависало лихоліття, Одеса, Миколаїв, Херсон піддавалися навіженим атакам. Однак ми працювали, як одна команда: злагоджено, оперативно, після коротких, але містких нарад.

Дійшло до того, що ми з Євгеніем і Євгеном Пікаловим навіть жили разом у квартирі Єніна. По черзі готували сніданки і вечері, під час яких переважно аналізували обстановку і приймали рішення.

Таким чином, були мобілізовані всі силові структури МВС, вони працювали в антидиверсійному режимі. Підрозділи Міністерства утримували кордон безпеки по Києву, з підпорядкованими структурами забезпечували логістичний потік необхідних ресурсів у столицю і з неї. Підтримувалася здорова як для тієї ситуації правоохоронна обстановка. А вже з квітня, тоді, коли було створено пояс безпеки навколо столиці, почалася робота і по інших регіонах.

Як тоді зарекомендував себе перший заступник міністра внутрішніх справ? Якнайкраще. Сміливий. Навіть надмірно! Готовий на ризик, здатний на вчинок, щедрий душею, щиро закоханий в Україну, глибоко переконаний у тому, що в Неньки усе буде добре, але за кращі часи потрібно боротися. Що ще дуже важливо, Євгеній завжди був готовий прийти на допомогу з будь-якого питання. Для цього в нього завжди з'являлися час і можливість. А ще він був фізично сильним і витривалим. За рахунок комбінації цих якостей Єнін працював як злагоджений механізм практично без зупинки.

За тиждень до початку війни у приміщенні ДСНС. Д. Монастирський, Є. Єнін, А. Петренко, Є. Пікалов. Київ, лютий 2022 р.

У приміщенні ДСНС. А. Петренко, Є. Єнін. Київ, березень 2022 р.

Втрата Євгенія Єніна досі болить нам. Але біль цей дещо втамовує розуміння, що життя він прожив недаремно, що залишив унікальний досвід, яким залюбки скористаються інші, хто йшов за ним слід у слід.

Павло ЯЦЮК

начальник центру спеціального призначення «Омега»
Національної гвардії України, генерал-майор

ТІЛЬКИ ВІЛЬНИЙ МОЖЕ БУТИ ДОБРИМ

З першого погляду буває не тільки любов, а й дружба. Якось, коли я працював заступником начальника ГУР МО, виникла потреба розв'язати одну міжнародну шараду, тож мені порадили звернутися до заступника Генерального прокурора Євгенія Єніна. Ми познайомилися і буквально з перших хвилин спілкування знайшли спільну мову, щоб згодом наші взаємини переросли в міцну чоловічу дружбу.

Дружба — така тіточка, яка тим міцніша, чим більше підкріплена реальними справами. Тож ми виручали один одного з усіх питань, переважно державницької ваги, але, бувало, й з особистих. Найбільше мене в Євгенієві вражала кількість контактерів навколо нього. Хоч би якої сфери це торкалося, в нього були люди, до яких він міг звернутися чи то за порадою, чи за конкретною допомогою. Дещо пізніше вичитав (випало, в кого саме) мудру думку, що тільки людина з високими моральними якостями обростає людьми. Це про Єніна однозначно.

Та допомога, яку надавав мені Євгеній, була, грубо кажучи, не просто поміччю посередника. Він пропонував, як зробити краще. І це в результаті виявлялося ліпшим варіантом того чи того проєкту. Він одразу пірнав у конкретне питання і був весь у ньому, доки воно не вирішувалося. До речі, цю його рису відзначали майже всі — тотальну концентрацію на проблемі, яка виникала.

Бувають люди, які дружать не з людиною, а з кріслом. Коли я покинув високу посаду в розвідці і опинився у відставці, багато хто змінив до мене ставлення до помірного або й дуже холодного. Але це не про Женю. Варто мені було зателефонувати, тут же лунала відповідь. І завжди незмінне реагування на будь-яку мою заковику. Він шукав не крісла, а живих людей. Оце мені дуже і дуже подобалося. Таких людей у наш

меркантильний час не так і багато. Всі намагаються тримати ніс за вітром. Ага, такого-то зняли! Значить, він владі не підходить. Значить, заплутався. Треба з ним охолодити стосунки, бо ще зведе компромат і на мене.

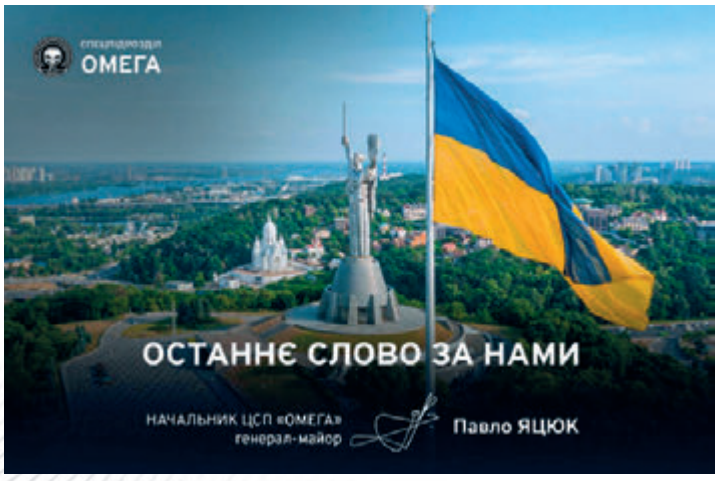
Коли почалася повномасштабна війна, ми з деякими гурівцями оформилися в ЗСУ, але це була трата великих спецпризначенських сил. Незважаючи на те, що в мене було генеральське звання, дав згоду на капітанську посаду. І тут про мене згадав Євгеній Єнін. Саме завдяки його організаторським здібностям і безлічі контактів у всіх сферах доля знову повернула мене до великих справ.

От під час чергової зустрічі Женя мене і запитує: а ти з Нацгвардією маєш якісь контакти-стосунки? Ну, такі, дуже наближені. А там є така собі «Омега», чув? Так, чув, гарні там бійці. То в нас, каже Євгеній, є ідея сконцентрувати всі підрозділи «Омеги» в один центр, тому що деякі нинішні керівники ТРК не зовсім розуміють роль спецназу, застосовують його бійців як простих штурмовиків. Ідея полягає в тому, щоб весь спецназ вивести з підпорядкування ТРК і створити Центр спецоперацій «Омега». Ти готовий очолити? Так. Спецназ — це моє.

Тож про ідеї. Женя, мені здається, випередив свій час. От якось телефонує десь уже за 19-у годину. Ти де? В Києві. Можеш терміново до мене? Куди? На роботу. Заскочив я, а в Єніна в кабінеті Антон Геращенко і ще одна людина. Була ідея з дронами. Розвідувальні вже практикувалися, а от з бомберами, з камікадзе все ніяк. Він намалював мені таку картину, що дух забило. Він же не пілот, не військовий стратег, навіть не військовий, але побачив велику перспективу дронів.

Отак на особистих контактах вирішувалися значущі справи. Тож коли хтось каже, що особисті контакти — то зло, відповідаю: не завжди. То кумівство — зло. А людські стосунки заради високої мети — клас!

Євгеній Єнін ішов попереду. І дуже сподівався, що за ним також ідуть. Він генерував ідеї, об'єднував людей, а краще сказати — професіоналів. У нього мозок був налаштований на точкові спецоперації. Спеціальні кажу тому, що оригінальні, ще не проведені, ще тільки на рівні ідеї. Він прийшов як людина нової генерації. Все нове йому подобалося. Він знав натовські стандарти. Що йому припадало до душі, те він намагався як усе найкраще і передове втілити тут, в рідній Україні.

Роман ПРИМУШ

заступник голови ДСНС України

КРИТЕРІЇ ФОРМУВАННЯ КОМАНДИ – ПРОФЕСІОНАЛІЗМ І ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Про Євгенія Єніна вперше почув, працюючи заступником міського голови у Хмельницькому. Я відповідав за напрямок міжнародного співробітництва, і для вирішення одного робочого питання потрібно було зв'язатися з Міністерством закордонних справ. Я звернувся до Дениса Монастирського, який на той час був народним депутатом України, з проханням порекомендувати людину, яка могла б мені допомогти. Денис, не вагаючись, порадив зустрітися із заступником міністра закордонних справ Євгенієм Єніним і після того розповів, наскільки це фахова, професійна і дуже досвідчена людина з різноманітним професійним досвідом роботи в дипмісіях, прокуратурі, МЗС. Відверто кажучи, зі слів спершу мені здалося, що це дипломат старшого віку, який багато чого досягнув за свою професійну кар'єру. Яким же було моє здивування, коли побачив молоду, енергійну, ерудовану людину з чудовими комунікаційними здібностями.

Десь через шість місяців після цього Євгенія було призначено першим заступником міністра внутрішніх справ, і, доєднавшись до команди, ми почали працювати разом, адже він курував ДСНС протягом усього часу роботи на посаді. Працювати з Євгенієм Єніним було надзвичайно приємно. З одного боку, дуже культурна, виважена у рішеннях і толерантна людина, з другого — неймовірно вимоглива до себе і своїх колег.

Одним з напрямків нашої спільної роботи були підбір кандидатів на посади в органи і підрозділи ДСНС. Незважаючи на величезну завантаженість і напружений графік, щотижня мінімум один день виділявся на кадрові питання, і Євгеній особисто спілкувався з кожним кандидатом чи то на посади керівників структурних підрозділів апарату ДСНС, чи то

підрозділів у регіонах. Я працював з багатьма керівниками на різних рівнях і навіть не думав, що стільки часу приділятиметься співбесідам і спілкуванню з потенційними кандидатами з боку керівництва міністерства, навіть коли йшлося про керівників не найвищого рівня. Але насправді це одне з найвдаліших рішень і підходів до управління. І така позиція Євгенія впливала на швидкі зміни в системі ДСНС, адже вимоги до кандидатів були дуже високі. Кожен повинен був показати системне розуміння проблематики, мати бачення її вирішення і розвитку підрозділу на тій посаді, на яку претендував, а також мати чіткий описаний план дій на 3, 6 місяців і 2-3 роки.

Крім того, дуже велику увагу Євгеній приділяв доброчесності кандидатів, й інколи, незважаючи на прохання і звернення справді впливових людей щодо тих чи тих кандидатів, його позиція була незмінна — людину буде погоджено лише тоді, якщо вона професійна і порядна, інших варіантів немає.

Пам'ятаю, як під час чергової такої співбесіди у Євгенія задзвонив телефон. Так траплялося часто, адже темпи його роботи були просто неймовірні. Як правило, він переривав співбесіди на телефонні розмови тільки у крайньому разі, щоб відповісти на дуже важливі дзвінки. Так ось, Євгеній, побачивши на екрані абонента, відразу підхопив телефон і відповів. Я подумав, що, напевно, це міністр чи хтось із керівництва держави. Проте насправді це був дзвінок від когось із дітей Євгенія, хотіли поділитися з батьком черговими враженнями про якусь гру чи іграшку. Він уважно вислухав і сказав, що ввечері обов'язково особисто на все подивиться. Потім таке повторювалося кілька разів під час чергових нарад. Це справді демонструвало ставлення Євгенія до сім'ї і близьких людей.

Уже після трагічних подій, коли почав спілкуватися з близькими Євгенія, був вражений, як йому вдавалося поєднувати роботу в міністерстві на найвідповідальнішому напрямку в умовах війни з роллю уважного батька, чоловіка, товариша. Завдяки дипломатичному досвіду і вільному володінню іноземними мовами Євгеній дуже легко знаходив спільну мову з дипломатами інших країн, міжнародними партнерами та організаціями, підтримка яких була така важлива для всіх органів міністерства. Після початку повномасштабного вторгнення Євгеній часто відвідував підрозділи ДСНС, виїжджав на найскладніші надзвичайні ситуації разом з міністром або керівництвом ДСНС, щоб особисто переконатися в достатності вжитих заходів, необхідних ресурсів і правильності дій. Це був дуже талановитий, відданий Україні керівник, який став надійною опорою в команді міністра, справді цінував щирі людські взаємини і любив життя.

Є. Єнін під час робочої зустрічі щодо формування армії дронів з прем'єр-міністром України Д. Шмигалем, міністром внутрішніх справ України Д. Монастирським. Київ, жовтень 2022 р.

Візит прем'єр-міністра Д. Шмигаля у центр управління польотами. Київ, осінь 2022 р.

Зустріч керівництва ЗСУ та МВС України. Ю. Лебідь – НГУ, С. Дайнеко – ДПСУ, С. Шаптала – ЗСУ, С. Крук – ДСНС, В. Залужний – ЗСУ, Д. Монастирський – МВС, А. Петренко – МВС, Є. Єнін – МВС, Ю. Лубкович – МВС.

Є. Єнін і голова Національної поліції України І. Клименко (міністр внутрішніх справ України із лютого 2023 року) під час планування спецоперацій на сході України.
Донецька область, м. Покровськ, вересень 2022 р.

Музей ДСНС – місце ранкових зустрічей Є. Єніна з журналістами під час війни.
Київ, 2022 р.

Зустріч Д. Монастирського, Є. Єніна та А. Петренка з командувачем сухопутних військ О. Сирським.
Київ, квітень 2022 р.

Євгеній Єнін під час інтерв'ю іноземним медіа біля зруйнованого літака «Мрія». Травень 2022 р.

Інтерв'ю Є. Єніна біля дев'ятиповерхівки, в яку влучила ракета.
Одеська область, с-ще Сергіївка, 1 липня 2022 р.

Аеропорт Гостомеля.
Ангар зі знищеним літаком
«Мрія». Є. Єнін, В. Вакарчук.
7 квітня 2022 р.

Зустріч К. Павліченко, А. Петренка, Є. Єніна, Д. Монастирського, М. Акопян з послом США в Україні Бріджит Брінк.
Київ, червень 2022 р.

Робоча зустріч з іноземними партнерами. М. Акопян, Є. Єнін, Д. Монастирський.
Київ, літо 2022 р.

Зустріч керівництва МВС з головами нацполіцій країн Балтії.
Львів, серпень 2022 р.

Всесвітньовідомий сапер — пес Патрон. Київ, вересень 2022 р.

Під час відрядження в зону бойових дій. Д. Монастирський, Є. Єнін.
Літо 2022 р.

У відрядженні: Є. Єнін, І. Клименко.
Ізюм, 14 вересня 2022 р.

Аеропорт Гостомеля. Зустріч з міністрами внутрішніх справ країн Балтії. Є. Єнін вручає міністру внутрішніх справ Естонії Крістіану Яані символічну скриню, наповнену осколками ракети рф як нагадування про зміст «руского міра». Травень 2022 року.

Нагородження поліцейських у Донецькій області. Липень 2022 р.

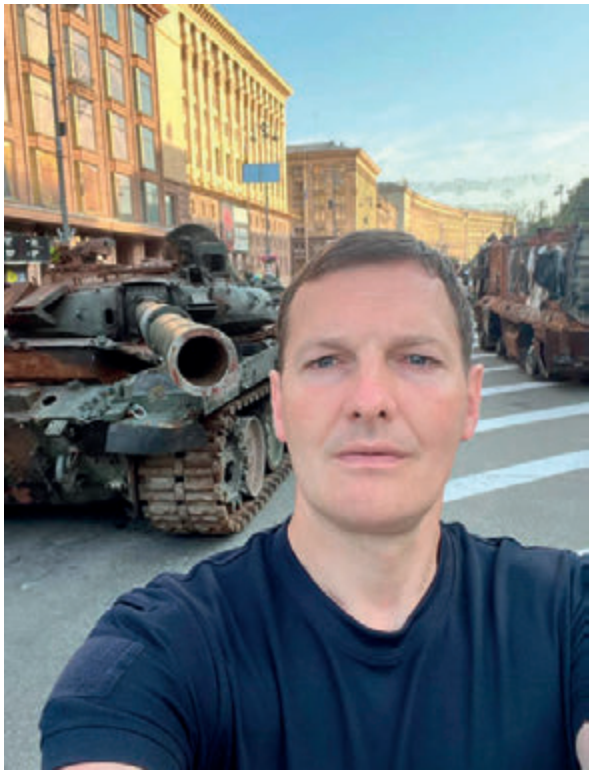
Салтівське водосховище. Є. Єнін та І. Клименко. Старий Салтів, 22 вересня 2022 р.

Під час відрядження в зону бойових дій. Літо 2022 р.

Одна з перших зустрічей з представниками Посольства США в Україні після повномасштабного вторгнення щодо безпекової ситуації. Березень 2022 р.

«Міць «другої армії в світу» у всій красі».
Пост Є. Єніна у facebook.
Київ, Хрещатик, 20 серпня 2022 р.

Зустріч з керівництвом рятувальних служб у Республіці Польща, вересень 2022 р.

Під час відрядження на Донеччину. Є. Єнін, І. Клименко. Бахмут, 5 січня 2023 р.

Презентація пісні Злати Огнєвіч «Світло», присвяченої співробітникам ДСНС.
В центрі фото: Є. Єнін, Р. Примуш, С. Тригубенко, А. Петренко, М. Акопян, З. Огнєвіч.
Київ, 29 липня 2022 р.

Колегія в центральному апараті ДСНС України.
В центрі фото: Є. Єнін, Д. Бондар, С. Трегубенко, Р. Примуш.
Київ, осінь 2022 р.

На межі Донецької і Харківської областей після визволення цієї території від загарбників під час оцінки масштабу робіт з розмінування, які потрібно виконати. 20 вересня 2022 р.

Вручення нагород співробітникам ДСНС і Національної поліції в ДУ «Територіальне медичне об'єднання МВС України по Житомирській області». Житомир, літо 2022 р.

Вручення подарунків від дітей пораненим бійцям МВС у госпіталі. Київ, грудень 2022 р.

Відвідування госпіталю МВС. Спілкування з пораненими бійцями під час занять з реабілітації. Київ, грудень 2022 р.

Чаювання з пораненими бійцями МВС.
Київ, госпіталь, грудень 2022 р.

Відзнаку отримує головний лікар госпіталю В. Коробка.
Київ, грудень 2022 р.

Є. Єнін та І. Клименко з очільником Львівської адміністрації А. Садовим під час відрядження.
Львів, серпень 2022 р.

Зустріч з головами нацполіцій країн Балтії. Львів, серпень 2022 р.

Презентація дрону дистанційного розмінування в ДСНС. Д. Бондар, Є. Єнін і І. Авдєєв. Київ, грудень 2022 р.

«Рідний Дніпро… Нас не зламати!!!» Остання публікація Є. Єніна на своїй сторінці у facebook 14 січня 2023 р.

УКРАЇНСЬКА ДУША СКРІЗЬ

Інтерв'ю представлено в скороченому вигляді. Повний текст дивитися з використанням QR-коду.

8.12.2021 року. Меморіальну дошку в пам'ять очільника МВС часів УНР Олександра Мицюка, який обіймав цю посаду в 1918–1919 роках, установлено на будівлі відділення поліції № 1 Краматорського районного управління поліції (с-ще Олександрівка). Під час події перед присутніми виступив перший заступник міністра внутрішніх справ України Євгеній Єнін:

«Ми маємо велику честь взяти участь в церемонії відкриття пам'ятної дошки першому міністрові внутрішніх справ Української народної республіки Олександрові Мицюку.

Він народився неподалік, у селі Олександрівка, і зробив надзвичайно великий внесок у розбудову української державності.

Приклад Олександра Корнійовича — це не лише історія успіху і розбудови державності, це і свідчення того, що українська душа струменить і звідси. Вона проявляється і на Донеччині, і на Закарпатті, і в Одесі, і на території північних регіонів нашої великої держави.

Я хотів би подякувати всім причетним і, зокрема, громадській організації «Українська ініціатива» за сприяння в підготовці цього урочистого заходу і відкритті пам'ятної дошки.

Ми впевнені, треба знати своїх героїв, шанувати їх і брати кращий приклад, тому що головна битва за незалежність іще попереду».

Відкриття меморіальної дошки на честь міністра внутрішніх справ УНР О. Мицюка на Донеччині. Є. Єнін, Ю. Косенко. Донецька область, с-ще Олександрівка, 8 грудня 2021 р.

ЩОБ ПОЧУВ УВЕСЬ СВІТ

Інтерв'ю представлено в скороченому вигляді. Повний текст дивитися з використанням QR-коду.

Квітень 2022 року. Ірпінь на Київщині. Саме до цього понівеченого війною міста за ініціативи МВС запрошено групу іноземних журналістів. З ними зустрівся і дав брифінг англійською мовою перший заступник міністра внутрішніх справ України Євгеній Єнін. Після того як представники світових ЗМІ з жахом в очах ознайомилися з наслідками «братнього визволення» росіян, у них виникло безліч запитань.

Скільки жертв агресії серед містян виявлено? Скільки часу тривала окупація цього та інших міст побіля столиці України? Які наслідки руйнувань, завданих окупантами? Скільки може тривати процес повернення міста до нормального життя?

Євгеній Єнін докладно розповів, зокрема, про те, що нині підрозділи Національної поліції та Державної служби з надзвичайних ситуацій спільно зі спецпризначенцями, бійцями територіальної оборони та громадськими активістами проводять розмінування територій і самих будинків. Тривають пошуки людей під завалами. На жаль, знахідки дуже плачевні. Кількість жертв — а це беззахисні літні люди, жінки, діти — обчислюється вже сотнями.

Керівник підрозділу Національної поліції, відповідаючи на запитання про причини «доброго жесту» рашистів, повідомив, що путінський бліцкриг став неможливим завдяки мужності і високій самоорганізації українців.

Наша країна, на думку пана Єніна, останнім часом уже кілька разів дивувала світ конкретними проявами прагнення до свободи, до цивілізованого розвитку. Війна стала своєрідною вищою точкою мужності і стійкості українського народу.

«Ви на власні очі побачили моторошні кадри руйнувань, — сказав пан Єнін. — Будинки, автомобілі й мости виглядають геть понівеченими. У звільненому від окупантів Ірпені знищено й пошкоджено близько 50 відсотків будинків».

Пізніше моніторинг ЗМІ засвідчив, що інформація про Ірпінь завдяки журналістам, котрі тут побували, розійшлася всім світом. А це своєю чергою активізувало бажання допомогти нам боротися з навіженим агресором.

Перший престур іноземних журналістів у частково звільнений Ірпінь, Є.Єнін, Д. Андрєєв.
Березень 2022 р.

Євгеній Єнін біля знищеної колони російської бронетехніки у м. Буча.
Квітень 2022 р.

Керівництво МВС України в перший день звільнення с-ща Бородянка інформує журналістів про воєнні злочини російських окупантів, скоєні на Київщині. Квітень 2022 р.

Пресконференція Дениса Монастирського і Євгенія Єніна для медіа у звільненому аеропорті м. Гостомель (ангар, де перебував під час бойових дій літак «Мрія»).
Квітень 2022 р.

Перша пресконференція керівництва МВС України для медіа на звільненій Чорнобильській атомній електростанції.
Квітень 2022 р.

Робоче відрядження з керівництвом Національної поліції на схід України.
Квітень 2022 р.

10

СІМ’Я. СВЯТІШОГО НЕМА

Щастя життя залежить від якості думок

Марк Аврелій

СІМ'Я — ЦЕ МОЗАЇКА ГЕНІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЧЕСНОТ

Витоками генетичного коду Євгенія Єніна, що сформував його характер і особисті якості, стали дві сім'ї: Єніних і Бородіних — родини трудівників, світлих і відкритих людей.

Батько Євгенія — Володимир Миколайович — народився в 1952 році. Його батьки: батько Єнін Микола Сергійович (1927–1986) працював машиністом тепловоза на Південній залізниці, мати Єніна Валентина Іллівна (1927–1981) була старшою касиркою товарної контори на цій залізниці.

Мати Євгенія — Ірина Іванівна — народилась у 1956 році. Її батьки: батько Бородін Іван Іванович (1920–2010) обіймав посаду головного механіка геологорозвідувальної експедиції, мати Бородіна Марія Микитівна (1924–2012) працювала в об'єднанні «Павлоградвугілля» старшою економісткою фінансової дирекції.

Батьки Євгенія з відзнакою закінчили електротехнічний факультет Дніпропетровського гірничого інституту, де вперше і познайомилися. Весілля відсвяткували у 1976 році. Після закінчення ВНЗ Володимир Миколайович три роки працював на посаді заступника голови об'єднаного профкому інституту, а з 1979 року почалася його військова служба в оперативних підрозділах КДБ, СБУ, а пізніше — СЗР України. Ірина Іванівна викладала в Дніпропетровському технікумі електрифікації сільського господарства.

У 1980 році в Дніпропетровську народився Євгеній. Через п'ять років родина переїхала до Павлограда у зв'язку з призначенням Володимира Миколайовича заступником начальника, а потім — начальником відділку КДБ, СБУ в м. Павлоград. За час служби у Павлограді Володимира Миколайовича неодноразово обирали депутатом міської ради, він очолював комісію із «законності» та був членом президії міськради. Ірина Іванівна продовжила викладацьку діяльність у Павлоградському машинобудівному технікумі. Саме в цьому місті минули дитячі та юнацькі роки Євгенія, тут він з відзнакою закінчив школу і вступив до Національної академії СБУ.

У 1998 році сім'я переїхала до Києва у зв'язку з новим службовим призначенням Володимира Миколайовича. Всі наступні роки служби він, будучи ОДР, обіймав відповідальні посади, зокрема радника міністра палива та енергетики України, радника Департаменту кадрів МЗС України. У 2008 році з посади начальника управління був звільнений у запас. Ірина Іванівна працювала старшим фахівцем у страховій компанії «АХА Україна».

За роки бездоганної служби Володимир Миколайович отримав звання «Заслужений юрист України» (Указ Президента України № 547 від 5.10.1996 р.); нагороджений орденом Данила Галицького (Указ Президента України № 0062 від 28.12.2004 р.); пам'ятним знаком «Почесний співробітник Служби зовнішньої розвідки України» та іншими відомчими відзнаками СБУ та СЗР України. На сьогодні батьки Євгенія Єніна пенсіонери.

У 2011 році Євгеній одружився з Коваленко Людмилою 1986 року народження. Людмила закінчила з відзнакою факультет міжнародних відносин Волинського національного університету імені Лесі Українки. Була не тільки дружиною і надійним тилом, а й колегою по роботі в МЗС України, товаришкою і однодумницею. Саме в цьому щасливому союзі народилися їхні діти: Владислав — у січні 2012 року та Діана — у грудні 2013 року. Людмила Єніна до недавнього часу працювала в МЗС України, зокрема на посаді директорки Департаменту економічної дипломатії. На сьогодні обіймає посаду заступниці керівника Секретаріату Офісу Омбудсмана.

Владислав і Діана є учнями однієї з київських шкіл, відповідальні та успішні в навчанні, мають різні захоплення, займаються спортом.

Бабусі та дідусі Євгенія

Єнін Микола Сергійович

Єніна Валентина Іллівна

Бородін Іван Іванович

Бородіна Марія Микитівна

Родина Єніних: Володимир Миколайович, Ірина Іванівна, Євгеній. У тата на роботі. Павлоград, березень 1987 р.

Подружжя Єніних – батьки Євгенія. Павлоград, серпень 1996 р.

«А роки летять, наші роки, мов птахи, летять…» Подружжя Єніних, Київ, листопад 2011 р.

Євгеній та Людмила.
Київ, травень 2020 р.

«Нас уже четверо».
Сім'я Єніних:
Євгеній, Людмила,
Владислав і Діана.
Рим, 31 грудня 2013 р.

Різдвяні свята. Ватикан, грудень 2013 р.

Владислав на новорічному святі
в дитячому садочку.
Київ, грудень 2017 р.

Діана та Владислав у музичній школі. Київ, 7 березня 2019 р.

Діана – учениця балетної студії.
В літньому танцювальному
таборі. Київ, серпень 2020 р.

Владислав –
першокласник.
Київ, 1 вересня 2018 р.

Сім'я Євгенія на дачі
з дідусем В.Н. Єніним.
Травень 2017 р.

Сімейна вечеря. Київ, 2 грудня 2019 р.

Євгеній з мамою І.І. Єніною в Будинку актора. Київ, 19 листопада 2019 р.

Полуниця на дачі, червень 2020 р.

На святі у друзів. Київ, 27 липня 2019 р.

Короткий відпочинок у горах. Владислав і Діана склали залік після навчання в гірськолижній школі. Зима 2019 р.

Дідусь В.Н. Єнін з онуками.
Київ, 10 січня 2022 р.

Київ, серпень 2020 р.

Київ, серпень 2020 р.

Київ, весна 2022 р.

На риболовлі.
Київщина, серпень 2021 р.

Батько і син Єніни.
Київ, 4 січня 2019 р.

День народження Євгенія.
Київ, 19 листопада 2021 р.

Париж, травень 2019 р.

Сім'я Єніних на святі в друзів. Київ, влітку 2016 р.

Київ, літо 2022 р.

Київ, осінь 2023 р.

Родина Єніних–Коваленків у зборі. Вітаємо Владислава з днем народження. Київ, 10 січня 2021 р.

11

МИНАЄ ВСЕ, ТІЛЬКИ ПАМ'ЯТЬ ЗАЛИШАЄТЬСЯ

Людина варта стільки, скільки вона здатна віддати світу

Альберт Ейнштейн

Валерій ЗАЛУЖНИЙ

Головнокомандувач Збройних сил України (2021–2024 рр.), Надзвичайний і Повноважний Посол України у Сполученому Королівстві Великої Британії

МІЖ СЕРЕДОЮ І ЧЕТВЕРГОМ

Моєму другові Євгенію Володимировичу Єніну присвячується

18 січня 2023 року закарбувалося дуже добре. Не дай Боже такі дати запам'ятовувати. Це була середа. Хоч зима за календарем перебувала в самому розпалі, насправді вона лише дратувала, а не приносила традиційне задоволення. Мало того, що війна набирала обертів, так ще й сама природа ніби знущалася з України та її громадян. Це була не класична красива зима нашого дитинства. Це скоріш нагадувало затяжну осінь із запізнілим збором урожаю, падолистом, дощами, наростаючими холодами, багнюкою і… зіпсованим настроєм.

Того дня президент мав проводити Ставку. Вже сьогодні про неї знають навіть і в Західній Сахарі, тоді ж посвяченими були лише ми, її незмінні учасники і постійні винуватці, та журналісти, які нагнітали обстановку навколо неї. Ця Ставка, так само, як і всі решта, для нас із начальником Генерального штабу була зазвичай іще тим випробуванням на міцність. Мабуть, так і мало бути. Тривала війна…

У наших тодішніх планах було пережити цю Ставку, що траплялися чи не двічі на тиждень, і згодом чекати на четвер. Бо саме четвер манив і притягував до себе, наче магніт. А ні, не наче. А справді магніт. Бо щось таке магнетичне було в ньому, Євгенієві, високого зросту, міцної, але не кремезної статури, з ладними, як заводські інструменти, руками й абсолютно відкритим, щирим обличчям. Саме на таких юнаків ми, маючи тривалий досвід роботи з людьми в армії, звертали увагу насамперед. Психологічно виходило, що вони завжди були надійними.

Саме щочетверга, за нашою доброю традицією, ми збиралися разом. Особливо добре виходило, коли це траплялося після Ставки, коли голови ще гарячі, коли емоції беруть гору і не відпускають, коли запитань один до одного більше, ніж відповідей. Тоді ми їхали до них — Монастирського з Єніним — у гості, де в лісовій тиші за ароматним чаєм з медом дивилися в очі один одному і шукали відповіді на болючі питання.

Уже стоячи біля труни з його тілом, я все ніяк не міг згадати, коли і як ми з ним познайомилися? Справді, якось же воно таки це було… Дивно, але виходило, що він просто якось з'явився в нашому житті… Як ранок. Як приємна подія. Як щось дуже важливе. От взяв — і з'явився!

Цікаво й інше. Я дуже швидко вивчив його, для цього не потрібні були два пуди солі, з'їдені спільно. Командир-офіцер, а тим більше генерал, стає психологом автоматично, зважаючи на свої обов'язки. Тому і Євгенія я «розкусив» швидко. Він був саме тією людиною, яка шукала істину, хоч би як це важко вдавалося зробити. В моєму житті, сказати більше, в діяльності наших ЗСУ, він з'явився, мабуть, саме тоді, коли просто мав з'явитися. Ось тому, схоже, й неможливо сказати, як і коли це було конкретно. Завжди усміхнений і веселий, він, здавалося, мав залишатися завжди…

…Того ранку вже на виході з центру бойового управління хтось навздогін мені повідомив, що впав вертоліт ДСНС. Я стрепенувся: де саме, запитав? У Броварах…

Пам'ять наша не стелить спогади рівно, як шваць кий стібок. Тому й у моїй голові події зринають рвано. Згадую таке. 24-го листопада пам'ятного 2022 року (був четвер) ми, як завжди, їхали до Євгенія і Дениса. Оскільки за нашою зустріччю стояли справи великої державної ваги, ми були на підйомі. А тут іще й особистий приємний привід. В суботу 19-го листопада Євгеній відзначив свій сорок другий день народження, тому й ми, військовики, мали, зрештою, його привітати. Як завжди, гостей не було. Нас зібралося четверо. Довго не могли знайти, що подарувати, тому просто підписали йому наш із Сергієм Шапталою портрет і відзнаку Головнокомандувача.

А вже ввечері про справи говорили мало. Розпочали, як завжди, з вправ на вогневому містечку. Женя був на висоті, але наздогнати за результатами Дениса все ж ніхто з нас не зміг. Потім перейшли до тиру. І тут ми з Євгенієм довго билися за влучність, але… Знову обидва обійняли Дениса і подякували йому за науку.

На продовження того пам'ятного вечора Женя довго розповідав свої історії. Більше про батька і Павлоград. Про свою роботу і службу. Про дипломатію. Про навчання в академії. Про своє життя. Яка все ж таки чудова людина! Так ми вирішили із Сергієм, коли попрощалися з хлопцями.

…Бачиш, знову в пам'яті зринає та трагічна середа. Ми з Шапталою сіли в автомобіль і сирим туманним Києвом поїхали на Банкову — віддуватися на Ставці. Зовсім не в настрої. Якесь недобре передчуття підпирало прямо під дих. Телефони ми завжди залишали в кабінетах, і тому їхали мовчки. Вже пройшовши через пункт пропуску з понурими головами, почали підійматися на другий поверх. Перед самим входом двері на поверх миттєво відчинилися, ледь не збивши нас. У дверях темніший за ніч стояв Олексій Мячеславович Данілов.

«Ви вже знаєте?!» — якось суворо запитав він нас.

«Ні», — коротко відповів я.

«Денис і Євгеній загинули. Ставки сьогодні не буде…»

21 січня вся країна прощалася з ними. Поїхали і ми, його друзі. Величезна кількість людей і велике горе того дня об'єднували всіх на Європейській площі. Природа наче зжалилася над нами і пішла на поступки. Усе було видно, як у кіно. Сльози і плач заполонили все навкруги. Серед моря людей і квітів я чомусь подумав, що, до

Головнокомандувач ЗСУ В. Залужний і начальник Генерального штабу ЗСУ С. Шаптала вручили Є. Єніну банер у подарунок на день народження. Київ, 19 листопада 2022 р.

свого сорому, маючи теплі, дружні стосунки з Євгенієм, я зовсім не знав його сім'ї, тому марно намагався розгледіти їх біля трун.

Так і попрощалися. Мовчки. Не дочекавшись нашого четверга…

Але життя тим і цікаве, що в ньому безліч хитросплетінь. Уже влітку 2024 року я, призначений Посол України у Великобританії, проходив підготовку в Дипломатичній академії МЗС України. Однієї дуже сонячної днини, звіряючись з розкладом, біг я до свого кабінету, де на мене мав чекати викладач. Я ще раз поглянув на годинник і за армійською звичкою посварив себе, що майже запізнююся. Великі двері на другому поверсі у кінці коридору були трохи відхилені. Вже зігнувши руку для стуку у двері, я подумав, що така дія для чоловіка, якому понад 50, виглядатиме трохи дивно. За інерцією вкотився до невеличкого приміщення, що більше нагадувало кабінет, ніж клас. Маленький силует у променях сонця привернув мою увагу. Майже мініатюрна жінка стояла обличчям до вікна й зосереджено кудись дивилася. Так принаймні мені здавалося.

Я тихенько причинив за собою двері, і вона не повернулася. Хоча я був упевнений, що вона почула, як я зайшов.

«Добрий день! Вибачте, я трохи запізнився…» — не зовсім сміливим голосом заговорив я.

«Нічого, сідайте, пане генерале. Вам можна сюди запізнитися».

Промовивши це, вона повільно повернулася до мене. В її очах стояли сльози. Я трохи розгубився, і доки збирав думки, ця тендітна жінка сказала:

«Я — Людмила Єніна, і сьогодні ми з вами говоритимемо про економічну сферу дипломатії…»

Отак і почав я знайомитися з його сім'єю.

Євгенія вже давно немає серед нас. Але для тих, хто любив його усмішку, цінував його правду і чесність, хто дорожив його теплом, він завжди залишиться з нами. Бо всі ми, хто був хоч трохи поруч з ним, вже стали іншими. Бо він вселився у кожного з нас. Ми — це ті, хто вирішив одного разу стати і залишитися Людиною. Людиною попри все.

Юрій КОСЕНКО

голова правління ГО «Українська ініціатива»

У ВІНОК ПАМ'ЯТІ

Буквально з перших днів широкомасштабного вторгнення росії наша організація — ГО «Українська ініціатива» — так само, як і багато українців, також зазнає втрат, гинуть і стають інвалідами найкращі активісти. Однак на тлі всіх пережитих нами явищ трагедія, що сталася 18 січня 2023 року в Броварах, була особливо болісною. Адже серед жертв авіакатастрофи виявилася людина, яку я знав особисто, з якою мав можливість співпрацювати, — світлої пам'яті Євгеній Єнін. Це був громадянин, який мав справді державницьке мислення, який знайшов своє покликання в розбудові й захисті української державності і займався цією справою віддано, без зайвого галасу до останньої миті свого життя. Тож нині вважаю своїм обов'язком поділитися спогадами про пана Євгенія, про співпрацю з ним…

Наприкінці червня 2021-го я звернувся до пана Євгена Пікалова, який на той момент очолював 4-й територіальний департамент МЗС України, з пропозицією відзначити чергову річницю з дня народження видатного мислителя Мухаммеда Асада, який народився у Львові, став відомим діячем, долучився до розбудови Пакистану, написав багато цінних книжок. Цю ідею підтримали, і 5 липня відповідний захід за участю низки посольств відбувся в Дипломатичній академії. Саме там я познайомився з Євгенієм Єніним, який тоді був заступником міністра закордонних справ України. Виявилося, що ця ідея зацікавила його, і він вирішив особисто долучитися до участі в заході. Оскільки ми сиділи поряд, то мали можливість обмінюватися короткими репліками в проміжках між промовами і під час перегляду відеоматеріалів. Пан Євгеній іще задовго до завершення заходу оцінив важливість і ефективність таких методів культурної дипломатії, він одразу ж запропонував обмінятися контактами і негайно написав мені повідомлення, щоб переконатися в тому, що між нами встановлено прямий зв'язок.

Після завершення офіційної частини я мав змогу поспілкуватися з ним більше і обговорити подальші перспективи співпраці. Що мене приємно вразило, так це простота й людяність спілкування, виявлені з боку пана Євгенія. Інтуїтивно я відчув у ньому однодумця, побачив людину, яка щиро вболіває за справу, а не якогось «небожителя», що зволив на кілька хвилин ощасливити своєю увагою громадського діяча. Незважаючи на те, що пан Євгеній мав дуже щільний робочий графік, він виявив непідробне зацікавлення як самим заходом на честь Мухаммеда Асада, так і подальшими планами й ідеями, які можна було б реалізувати в осяжному майбутньому. Пригадую, як він простежив за тим, щоб отримані ним книжки Асада ніде не поділися, а згодом я дізнався, що пан Євгеній знайшов час, щоб їх уважно прочитати. Прощаючись, він наголосив на тому, щоб я не соромився контактувати з ним особисто, пообіцяв сприяти подібним корисним починанням та ініціативам і подякував за виконану роботу.

Знову ж таки, приємно вразило те, що ці слова виявилися не порожніми обіцянками, а справжніми намірами пана Євгенія. В результаті, за його підтримки, спільно з 4-м територіальним департаментом МЗС і його тодішнім директором паном Євгеном Пікаловим було реалізовано низку дуже важливих акцій, спрямованих на посилення співпраці з Посольством Республіки Індонезія в Україні. До Дня незалежності Індонезії ми встигли провести захід, присвячений національному поетові цієї країни Хайрілу Анвару, встановити дві меморіальні дошки на його честь (в Ніжині й на верхівці Говерли), поширити календарі з перекладами його віршів. На основі відзнятих відеоматеріалів було створено короткий відеоролик — привітання з Днем незалежності, що заздалегідь було записане на подарункову флеш-карту.

Під час урочистого святкування Дня незалежності в Посольстві Індонезії як почесного гостя до слова запросили пана Євгенія. І тут знову хотів би підкреслити особисте спостереження щодо того, яким був стиль його роботи. Ще перед початком заходу я хотів передати йому флеш-карту для вручення цього символічного подарунка Послу Індонезії, однак він сказав, що знає, як це краще зробити. Завершивши свій виступ, він покликав мене і попросив пояснити присутнім, що саме ми підготували на знак поваги до Індонезії, тільки після цього ми спільно вручили флеш-карту панові Юдді Кріснанді, тодішньому Послу Індонезії в Україні.

Цей вчинок я згадував багато разів. Зважаючи на мою діяльність, мені постійно доводиться мати справу з різними держслужбовцями, чиновниками, посадовими особами, як нашими, так і закордонними, і, на жаль, нерідко трапляється так, що результати виконаної тобою роботи, твої власні ідеї, думки й підказки в кращому разі використовують, узагалі не згадуючи про тебе, а іноді й нахабно привласнюючи й приписуючи на свій карб. У випадку з паном Євгенієм усе було навпаки — замість того, щоб просто згадати у своєму виступі моє ім'я і назву громадської організації, він наполіг на тому, щоб продукт був презентований спільно. Згодом я зрозумів, наскільки великого значення він надавав налагодженню справді ефективної співпраці між громадськими діячами й державними структурами, наскільки глибоко він розумів можливості синергії, яка мала би стати наслідком такої взаємодії. Але він не дуже цінував громадських діячів, які зверталися до нього тільки для того, щоб щось випрошувати.

Пан Євгеній наголошував на тому, що співпраця — це таке явище, коли кожна сторона має працювати, робити свій внесок у спільну справу, і коли він бачив цей внесок, тоді завжди висловлював щиру вдячність і завжди був готовим до подальшої підтримки корисних починань. Він не боявся ухвалювати нестандартні рішення, умів мислити стратегічно і дуже швидко розумів перспективи й потенційні наслідки тієї чи тієї акції. Саме тому він схвалював такі дії, як встановлення меморіальної дошки на честь батька-засновника Пакистану Мухаммеда Алі Джинни в місті Попасна (нині окупована частина Луганської області), візит Посла Пакистану до Сєвєродонецька, видання перекладів маловідомих в Україні класиків українською мовою тощо.

Так склалися обставини, що вже у вересні 2021 року Євгеній Єнін був призначений на посаду першого заступника міністра внутрішніх справ України. Однак наша співпраця на цьому не обірвалася, натомість вона набула нового виміру. Згадаю лише два важливих епізоди. Обидва знову ж таки яскраво свідчать про державницький стиль мислення пана Євгенія.

Перший епізод — відкриття меморіальної дошки на честь міністра внутрішніх справ УНР, видатного борця за незалежність України Олександра Мицюка (1883–1943) в с-щі Олександрівка Донецької області. Ця подія відбулася 8 грудня 2021 року і привернула до себе увагу громадськості. Пан Євгеній глибоко розумів величезну важливість історичної тяглості боротьби за незалежність України, він усвідомлював, наскільки суттєво підкреслювати неперервність традиції державотворення, чітко бачити, де є витоки сучасної державності України, на яких героїв слід орієнтуватися для успішної розбудови й захисту сучасної України. Саме тому він знайшов можливість особисто прибути на відкриття меморіальної дошки на честь Олександра Мицюка в це маленьке містечко на Донбасі, куди, за свідченням тодішнього очільника місцевої поліції пана Друмова, навіть начальники обласного рівня приїжджали вкрай рідко.

Під час свого виступу пан Єнін сказав: «Ми повинні знати своїх героїв, шанувати їх, брати з них приклад, тому що головна битва за незалежність іще попереду…» (цитата з відеозапису заходу). Ці його слова справджуються зараз. Наскільки водночас і важко, і важливо було здійснювати культурно-просвітницькі заходи на Донбасі, може зрозуміти тільки той, хто безпосередньо займався цією справою, саме тому, без жодних перебільшень, можу сказати — цей вчинок пана Євгенія залишиться в історії регіону і постійно промовлятиме до сумління прийдешніх поколінь.

Другий епізод пов'язаний з ушануванням пам'яті першого міністра закордонних справ УНР, видатного борця за незалежність України, автора численних книжок Олександра Шульгіна. Йдеться про встановлення меморіальної дошки на його честь у селі Андріївка Хорольської ОТГ на Полтавщині 22 грудня 2021 року. Сама дошка була виготовлена ще наприкінці 2020 року, але ні місцевим активістам, ні представництву Українського інституту національної пам'яті ніяк не вдавалося отримати дозвіл на її встановлення внаслідок того, що любителі «русского міра» й покручі різного калібру, котрі просочилися в органи місцевого самоврядування, не могли змиритися з тим, що на території ОТГ з'явиться меморіальний об'єкт, установлений на честь справжнього українського державника. Лише завдяки втручанню пана Євгена Пікалова і пана Євгенія Єніна вдалося знайти важелі впливу на місцеву владу й отримати необхідні дозволи для проведення заходу. Зараз, коли

Міжнародний круглий стіл, присвячений пам'яті Мухаммеда Асада. Дипломатична академія МЗС України. Ю. Косенко, Є. Єнін. Київ, 5 липня 2021 р.

Україна, стікаючи кров'ю, протистоїть російським загарбникам, цілком зрозумілі логіка і значення тих заходів…

Після початку широкомасштабного вторгнення наша співпраця з паном Єніним не припинилася, хоча, зважаючи на його завантаженість, особисті контакти стали набагато рідшими. Після 24 лютого 2022 року всі зусилля, певна річ, були спрямовані на безпосередню боротьбу з ворогом і на отримання допомоги для ЗСУ й сил оборони загалом. У цьому контексті варто відзначити тверезий підхід до справи пана Євгенія, методичність і цілеспрямованість його праці, коли всі дії були орієнтовані саме на досягнення результату, а не на щось інше. Саме таким він і залишився у моїй пам'яті…

Коли ми разом з паном Євгенієм віддавали пошану видатним борцям за незалежність України, я не думав, що одного дня мені доведеться самому писати спогади, вплітаючи їх у вінок пам'яті пана Євгенія Єніна. Настане час, коли всі ми дізнаємося остаточну правду щодо всіх обставин тієї страшної катастрофи, — чи то були осмислені дії якихось мерзенних зрадників, чи злочинне недбальство, якому немає і не може бути прощення, — але безсумнівним залишається той факт, що Євгеній Єнін загинув у боротьбі за незалежність України, і тепер він сам долучився до сонму славетних Провідників і героїв-борців, приклад з яких він закликав брати під час проведення меморіальних заходів. Більш того, пан Євгеній продовжує жити в започаткованих і підтриманих ним справах, він і далі веде боротьбу, надихаючи нас і показуючи приклад того, яким має бути посадовець і державний діяч.

Світла тобі пам'ять, дорогий друже, — «твої діла нам незабутні, а твій наказ для нас святий», як мовиться у відомій пісні борців за визволення України. І то є наш спільний обов'язок виконати цей заповіт — відстояти державність і перемогти у війні з лютим агресором…

Андрій ГАЙЧЕНКО

заступник міністра юстиції України з питань виконавчої служби

НАПРАЦЮВАЛИСЯ, ТА НЕ НАДРУЖИЛИСЯ

Коли починають сперечатися, ким насправді був Євгеній Єнін, я стаю на бік тих, хто вважає, що він виявив себе насамперед як державний управлінець нової формації. Але це аж ніяк не применшує інших його характеристик — добра, порядна людина, відповідальний до краю, так, чиновник, але не кабінетного, а, я б сказав, польового штибу.

Наведу ілюстрацію щодо останнього твердження як доказ того, про що говорив вище. Останній, на превеликий жаль, день народження Жені — це листопад двадцять другого року. Зібралася компанія — як кажуть, молодь середнього віку, сорок плюс. Усе відбувалося без пафосу, якихось зайвих штрихів, що підкреслюють статус. Війна вносила свої корективи, тому було не до зайвого антуражу звичних у цьому випадку посиденьок. І Євгеній тоді сказав такі слова, що пронизали до глибини душі. «Давайте піднімемо келихи за нову українську політичну еліту, яка нічим не нагадувала б попередню».

І тоді я розділив цю його думку, і тепер постійно згадую, а, за слушної нагоди, навіть виголошую, підкреслюючи, кому належить авторство цих слів. Особливо це доречно в колі новоформатних політиків. А вони у нас є. Їхня кількість множиться з приємною динамікою. Вони не живуть спрагою наживи, їх нуртують великі ідеї і прогресивні звершення. Матеріальне розчиняється в таких планах, як щось третьосортне, неістотне.

Отаким був Євгеній Єнін. Може, це звучатиме дещо пафосно, але це моє тверде переконання: хоч би де він перебував фізично — вдома, в літаку, на зустрічах різного рівня — скрізь він був готовий взятися до будь-якого питання державної ваги. Якось край треба було зв'язатися з ним у неділю. Я, як це повелося, вибачився, що турбую, але Женя запросто відповів: а що таке неділя? Такий самий день, тільки інакше називається. Він був готовий до зв'язку, до допомоги будь-де і будь-коли.

Якщо він не міг відповісти прямо зараз, він просив годину-другу для з'ясування. І ніколи не забував, що комусь пообіцяв зробити щось важливе.

Рафінована обов'язковість? Мабуть, так. Я це відчував з боку Євгенія всі роки нашого спілкування. А познайомилися ми в Українському інституті майбутнього, ближче зійшлися, коли він перейшов до апарату МЗС. Тут близько були наші відомства, і принадні місця для короткого променаду з цікавими бесідами. Ми ніколи не були зайняті один для одного. Могли разом пообідати просто так.

А. Гайченко у сквері Євгенія Єніна. Дніпро, 16 червня 2025 р.

Іще тіснішими наші стосунки стали тоді, коли Євгеній перейшов на роботу до МВС. Питання, що перетинаються, виникали в нас дедалі частіше. Та й не дивно, адже виконавча служба, зокрема, пов'язана зі штрафними санкціями, недотриманням законів, а тут уже вступає в дію поліція, якою опікувався Єнін. Частіші контакти здружили нас сильніше. Це була чоловіча дружба, коли одному від другого нічого не треба, але ми потрібні один одному як державники. Він був доступною людиною, без напускної величі, з ним було просто і затишно.

Нічого поганого не хочу казати про Національну поліцію, але змушений констатувати, що деякі її представники на місцях не завжди мали бажання діяти за рішеннями виконавчої служби Мін'юсту. Якось виникла проблема стягнення дуже крупної суми на користь держави з одного багатія. А ми, виконавча служба, ніяк не могли зайти до володінь цього пана, щоб описати майно. Питання затягнулося на роки. Місцеві поліцейські чомусь дуже неохоче йшли нам назустріч. Коли зірвалася третя спроба схилити винуватця цієї неприємної ситуації до виконання законів, я зателефонував першому заступникові міністра МВС Євгенію Єніну. До скандального об'єкта терміново під'їхав автобус зі спецпризначенцями — питання було вирішено оперативно і позитивно для держави.

Отак усі мої питання державної ваги — інших не було — вирішувалися з його боку якщо не протягом секунд, то годин точно. Таких і подібних епізодів було безліч.

А з початком війни ми могли виходити на телефонний контакт по десятку разів на день. Не можу багато чого розповідати, але скажу так: тоді не було оцього традиційного розподілу — мій напрямок, не мій… Була градація інша: потягнеш ти цю проблему чи тобі несила? Іноді завдання так переплiталися, що вже важко було відтінити, чиї вони. Ми просто робили все можливе, щоб задача була виконана.

У мене в червні двадцять другого народилася дитина. Я попросив Женю стати хрещеним батьком новонародженого. Він якось так збуджено сприйняв це, розквітнув своєю неповторною усмішкою. Тим самим давалася згода, і приємно було, що і він у мені бачив нормальну людину, як я в ньому. Але війна знову внесла корективи, покуматися в нас не вийшло.

Коли загиблих відспівували, я дивився на світлину Євгенія і думав: отак ми з тобою, дорогенький, напрацювалися досхочу, але не надружилися. Все мріяли на риболовлю виїхати — не на коропа, то хоч на карася.

Шкода. Дуже шкода.

Ліцею № 9 Павлоградської міської ради присвоєне ім'я Євгенія Єніна

Коротка довідка щодо ліцею № 9 Павлоградської міської ради, якому присвоєне ім'я Євгенія Єніна

Євгеній Єнін здобував освіту в середній школі № 9 міста Павлоград, яку закінчив з відзнакою в 1997 році.

Середня школа № 9 міста Павлоград була заснована в 1976 році і нараховувала 1565 учнів та 71 педагогічного працівника.

Найбільша кількість — 1870 учнів — навчалася у цій школі в 1996–1997 навчальному році. У серпні 2022 року школа набула статусу ліцею № 9.

23 травня 2023 року рішенням Павлоградської міської ради № 1021-39/VIII ліцею № 9 присвоєне ім'я Євгенія Єніна.

З січня 2021 року директором ліцею № 9 працює Лілія Миколаївна Чернецька. В День знань 1 вересня 2023 року у навчальному закладі відкрито два класи: «Клас сучасної історії», в пам'ять про Євгенія Єніна, та «Клас патріотичного виховання», де діти навчаються основам пожежної та мінної безпеки.

На першому поверсі ліцею № 9 розміщено стенди, на яких кожен учень може ознайомитися з життєвим шляхом Євгенія Єніна і його професійною діяльністю.

На вході до ліцею розміщена пам'ятна дошка — барельєф із зображенням Євгенія Володимировича Єніна та QR-код з його біографією.

Станом на 1 вересня 2024 року в ліцеї № 9 навчався 1351 учень, до процесу залучені 83 педагогічних працівники.

У 2022–2023-му та 2023–2024-му навчальних роках в ліцеї № 9 було по 7 учнів, нагороджених золотою медаллю «За високі досягнення у навчанні», і, відповідно, 1 та 2 учні, відзначені срібною медаллю «За досягнення у навчанні».

У колективі ліцею № 9 є педагоги і батьки, які з перших днів війни мужньо відстоюють честь та гідність незламного українського народу на фронті.

Відкриття меморіальної дошки пам'яті Є. Єніна. Віцепрезидент Академії наук України С.І. Пирожков, директорка ліцею Л.І. Чернецька, батько В.Н. Єнін. Жовтень 2023 р.

Свято Першого дзвоника. 1 вересня 2023 р.

Свято Першого дзвоника. 1 вересня 2024 р.

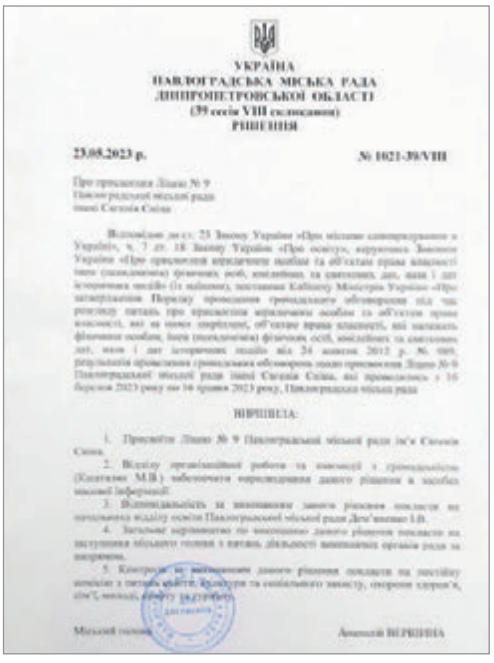
Зустріч В.М. Єніна,
батька Євгенія,
з педколективом ліцею.
10 травня 2025 р.

На фото — друзі і колеги Євгенія Єніна по роботі Є.Ф. Збінський і директор департаменту ДСНС О.А. Мандзюк та нагороджені відзнаками: меценат І.А. Сарієв, учителі ліцею за досягнення в навчальному процесі Ю.В. Тарасов, С.В. Янченко, А.С. Полянська, О.С. Карпець. Травень 2024 р.

У холі ліцею М.С. Пономарчук, В.М. Єнін, Л.І. Чернецька, С.І. Пирожков, О.М. Радіонов. Жовтень 2023 р.

УКРАЇНА
ПАВЛОГРАДСЬКА МІСЬКА РАДА
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
(39 сесія VIII скликання)
РІШЕННЯ

23.05.2023 р. № 1021-39/VIII

Про присвоєння Лінії № 9
Павлоградської міської ради
імені Євгенія Єніна

ВИРІШИЛА:

1. Присвоїти Лінії № 9 Павлоградської міської ради ім'я Євгенія Єніна.

2. Відділу організаційної роботи та комунікацій з громадськістю (Клименко М.В.) забезпечити оприлюднення даного рішення в засобах масової інформації.

3. Відповідальність за виконання даного рішення покласти на начальника відділу освіти Павлоградської міської ради Дегтяренко І.В.

4. Загальне керівництво по виконанню даного рішення покласти на заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради за напрямом.

5. Контроль за виконанням даного рішення покласти на постійну комісію з питань житлово-комунального господарства, охорони здоров'я, соціального захисту населення.

Міський голова Анатолій ВЕРШИНА

Клас, у якому навчався Є. Єнін. Сьогодні це клас сучасної історії.

Ствердження Євгенія "Переможемо!!!" сьогодні виконують дрони.
В його класі: М. Пономарчук, Л. Чернецька, Ж. Баланюк, А. Вершина, В. Єнін, М. Буджиашвілі, С. Шевчук, М. Матієвський

Працівники ДСНС проводять з учнями ліцею уроки з мінної безпеки.

Бібліотеці Національної академії СБУ присвоєне ім'я Євгенія Єніна і відбулося урочисте відкриття пам'ятної стели

Коротка довідка щодо Національної академії СБУ, бібліотеці якої присвоєне ім'я Євгенія Єніна

Національна академія СБУ — це багатопрофільний спеціальний заклад вищої освіти, де здійснюється підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації фахівців з вищою освітою для потреб Служби безпеки України та інших зацікавлених центральних органів виконавчої влади згідно з державним замовленням.

У 1954 році в м. Києві відкрили школу № 204, яка почала підготовку кадрів КДБ СРСР.

У 1969 році школу № 204 реорганізували в Курси КДБ СРСР, а в 1975 році — у Вищі курси КДБ СРСР.

27 січня 1992 року на базі Вищих курсів було створено Інститут підготовки кадрів Служби безпеки України, 17 листопада 1995 року — Академію СБУ, а з 2 серпня 1999 року — Національну академію СБУ.

Євгеній Єнін з 1997 року навчався в Національній академії СБУ, яку закінчив у 2002 році з відзнакою за спеціальністю «Правознавство» і здобув кваліфікацію юриста зі знанням англійської мови.

З 2021 року Національну академію СБУ очолює доктор юридичних наук, полковник Андрій Миколайович Черняк.

На розширеному засіданні вченої ради Національної академії СБУ 29.06.2023 року прийнято рішення «Про схвалення та затвердження змін до Положення про бібліотеку Національної академії СБУ в частині присвоєння бібліотеці імені Євгенія Єніна».

8 вересня 2023 року в бібліотеці Національної академії СБУ відбулося урочисте відкриття пам'ятної стели Євгенію Єніну.

Пам'ятну стелу, присвячену Є. Єніну, в бібліотеці Академії СБУ відкривають батько В.М. Єнін і ректор Академії А.М. Черняк. Вересень 2024 р.

Виступ Є. Пікалова на відкритті пам'ятної стели. Вересень 2024 р.

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

ВИТЯГ ІЗ ПРОТОКОЛУ

розширеного засідання Вченої ради

29.06.2023 м. Київ № 8

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

8. Про схвалення та затвердження змін до положення про бібліотеку Національної академії Служби безпеки України в частині присвоєння бібліотеці імені Євгенія ЄНІНА.

8. СЛУХАЛИ:

Руденко О.В., директора бібліотеки.

УХВАЛИЛИ *(одноголосно)*:

1. Схвалити зміни до положення про бібліотеку Національної академії Служби безпеки України в частині присвоєння бібліотеці імені Євгенія ЄНІНА (додається).

2. Підготувати проект наказу про затвердження змін до положення про бібліотеку Національної академії Служби безпеки України в частині присвоєння бібліотеці імені Євгенія ЄНІНА та подати на підпис ректору в установленому порядку.

Виконавець: директор бібліотеки..

Відповідальний: проректор з наукової роботи.

Термін: до 07 липня 2023 року.

Вчений секретар Вченої ради

У місті Дніпро, в житловому масиві Перемога, скверу на проспекті Героїв присвоєне ім’я Євгенія Єніна

Коротка довідка щодо скверу, розташованого в ж/м Перемога м. Дніпра, якому присвоєне ім’я Євгенія Єніна

У Соборному районі, південно-східній частині міста Дніпра, вздовж берега річки Дніпро розташований житловий масив Перемога.

Його масова забудова розпочалася в 1969 році, а в середині 1990-х років активне будівництво завершилося.

У 1974 році в цьому масиві здали в експлуатацію 36-під’їздний будинок на 1200 квартир, загальною довжиною понад 800 метрів, який отримав у народі назву «Китайська стіна». І досі не стихають суперечки щодо визнання цього будинку найдовшим у Європі.

Назвали новий житловий масив у 1975 році, на честь 30-ї річниці перемоги СРСР у Другій світовій війні.

У 1983 році архітектори, що планували цей район, отримали державну премію СРСР, а сам ж/м Перемога став пам’ятником архітектури союзного значення.

Проспект Героїв, бульвар Слави і набережна Перемоги, що розташовані у ж/м Перемога, швидко перетворилися в головні магістралі не тільки цього масиву, а й усього міста Дніпра.

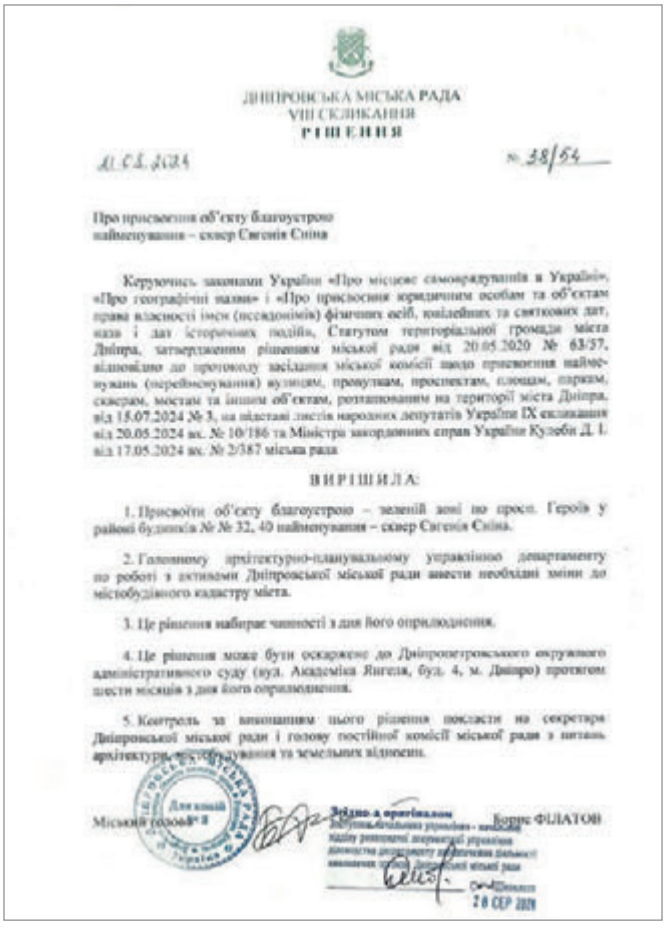
Станом на сьогодні у ж/м Перемога мешкає близько 100 тисяч осіб.

У ж/м Перемога, по проспекту Героїв, у районі будинків №№ 32 і 40, розташований сквер, якому рішенням Дніпровської міської ради VIII скликання № 38/54 від 21.08.2024 року присвоєне ім’я Євгенія Єніна — українського державного діяча: розвідника і дипломата, урядовця і правника, який народився у м. Дніпрі й загинув 18 січня 2023 року під час польоту в зону бойових дій. Рішення Дніпровської міської ради підписав міський голова Борис Альбертович Філатов.

У день встановлення стели в сквері Євгенія Єніна: Ю.О. Корецький, М.С. Пономарчук, М.Л. Матієвський, В.М. Єнін, І.А. Сарієв, О.А. Бойко. 9 червня 2025 р.

ДНІПРОВСЬКА МІСЬКА РАДА
VIII СКЛИКАННЯ
РІШЕННЯ

Д. С.Е. 2024 № 38/54

Про присвоєння об'єкту благоустрою найменування – сквер Євгенія Єніна

Керуючись законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про географічні назви» і «Про присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій», Статутом територіальної громади міста Дніпра, затвердженим рішенням міської ради від 20.05.2020 № 63/57, відповідно до протоколу засідання міської комісії щодо присвоєння найменувань (перейменування) вулицям, провулкам, проспектам, площам, паркам, скверам, мостам та іншим об'єктам, розташованим на території міста Дніпра, від 15.07.2024 № 3, на підставі листів народних депутатів України IX скликання від 20.05.2024 вх. № 10/186 та Міністра закордонних справ України Кулеби Д. І. від 17.05.2024 вх. № 2/387 міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Присвоїти об'єкту благоустрою – зеленій зоні по просп. Героїв у районі будинків № № 32, 40 найменування – сквер Євгенія Єніна.

2. Головному архітектурно-планувальному управлінню департаменту по роботі з активами Дніпровської міської ради внести необхідні зміни до містобудівного кадастру міста.

3. Це рішення набирає чинності з дня його оприлюднення.

4. Це рішення може бути оскаржене до Дніпропетровського окружного адміністративного суду (вул. Академіка Янгеля, буд. 4, м. Дніпро) протягом шести місяців з дня його оприлюднення.

5. Контроль за виконанням цього рішення покласти на секретаря Дніпровської міської ради і голову постійної комісії міської ради з питань архітектури, містобудування та земельних відносин.

Міський голова Борис ФІЛАТОВ

РАДА

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

Міському Голові
м. Дніпра
Борису ФІЛАТОВУ

Про увічнення пам'яті Є.В. Єніна

Шановний Борисе Альбертовичу!

Євгений Володимирович Єнін - державний діяч, правник, народився у місті Дніпрі 19 листопада 1980 року. Він залишив по собі яскравий слід, бо зробив великий вклад у розбудову незалежної держави, встановлення верховенства законів, зміцнення прав і свобод громадянина. Ці його здобутки були б набагато вагомішими, якби не передчасна смерть, що сталася 18 січня 2023 року під час польоту в зону бойових дій.

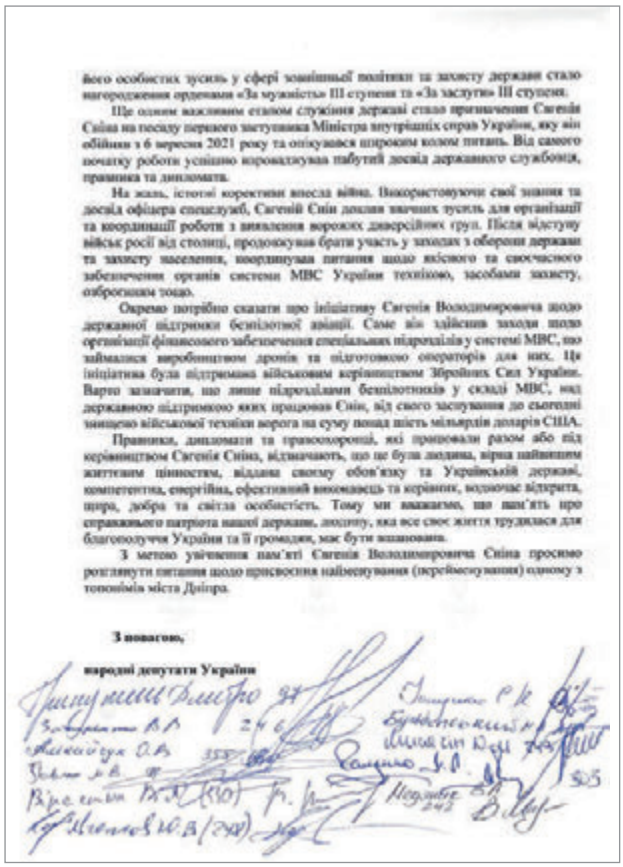
Свій шлях служіння українській державі та її народу Євгений Єнін почав після закінчення з відзнакою Академії СБУ у 2002 році в оперативних підрозділах Служби зовнішньої розвідки України. 2010 року перейшов на дипломатичну службу, постійно вирішуючи найактуальніші як політичні, так і економічні питання розвитку Держави.

Фаховий дипломат і досвідчений правник постійно працював над удосконаленням своїх знань та у 2012 році був направлений в довготермінове закордонне відрядження до Посольства України в Італійській Республіці, де працював до 2016 року на посаді радника-посланника.

У 2016 році відкривається нова сторінка в житті та кар'єрі Євгенія Єніна - його призначено заступником Генерального прокурора України з питань міжнародного співробітництва, де він налагоджував контакти з правоохоронними органами інших країн для розслідування злочинів проти держави Україна.

У 2020 році Євгений Єнін повертається до Міністерства закордонних справ України на посаду заступника очільника відомства. Тут він займався найбільш резонансними завданнями щодо забезпечення міжнародних інтересів України, зокрема був куратором справ про збиття літаків рейсів MH17 та PS752, опікувався питанням юридичного переслідування росії в міжнародних судах щодо справ, пов'язаних з агресією проти України.

Молодому дипломату довелося координувати спецоперації на територіях іноземних держав, зокрема у «гарячих точках» світу. Тоді ж Президент України Володимир Зеленський уповноважив Євгенія Єніна виступати агентом у справах України проти росії, що розглядаються Міжнародним Судом ООН. Оцінюючи

його особистих зусиль у сфері зовнішньої політики та захисту держави стало нагородження орденами «За мужність» III ступеня та «За заслуги» III ступеня.

Ще одним важливим етапом служіння державі стало призначення Євгенія Єніна на посаду першого заступника Міністра внутрішніх справ України, яку він обійняв з 6 вересня 2021 року та опікувався широким колом питань. Від самого початку роботи успішно використовував набутий досвід державного службовця, правника та дипломата.

На жаль, істотні корективи внесла війна. Використовуючи свої знання та досвід офіцера спецслужб, Євгений Єнін доклав значних зусиль для організації та координації роботи з виявлення ворожих диверсійних груп. Після відступу військ росії від столиці, продовжував брати участь у заходах з оборони держави та захисту населення, координував питання щодо якісного та своєчасного забезпечення органів системи МВС України технікою, засобами захисту, озброєнням тощо.

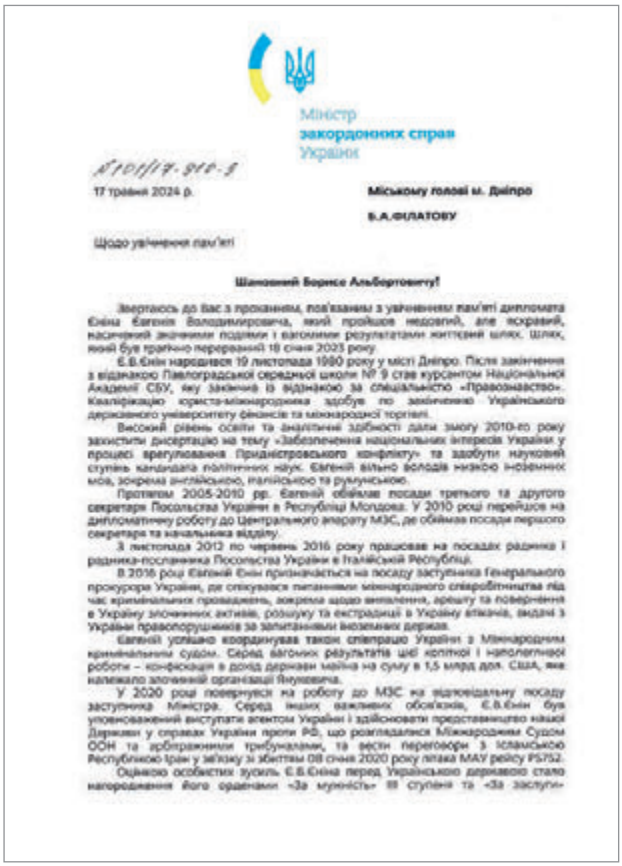
Окремо потрібно сказати про ініціативу Євгенія Володимировича щодо державної підтримки безпілотної авіації. Саме він здійснив заходи щодо організації фінансового забезпечення спеціальних підрозділів у системі МВС, що займалися виробництвом дронів та підготовкою операторів для них. Ця ініціатива була підтримана військовим керівництвом Збройних Сил України. Варто зазначити, що лише підрозділами безпілотників у складі МВС, над державною підтримкою яких працював Єнін, від свого заснування до сьогодні знищено військової техніки ворога на суму понад шість мільярдів доларів США.

Правники, дипломати та правоохоронці, які працювали разом або під керівництвом Євгенія Єніна, відзначають, що це була людина, вірна найвищим життєвим цінностям, віддана своєму обов'язку та Українській державі, компетентна, енергійна, ефективний виконавець та керівник, відкрита, щира, добра та світла особистість. Тому ми вважаємо, що пам'ять про справжнього патріота нашої держави, людину, яка все своє життя трудилася для благополуччя України та її громадян, має бути вшанована.

З метою увічнення пам'яті Євгенія Володимировича Єніна просимо розглянути питання щодо присвоєння найменування (перейменування) одному з топонімів міста Дніпра.

З повагою,

народні депутати України

Міністр
закордонних справ
України

17 травня 2024 р.

Міському голові м. Дніпро

Б.А.ФІЛАТОВУ

Щодо увічнення пам'яті

Шановний Борисе Альбертовичу!

Звертаюсь до Вас з проханням, пов'язаним з увічненням пам'яті дипломата Єніна Євгенія Володимировича, який пройшов недовгий, але яскравий, насичений значними подіями і вагомими результатами життєвий шлях. Шлях, який було трагічно перервано 18 січня 2023 року.

Є.В.Єнін народився 19 листопада 1980 року у місті Дніпро. Після закінчення з відзнакою Павлоградської середньої школи № 9 став курсантом Національної Академії СБУ, яку закінчив із відзнакою за спеціальністю «Правознавство». Кваліфікацію юриста-міжнародника здобув по закінченню Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі.

Високий рівень освіти та аналітичні здібності дали змогу 2010-го року захистити дисертацію на тему «Забезпечення національних інтересів України у процесі врегулювання Придністровського конфлікту» та здобути науковий ступінь кандидата політичних наук. Євгеній вільно володів низкою іноземних мов, зокрема англійською, італійською та румунською.

Протягом 2005-2010 рр. Євгеній обіймав посади третього та другого секретаря Посольства України в Республіці Молдова. У 2010 році перейшов на дипломатичну роботу до Центрального апарату МЗС, де обіймав посади першого секретаря та начальника відділу.

З листопада 2012 по червень 2016 року працював на посадах радника і радника-посланника Посольства України в Італійській Республіці.

В 2016 році Євгеній Єнін призначається на посаду заступника Генерального прокурора України, де опікувався питаннями міжнародного співробітництва під час кримінальних проваджень, зокрема щодо виявлення, арешту та повернення в Україну злочинних активів, розшуку та екстрадиції в Україну втікачів, видачі з України правопорушників за запитаннями іноземних держав.

Євгеній успішно координував також співпрацю України з Міжнародним кримінальним судом. Серед вагомих результатів цієї копіткої і напруженої роботи – конфіскація в дохід держави майна на суму в 1,5 млрд дол. США, яке належало злочинній організації Януковича.

У 2020 році повернувся на роботу до МЗС на відповідальну посаду заступника Міністра. Серед інших важливих обов'язків, Є.В.Єнін був уповноваженим виступати агентом України і здійснювати представництво нашої Держави у справах України проти РФ, що розглядалися Міжнародним Судом ООН та арбітражними трибуналами, та вести переговори з Ісламською Республікою Іран у зв'язку зі збиттям 08 січня 2020 року літака МАУ рейсу PS752.

Оцінюючи особистих зусиль Є.В.Єніна перед Українською державою стало нагородження його орденами «За мужність» III ступеня та «За заслуги»

2

III ступеня. За вагомий внесок у сфері зовнішньої політики йому присвоєно дипломатичний ранг Надзвичайного і Повноважного Посланника другого класу.

У вересні 2021 року Євгеній Єнін був призначений на посаду Першого заступника Міністра внутрішніх справ, де координував діяльність і проведення реформ у структурах МВС. Не полишали його тепер уже звичні функції спеціаліста-міжнародника – він відповідав за співпрацю з силовими відомствами інших країн світу.

З метою увічнення пам'яті Євгенія Володимировича Єніна прошу розглянути питання присвоєння його імені шляхом найменування (перейменування) одному з топонімів міста Дніпра. Є.В.Єнін був вірним найвищим життєвим цінностям, відданим своєму обов'язку, Українській державі, для міжнародного престижу якої зробив усе від нього залежне, і рідному місту.

З повагою

Міністр **Дмитро КУЛЕБА**

Вулицю Бакуліна, розташовану в Шевченківському районі міста Харкова, перейменовано на вулицю Євгенія Єніна

Коротка довідка щодо вулиці міста Харкова, якій присвоєне ім'я Євгенія Єніна

2 квітня 2024 року вулицю Бакуліна, розташовану в Шевченківському р-ні міста Харкова від вул. Космічна до вул. Авіаційна, згідно з розпорядженням Харківського міського голови Ігоря Олександровича Терехова (№ 93 від 29.03.2024 року) перейменували на вулицю Євгенія Єніна на честь Євгенія Володимировича Єніна (1980–2023 рр.) — українського державного діяча: розвідника і дипломата, урядовця і правника, який загинув 18 січня 2023 року під час польоту в зону бойових дій.

Станом на 1916 рік нинішня вулиця Євгенія Єніна мала назву Цегельна, оскільки тут працював цегельний завод, закритий після Другої світової війни.

1938-го року ця вулиця вже значилась як Інженерна, бо на той час тут з'явилися гуртожитки авіаційного інституту та інших вишів.

У 1973 році з нагоди 30-річчя звільнення Харкова від німецької окупації її перейменували на вулицю Бакуліна на честь Івана Івановича Бакуліна — радянського підпільника, секретаря Харківського підпільного обкому КП(б)У.

Сьогодні на вулиці Євгенія Єніна розташоване Головне управління Державної казначейської служби України в Харківській області, поруч з нею (станція метро «Наукова») — Харківський національний університет радіоелектроніки і Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця.

Будинок №1 по вулиці Євгенія Єніна в м. Харкові. У день встановлення меморіальної дошки. 10 травня 2025 р.

УКРАЇНА
ХАРКІВСЬКИЙ МІСЬКИЙ ГОЛОВА

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

Від 29.03.2024 № 93

Про перейменування об'єктів топонімії міста Харкова

На виконання Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і декомунізацію топонімії», враховуючи рекомендації Міської комісії з питань топонімії та охорони історико-культурного середовища, керуючись ст.ст. 42, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»:

1. Перейменувати об'єкти топонімії міста Харкова згідно з додатком.

2. Департаменту містобудування та архітектури Харківської міської ради (Коляда А.О.) спільно з КП «Міський інформаційний центр» (Колмик О.В.) привести у відповідність Реєстр назв урбаноімів м. Харкова згідно з п. 1 розпорядження.

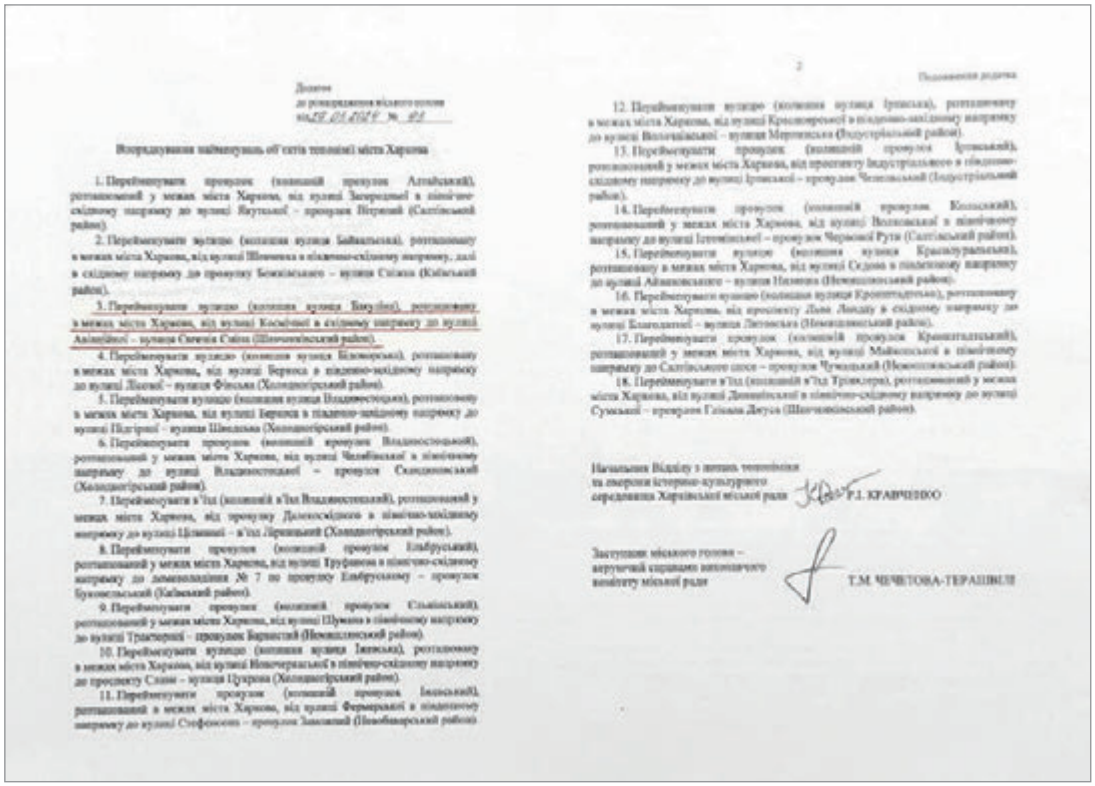
3. Відділу з питань топонімії та охорони історико-культурного середовища Харківської міської ради (Кравченко Р.І.) забезпечити направлення цього розпорядження до відповідних виконавчих органів Харківської міської ради, Головного управління статистики у Харківській області, Харківської регіональної філії ДП «Національні інформаційні системи», КП «Міський інформаційний центр», відділу № 9 Управління надання адміністративних послуг Головного управління Держгеокадастру у Харківській області.

4. Департаменту у справах інформації та зв'язків з громадськістю Харківської міської ради (Сіворенко Ю.С.) забезпечити оприлюднення розпорядження в засобах масової інформації в установленому порядку.

5. Контроль за виконанням розпорядження покласти на першого заступника міського голови Новака О.М.

Міський голова ПІДПИС І.О. ТЕРЕХОВ

ДЕПАРТАМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Додаток
до розпорядження міського голови
від 29.03.2024 № 93

Впорядкування найменувань об'єктів топонімії міста Харкова

1. Перейменувати проспект (колишній проспект Алтайський), розташований у межах міста Харкова, від вулиці Західної в північно-східному напрямку до вулиці Якутської – проспект Петрівський (Салтівський район).

2. Перейменувати вулицю (колишня вулиця Байкальська), розташовану в межах міста Харкова, від вулиці Шевченка в південно-східному напрямку, далі в східному напрямку до проспекту Бажанівського – вулиця Сміхна (Київський район).

3. Перейменувати вулицю (колишня вулиця Бакулін), розташовану в межах міста Харкова, від вулиці Косигіна в східному напрямку до вулиці Авіаційної – вулиця Сміхна Сміна (Шевченківський район).

4. Перейменувати вулицю (колишня вулиця Білоюрська), розташовану в межах міста Харкова, від вулиці Вернера в південно-західному напрямку до вулиці Лісної – вулиця Фінська (Холодногірський район).

5. Перейменувати вулицю (колишня вулиця Владивостоцька), розташовану в межах міста Харкова, від вулиці Вернера в південно-західному напрямку до вулиці Підгірної – вулиця Шведська (Холодногірський район).

6. Перейменувати проспект (колишній проспект Владивостоцький), розташований у межах міста Харкова, від вулиці Челябінської в північному напрямку до вулиці Владивостоцької – проспект Скандинавський (Холодногірський район).

7. Перейменувати в'їзд (колишній в'їзд Владивостоцький), розташований у межах міста Харкова, від проспекту Далекосхідного в північно-західному напрямку до вулиці Цілинної – в'їзд Лісовий (Холодногірський район).

8. Перейменувати проспект (колишній проспект Ельбрусський), розташований у межах міста Харкова, від вулиці Труфанова в північно-східному напрямку до демаркаційних № 7 по проспекту Ельбрусському – проспект Буковельський (Київський район).

9. Перейменувати проспект (колишній проспект Ельбінський), розташований у межах міста Харкова, від вулиці Шумана в північному напрямку до вулиці Трускавецької – проспект Барвістий (Немишлянський район).

10. Перейменувати вулицю (колишня вулиця Івенська), розташовану в межах міста Харкова, від вулиці Новочеркаської в північно-східному напрямку до проспекту Слави – вулиця Цукрова (Холодногірський район).

11. Перейменувати проспект (колишній проспект Іванівський), розташований в межах міста Харкова, від вулиці Фермерської в південному напрямку до вулиці Стефанова – проспект Заможний (Новобаварський район).

12. Перейменувати вулицю (колишня вулиця Іртиська), розташовану в межах міста Харкова, від вулиці Краснопрохідної в південно-західному напрямку до вулиці Волочаївської – вулиця Мартинівська (Індустріальний район).

13. Перейменувати проспект (колишній проспект Іртиський), розташований у межах міста Харкова, від проспекту Індустріального в південно-східному напрямку до вулиці Іртиської – проспект Челюскінський (Індустріальний район).

14. Перейменувати проспект (колишній проспект Кольський), розташований у межах міста Харкова, від вулиці Волоколамської в північному напрямку до вулиці Іллінської – проспект Червоної Рути (Салтівський район).

15. Перейменувати вулицю (колишня вулиця Краєзнавська), розташовану в межах міста Харкова, від вулиці Сєдова в південному напрямку до вулиці Айвазовського – вулиця Нахімова (Немишлянський район).

16. Перейменувати вулицю (колишня вулиця Кронштадтська), розташовану в межах міста Харкова, від проспекту Льва Ландау в східному напрямку до вулиці Благодатної – вулиця Литовська (Немишлянський район).

17. Перейменувати проспект (колишній проспект Краснодарський), розташований у межах міста Харкова, від вулиці Майкопської в північному напрямку до Салтівського шосе – проспект Чумацький (Новобаварський район).

18. Перейменувати в'їзд (колишній в'їзд Трояндер), розташований у межах міста Харкова, від вулиці Деповської в північно-східному напрямку до вулиці Сумської – проспект Гізельди Дегуль (Шевченківський район).

Начальник Відділу з питань топонімії та охорони історико-культурного середовища Харківської міської ради Р.І. КРАВЧЕНКО

Заступник міського голови – керуючий справами виконавчого комітету міської ради Т.М. ЧЕЧЕТОВА-ТЕРАШВІЛІ

ЗВЕРНЕННЯ

Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності до Харківського міського голови Терєхова Ігоря Олександровича про увічнення пам'яті Євгена Єніна

18 січня 2023 року о 08:20 у місті Бровари під час виконання спеціального завдання в межах здійснення заходів правового режиму воєнного стану сталося падіння гелікоптеру Державної служби України з надзвичайних ситуацій ЕС-225 (бортовий номер 54), на борту якого перебувало сім осіб оперативної групи Міністерства внутрішніх справ України, включно з Міністром внутрішніх справ України Денисом Монастирським, Першим заступником Міністра внутрішніх справ України Євгенієм Єніним, а також три члени екіпажу Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Ця жахлива трагедія забрала життя 14 людей, у тому числі всіх членів оперативної групи та екіпажу, 25 осіб – отримали поранення різного ступеня тяжкості. Кожного дня Україна, даючи гідну відсіч збройній агресії російської федерації, втрачає кращих своїх захисників і патріотів, справжніх героїв і професіоналів своєї справи. І нашим обов'язком є вшанування пам'яті про них, збереження її для нинішнього та наступних поколінь українців.

Свій шлях служіння українській державі та її народу Євген Єнін почав у 1997 році вступивши на навчання до Національної академії Служби безпеки України, яку в 2002 році закінчив з відзнакою, після чого до 2005 року проходив військову службу на посадах офіцерського складу в оперативних підрозділах Служби безпеки України та Служби зовнішньої розвідки України.

У 2005 році Євген Єнін перейшов на дипломатичну роботу, де продовжив захищати інтереси нашої держави на міжнародній арені.

При цьому його робота у Міністерстві закордонних справ України постійно була пов'язана з найактуальнішими для нашої держави питаннями як політичними, так і економічними, зокрема врегулювання придністровського конфлікту, співпраця з країнами Південно-Східної Азії, Далекого Сходу, Причорноморського регіону та Європи.

Як український дипломат і правник Євген Єнін постійно працював над удосконаленням своїх знань та використанням їх на користь України.

Так, у 2010 році Євген Єнін здобув науковий ступінь кандидата політичних наук зі спеціальності «Основи національної безпеки та держави», виклавши набутий досвід дипломатичної роботи у дисертації на тему «Забезпечення національних інтересів України у процесі врегулювання придністровського конфлікту», а у 2012 році отримав другу освіту – юриста-міжнародника в Українському державному університеті фінансів та міжнародної торгівлі.

У 2016 році Євгена Єніна було призначено заступником Генерального прокурора України саме з питань міжнародного співробітництва з правоохоронними органами інших держав для розслідування злочинів проти держави Україна.

У 2020 році Євген Єнін повернувся на роботу до Міністерства закордонних справ України на посаду заступника очільника відомства, де безпосередньо займався найбільш резонансними завданнями щодо забезпечення міжнародних інтересів України, зокрема був куратором справ про збитий літак МН17, рейс МАУ PS752, займався питаннями юридичного переслідування росії в міжнародних судах у справах, пов'язаних з агресією проти України, координував спецоперації на територіях іноземних держав, у тому числі у «гарячих точках» світу, спецоперації з повернення українок, які перебували в Сирійська Арабській Республіці та евакуації українців з країни Афганістан.

У 2020 році Президент України Володимир Зеленський уповноважив Євгена Єніна виступати агентом України у справах України проти російської федерації, що розглядаються Міжнародним Судом Організації Об'єднаних Націй щодо порушення російською федерацією Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму та Міжнародної конвенції про ліквідацію всіх форм расової дискримінації і арбітражними трибуналами та відповідно здійснювати представництво України у зазначених справах.

Оцінюючи особистих зусиль Євгена Єніна у сфері зовнішньої політики України стало присвоєння йому дипломатичного рангу Надзвичайного і Повноважного Посланника другого класу.

Посаду першого заступника Міністра внутрішніх справ України Євген Єнін обіймав з 06 вересня 2021 року та опікувався питаннями співпраці із силовими відомствами інших країн, а також координацію реформ в Національній поліції України, Державній міграційній служби України та Державній службі України з надзвичайних ситуацій.

Від самого початку роботи на посаді Євген Єнін успішно впроваджував свій досвід державного службовця, правника та дипломата у роботі Міністерства внутрішніх справ України за кращими європейськими зразками.

На жаль, втіленню цих планів завадила війна.

З початком повномасштабного російського вторгнення Євген Єнін з першого дня брав безпосередню участь у захисті столиці, використовуючи свої знання та досвід офіцера спецслужб для організації та координації роботи з виявлення ворожих диверсійних груп.

Після відступу військ російської федерації від столиці України - міста Києва, продовжував брати участь у заходах з оборони держави та захисту населення, зокрема ініціював реалізацію проєкту евакуаційних груп Національної поліції України «Білий Янгол» на лінії бойових дій, координував питання щодо якісного та своєчасного забезпечення органів системи МВС України як складової сил оборони технікою, засобами захисту, озброєнням тощо.

Правники, дипломати та правоохоронці, які працювали разом або під керівництвом Євгена Єніна, відзначають, що це була людина вірна найвищим життєвим цінностям, віддана своєму обов'язку та Українській державі, компетентна, енергійна, ефективний виконавець та керівник, але разом з тим відкрита, щира, добра та світла особистість.

За службу Україні Євгена Єніна нагороджено орденом «За мужність» III ступеня та орденом «За заслуги» III ступеня.

Пам'ять про справжнього патріота нашої держави, людину, яка все своє життя докладала максимальних зусиль щодо служіння Україні та її народові, має бути вшанована.

Відповідно до статті 37 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» підготовка і внесення на розгляд сільської, селищної, міської ради питань щодо найменування (перейменування) вулиць, провулків, проспектів, площ, парків, скверів, мостів та інших споруд, розташованих на території відповідного населеного пункту віднесено до категорії власних (самоврядних) повноважень виконавчих органів відповідної ради, а безпосередньо їх вирішення згідно із статтею 26 даного Закону здійснюється виключно на пленарних засіданнях зазначеної ради.

Разом з тим, статтею 3 Закону України «Про присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій» передбачається можливість присвоєння, зокрема об'єктам права власності, імен фізичних осіб, які внесли вагомий вклад у боротьбу за незалежність, розбудову Української держави, підтримання міжнародного миру і безпеки, зміцнення міжнародного авторитету України з метою увічнення пам'яті про них.

Відповідно до пункту 7 частини першої статті 7 цього Закону подання про присвоєння імені фізичної особи скверам, бульварам, вулицям, провулкам, узвозам, проїздам, проспектам, площам, майданам, набережним, мостам готується сільським, селищним, міським головою.

Пунктом 7 частини першої статті 8 даного Закону визначено, що сільські, селищні, міські ради присвоюють імена фізичних осіб юридичним особам, майно яких перебуває у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, та об'єктам права власності, які за ними закріплені, а також вулицям, провулкам, проспектам, площам, паркам, скверам, бульварам, узвозам, проїздам, майданам, набережним, мостам.

Враховуючи вищевказане, Комітет Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності звертається до Вас, шановний Ігорю Олександровичу, щодо ініціювання розробки подання про присвоєння одній з вулиць міста Харкова імені Євгена Єніна та внесення такого подання на розгляд пленарного засідання Харківської міської ради.

З повагою

Голова Комітету **Сергій Іонушас**

Народні депутати України – члени Комітету

САС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписант: Іонушас Сергій Костянтинович
Сертифікат: [illegible]
Дійсний до: 20.12.2024 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-27/31-2023/13650 від 17.01.2023
1215480

Відкриття експозиції, присвяченої Євгенію Єніну, в Павлоградському історико-краєзнавчому музеї

Коротка довідка щодо Павлоградського історико-краєзнавчого музею, в якому розташована експозиція, присвячена Євгенію Єніну

23 лютого 1962 р. в м. Павлоград відбулося урочисте відкриття міського музею, який протягом 13-ти років на громадських засадах очолювала Марія Іванівна Комісарова. Заклад розмістився у центрі міста, в будівлі кінця XIX — початку XX століття.

Постановою колегії Міністерства культури Української РСР від 10.05.67 р. Павлоградському історико-революційному музею присвоєне найменування «Народний музей».

Рішенням виконавчого комітету Дніпропетровської обласної ради депутатів трудящих від 27.05.76 р. № 307 на виконання постанови Ради Міністрів Української РСР від 12.05.76 р. № 243 створено історико-краєзнавчий музей в м. Павлоград.

Павлоградська міська рада 30.10.07 р. прийняла рішення про створення на базі музею комунального закладу «Павлоградський історико-краєзнавчий музей», який працює за власним статутом.

Основний і науково-допоміжний фонди музею налічують понад 50 тисяч одиниць.

Експозиції музею відображають історію міста від найдавніших часів до сьогодення: «Археологія», «Козаччина від давнини до сьогодення», «Історія заснування м. Павлоград», етнографічний куточок просто неба «Українська гостинна садиба» та ін.

З 2022 року Павлоградський історико-краєзнавчий музей очолює Анастасія Сергіївна Шаня. 1 жовтня 2023 року в музеї відкрили експозиційну залу «Вільні. Сильні. Незламні», що висвітлює події російсько-української війни, де також розміщена експозиція, присвячена Євгенію Єніну — українському державному діячеві: розвіднику і дипломату, урядовцю і правнику, який загинув 18 січня 2023 року під час польоту в зону бойових дій.

Незважаючи на складні воєнні умови, протягом 2024 року музей відвідало понад 14 тисяч жителів і гостей міста, проведено більше 600 екскурсій, 280 заходів, що свідчить про значне зростання інтересу до місцевої історії та культури.

Павлоградський історико-краєзнавчий музей

Експозиційна зала музею «Вільні. Сильні. Незламні».
Відкрито 1 жовтня 2023 р.

Копія напису "Переможемо!!!",
який залишив Є. Єнін на дошці в рідному класі.

Іменний дрон Є. Єніна «Сірко» за період з 22 жовтня по 24 грудня 2022 р. здійснив 23 вильоти і знищив: танків, ББМ, САУ, ЗРК «ТОР», ВАТ та іншої бойової техніки РФ на суму понад 30 млн дол. США.

Відвідувачі музею — учні шкіл, мешканці та гості м. Павлограда

У Центрі професійного і патріотичного виховання співробітників СЗРУ розміщено пам’ятну стелу на честь Євгенія Єніна

Коротка довідка щодо музейної експозиції СЗРУ, де розміщена пам’ятна стела, присвячена Євгенію Єніну

Сучасна музейна експозиція Служби зовнішньої розвідки України розташована в окремій залі і має назву Центр професійного і патріотичного виховання співробітників СЗРУ. Її створили у 2001 році при Головному управлінні розвідки Служби безпеки України, яке на той час (2000–2003) очолював генерал-лейтенант Олександр Вікторович Черевань.

На базі ГУ розвідки 18 лютого 2004 року сформовано Департамент розвідки СБ України. Згідно з указом Президента України 14 жовтня 2004 року на основі Департаменту розвідки СБ України створено Службу зовнішньої розвідки України.

На стендах музейної експозиції міститься інформація про функціонування підрозділів розвідки в Україні в різні історичні періоди. Велику цінність становлять матеріали про розвідників, які раніше здобували важливі відомості за кордоном. Окрім цього, тут є й специфічні експонати: пристрої для копіювання документів, перегляду мікроплівок, звукозапису, зразки малогабаритних тайникових контейнерів.

З початку створення музейної експозиції тут сформувалися гарні традиції, як-от: у музеї молоді розвідники складають присягу на вірність Україні, тут проводять екскурсії для співробітників і зустрічі з ветеранами розвідки.

Євгеній Єнін після закінчення Національної академії СБУ з 2002 по 2010 рік проходив військову службу на різних оперативних посадах у СЗРУ. Указом Президента України у 2008 році його нагородили орденом «За мужність» III ступеня.

У 2024 році за згодою керівництва Служби зовнішньої розвідки України в Центрі професійного і патріотичного виховання співробітників СЗРУ розміщено пам’ятну стелу, присвячену Є.В. Єніну, на якій відображено його життєвий шлях і професійну діяльність.

Центр професійного і патріотичного виховання співробітників СЗРУ

Нагороди і почесні відзнаки

1. Медаль «За бездоганну військову службу» Служби зовнішньої розвідки України. 20.11.2007 р.
2. Пам'ятний знак «Почесна відзнака Служби зовнішньої розвідки України». 11.10.2021 р.
3. Пам'ятний знак «Діамантовий хрест» Служби зовнішньої розвідки України. 19.11.2021 р.
4. Орден «За мужність» III ступеня — Указ Президента України №728-25т, 2008 р.
5. Орден «За заслуги» III ступеня — Указ Президента України №168/2017 р.
6. Відзнака «Національна академія прокуратури України». 25.10.2018 р.
7. Нагрудний знак «За відданість дипломатичній службі» Міністерства закордонних справ України. 20.01.2023 р.
8. Медаль «За жертовність і любов до України» Митрополита Київського і всієї України Епіфанія. 27.04.2022 р.
9. Ювілейна медаль «25 років зовнішній розвідці України».15.11.2016 р.
10. Пам'ятний знак «Вірність та честь» Служби зовнішньої розвідки України. 19.11.2022 р.
11. Нагрудний знак «Зовнішня розвідка в Україні. 100 років». 23.08.2021 р.
12. Пам'ятний знак «Почесний співробітник зовнішньої розвідки України». 01.12.2017 р.
13. Орден «За міжнародне співробітництво» Всеукраїнського об'єднання «Країна». 01.10.2023 р.
14. Ювілейний пам'ятний знак «100 років Національній академії внутрішніх справ України». 19.11.2021 р.
15. Ювілейна відзнака «30 років МВС України». 01.12.2021 р.
16. Ювілейна медаль «70 років Служби охорони» Національної поліції України. 29.10.2022 р.
17. Нагрудний знак Головного управління Служби безпеки України у м. Києві та Київській області «За особливі заслуги». 01.12.2017 р.
18. Медаль «Власна безпека» Служби зовнішньої розвідки України. 22.06.2022 р.
19. Нагрудний знак Головного управління Служби безпеки України у м. Києві та Київській області «За особливі заслуги». 01.08.2022 р.
20. Почесна відзнака Державного концерну «Укроборонпром» «За вагомий внесок у розвиток промисловості України». 09.08.2021 р.
21. Почесний нагрудний знак Головнокомандувача Збройних Сил України «Хрест Заслуги». 23.11.2022 р.
22. Медаль «За сприяння Збройним Силам України» Міністерства оборони України. 14.12.2020 р.
23. Пам'ятна відзнака Головного управління розвідки Міністерства оборони України — медаль «30 років воєнній розвідці України». 19.09.2022 р.
24. Хрест «Честь і слава» Всеукраїнського об'єднання «Країна». 14.10.2022 р.
25. Орден «Rio Branko» — найвища відзнака держави Бразилія. 23.12.2023 р.
26. Відзнака «Вогнепальна зброя» — пістолет «Glock 17». Наказ міністра оборони України № 945 від 17.10.2016 р.
27. Відзнака «Вогнепальна зброя» — пістолет «Pietro Beretta». Наказ голови СЗР України № 435 від 20.04.2020 р.

Дошка з нагородами

Орден «За мужність» (4)

Орден «Rio Branko» (25)

Орден «За заслуги» (5)

Останній спочинок

Щемливий біль не відпуска,
А пам'ять спогади гортає,
І небо тисне, бо ж зима:
Уже пройшов ворота Раю,
Початок нового шляху,
І Матір Божа зустрічає
Цих мужніх лицарів в строю.
Не згасне світло України,
Допоки моляться за нас
Герої наші, Матір Божа,
Всі ті, кому далекий страх!
Оранто! Київська Софіє!
Немає смерті! Всі живі!
Вони у Вічності,
А з нами —
Їх світла пам'ять на землі.

Дмитро Воловників

Байкове кладовище — місце вічного спочинку героїв, що віддали життя за Батьківщину

Вже третій рік поспіль у День пам'яті загиблих захисників України на Байковому кладовищі вшановують пам'ять загиблих в авіакатастрофі керівників та співробітників МВС України. 29 серпня 2024 р.

ЄВГЕНІЙ ЄНІН — ДУМКИ І ВИСЛОВИ

Війна вбиває. Всіх і все. Зокрема, руйнує кольори. Чіткими залишаються три з них: чорний, білий і червоний. Між першими двома відсутній сірий — усе або чорне, або біле. Червоний — то людська кров.

Уперше в історії України постав безальтернативний виклик: ми не можемо не перемогти в цій війні. Бо цього разу наша поразка означатиме повне зникнення країни.

Будемо захищатися! Україна — це все, що в нас є!

Нам потрібно набратися терпіння і пройти цей мученицький шлях, тому що альтернативи йому немає.

Перед нами стоїть справжній Еверест з нових завдань та спадкових проблем, і нам потрібно будь-що взяти цю висоту. Адже від цієї висоти залежить не лише імідж одного з найважливіших міністерств України, а й життя українців.

Від рішення, яке прийняте сьогодні, залежить завтра.

Державний творчий (підкреслюю — творчий!) менеджмент — настільки складна і тонка штука, що грейдером тут ти нічого не прогорнеш. Треба знати коли і вміти ступити півкроку назад, щоб роззирнутися і помітити власні хиби.

Реформи — аж ніяк не самоціль. Реформи заради реформ призводять до купи нового безладу. Іноді сенс реформи в тому, щоб не чіпати сферу чи систему зовсім. Загалом сенс реформ у покращенні, а не у зламі.

Головний критерій м'якої сили України — демократія та успішні реформи. Інвестиції прийдуть туди, де є комфортні умови для успішного ведення бізнесу.

Стратегія прокуратури одна: чітко дотримуватися Кримінально-процесуального кодексу. Іншого шляху в демократичному суспільстві не існує. І суспільство має затямити цю істину раз і назавжди. Інакше — чехарда з переслідувань і позбавлень волі.

Адаптивні, гнучкі технології сьогодні проникають у всі пори цивілізації. Придатні вони також у сфері державного управління. Часи сильних централізованих інституцій відійшли у минуле, віддавши пальму першості креативності вкупі з ефективністю.

Усіх нас, підозрюю, Бог обдаровує творчою іскрою. Але творчість — це зробити щось кращим, ніж воно є. Не нами сказано, що творчість не має меж.

Зухвалість, дешеві понти завжди коштують дуже дорого. Це стосується не лише Владислава.., а й десятків інших утікачів від українських правоохоронців та правосуддя. Чим більше ми наводимо мости із закордонними партнерами, тим меншою стає планета для наших злодіїв.

Головна метаморфоза власного життя: постійно змінював місця роботи, але насправді нічого не міняв. Адже хоч би де перебував, та знову і знову повертався до міжнародних відносин.

Мені не потрібні вороги. У будь-якому разі нас переслідує посмак. Це стосується як вина чи страви, так і людського спілкування. Я віддаю перевагу приємному посмакові.

Об'єднують людей світлі думки про спільне майбутнє, а не темні про минуле.

Якщо хтось із державних службовців чекає на похвалу, то йому треба йти з посади. Робота ця важка і невдячна. І сенс у тому, щоб її успішно виконати, а не почепити на груди медаль за внесок.

Корупція — це вірус, що вражає буквально всі органи держави. Один з методів боротьби з вірусами — дистанціювання. Тому важливо запроваджувати такі механізми взаємодії чиновників, які забезпечували б мінімум прямих і близьких контактів як між собою, так і з громадянами.

З повним розумінням, що це видання не могло побачити світ без всебічної підтримки вчителів, друзів, колег та рідних Євгенія, висловлюю щиру і безмежну вдячність:

Учителям та керівникам дипломатичних і державних установ:

Бабенко Н.М. — класний керівник
Яценко В.М., Лях Л.В., Осипчук Л.М. — учителі школи № 9 м. Павлоград
Сідак В.С. — ректор Національної академії СБУ
Латишева Н.Є. — доцент, завідувачка кафедри Національної академії СБУ
Шмоткін О.В. — професор, завідувач кафедри Національної академії СБУ
Черевань О.В. — начальник Головного управління розвідки СБУ
Чалий П.Ф. — посол України в Республіці Молдова
Пирожков С.І. — посол України в Республіці Молдова, академік, професор
Перелигін Є.Ю. — посол України в Італійській Республіці
Луценко Ю.В. — Генеральний прокурор України
Кулеба Д.І. — міністр МЗС України
Монастирський Д.А. — міністр внутрішніх справ України

Керівникам, колегам по роботі і друзям, які написали спогади:

Чернецька Л.М., Яценко В.М., Лях Л.В., Осипчук Л.М., Пономарчук М.С., Латишева Н.Є., Шмоткін О.В., Черевань О.В., Пирожков С.І., Клімкін П.А., Оніщенко Ю.В., Перелигін Є.Ю., Михайленко М.Ю., Воловників Д.В., Луценко Ю.В., Сторожук Д.А., Стрижевська А.А., Мовчан М.П., Романчук Р.В., Татомир Ю.І., Геращенко А.Ю., Кулик В.О., Майснер А.В., Кулеба Д.І., Боднар В.М., Мельник А.Я., Клименко І.В., Пікалов Є.С., Залужний В.Ф., Шаптала С.О., Петренко А.Г., Яцюк П.Ф., Примуш Р.Б., Косенко Ю.А., Гайченко А.В.

Усім, хто долучився до вшанування пам'яті Євгенія Єніна, допомагав у зборі матеріалів, а також надавав всебічну підтримку:

Клименко І.В. — міністр МВС України
Ящук І.П. — державний секретар МВС України
Пікалов Є.С. — заступник міністра юстиції України
Гайченко А.В. — заступник міністра юстиції України
Оніщенко Ю.В. — перший помічник Президента України
Кличко В.В. — Київський міський голова
Палатний А.Л. — голова виконавчого комітету партії «УДАР Віталія Кличка»
Трегубенко С.С. — заступник голови ДСНС МВС України
Мандзюк О.А. — директор Департаменту ДСНС МВС України
Виходець Ю.О. — начальник Департаменту Кіберполіції НПУ
Яцюк П.Ф. — начальник Центру спеціального призначення НГУ «Омега»
Єлізаров П.О. — командир окремого загону спеціального призначення НГУ
Чорний О. М. — друг Євгенія по академії і життю
Філіпенко А.О. — співробітник ДКВС України

Вершина А.А. — міський голова м. Павлоград
Пономарчук М.С. — радник міського голови
Чернецька Л.М. — директор Павлоградського ліцею № 9
Малюк В.В. — голова служби безпеки України
Черняк А.М. — ректор Національної академії СБУ
Дмитренко М.А. — співробітниця Національної академії СБУ
Філатов Б.А. — міський голова м. Дніпро
Корецький Ю.О. — начальник ГУ ДСНС України у Дніпропетровській обл.
Бойко О.А. — начальник ДРУ ГУ ДСНС України у Дніпропетровській обл.
Терехов І.О. — міський голова м. Харків
Скопенко В.В. — генеральний директор КП «ХТМ» м. Харків
Ганженко О.В. — заступник генерального директора КП «ХТМ»
Шаня А.С. — директор Павлоградського історико-краєзнавчого музею
Іващенко О.І. — голова СЗР України м. Київ
Кутальов П.К. — співробітник СЗР України

Однодумцям, колегам та друзям, які завжди були поруч і працювали в команді Євгенія Єніна:

Андрєєв Д.В., Волоха В.Г., Геращенко А.Ю., Горобець Є.В., Єлхін О.В., Лясовий М.В., Мудрак О.В., Наградська Т.Я., Ободзінська Л.В., Орел В.М., Рєпкін О.О., Сарієв І.А., Тихий Г.С., Ткач Ю.В., Шевчук С.М., Якімчук Д.С.

Співробітникам компанії «Тоні-М» на чолі з керівником Буджіашвілі М.С. та головним архітектором проєктів Баланюк Ж.М., які розробили і втілили в життя пам'ятні знаки. Меморіальні дошки встановлені в містах України, де навчався, працював і жив Євгеній Єнін.

Творчій групі тележурналістів: Боброву А.Є., Короткому М.Ж., Бно-Айріяну Л.Ж., які створили біографічний документальний фільм про Євгенія Єніна — державного діяча, який пройшов шлях від розвідника й дипломата до заступника Генпрокурора, заступника міністра закордонних справ і першого заступника міністра внутрішніх справ України.

Творчому колективу видавництва «Арт Економі» на чолі з директором Сергієм Кіктенком, які доклали всіх зусиль, щоб видання — альбом «Ілюстрації до життя Євгенія Єніна» та книжка «Марафон по вертикалі» вийшли у світ абсолютно якісними, сучасними і неповторними. Книжки передані в усі центральні бібліотеки України. Замовлення для домашньої книгозбірні можна зробити на сайті видавництва www.knygar.com.ua

Письменникові Андрію Чирві за професійний літературний супровід спогадів і статей видання.

Зміст

1 ВІЗИТІВКА ЛЮДИНИ — ЇЇ БІОГРАФІЯ

За кожним рядком — напружені будні 5

2 УСІ МИ РОДОМ З ДИТИНСТВА

Що посієш, те і зійде

Його школа — тепер ліцей його імені 12
Чернецька Л.М. 12
Яценко В.М. 13
Лях Л.В. 13
Осипчук Л.М. 14
Пономарчук М.С. 16

3 АКАДЕМІЧНІ РОКИ ВИЩОГО ҐАТУНКУ

Будь-яка школа славна не числом, а здобутками своїх учнів

Латишева Н.Є. 22
Шмоткін О.В. 24

4 ПРОФЕСІЯ СТА НАВИЧОК

Усі пристойні люди починали в розвідці

Черевань О.В. 30
Пирожков С.І. 32

5 ЗВІДСИ ВИДНО ВЕСЬ СВІТ

Дипломатами не народжуються, а стають

Клімкін П.А. 42
Оніщенко Ю.В. 44
Перелигін Є.Ю. 46
Михайленко М.Ю. 49
Воловників Д.В. 51

6 ВІДОМСТВО, ДЕ ГАРТУЄТЬСЯ ХАРАКТЕР

Якщо ти проходиш через пекло, іди, не зупиняйся

Луценко Ю.В. 62
Сторожук Д.А. 65
Стрижевська А.А. 67
Мовчан М.П. 69
Романчук Р.В. 71
Татомир Ю.І. 74
Інтерв'ю Є. Єніна 76

7 БУКЕТ З ІНТЕЛЕКТУ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ

Справжня насолода життя — робити речі, для яких людина створена

Геращенко А.Ю. 94

Кулик В.О. 97
Майснер А.В. 100
Інтерв'ю Є. Єніна 102

8 МЗС: ПОВЕРНЕННЯ

У центрі кожної проблеми лежить можливість

Кулеба Д.І. 108
Боднар В.М. 111
Мельник А.Я. 114
Інтерв'ю Є. Єніна 117

9.1 КОМАНДА РЕФОРМАТОРІВ

Якщо ти хочеш змін у майбутньому – почни втілювати їх уже сьогодні

Клименко І.В. 142
Пікалов Є.С. 145
Інтерв'ю Є. Єніна 147

9.2 ***Будемо захищатися! Україна – це все, що в нас є!***

Залужний В.Ф. 160
Шаптала С.О. 163
Петренко А.Г. 167
Яцюк П.Ф. 169
Примуш Р.Б. 171
Інтерв'ю Є. Єніна 189

10 СІМ'Я. СВЯТІШОГО НЕМА

Щастя життя залежить від якості думок 193

11 МИНАЄ ВСЕ, ТІЛЬКИ ПАМ'ЯТЬ ЗАЛИШАЄТЬСЯ

Людина варта стільки, скільки вона здатна віддати світу

Залужний В.Ф. 208
Косенко Ю.А. 211
Гайченко А.В. 215

Ліцей №9, м. Павлоград 217
Бібліотека Національної академії СБУ 223
Сквер ім. Євгенія Єніна, м. Дніпро 226
Вулиця Євгенія Єніна, м. Харків 229
Музей м. Павлограда 233
Центр СЗРУ 236
Нагороди Є. Єніна 237
Останній спочинок 239
Думки і вислови Є. Єніна 242
Подяки 244

Історико-біографічне видання

Ілюстрації до життя Євгенія Єніна

Фотоальбом

Укладач Володимир Єнін

Верстка Сергія Косенка
Редакторка Тетяна Летнянчин
Коректура Галини Шевченко
Художник Олександр Коваль
Директор Сергій Кіктенко

Фотографії, використані в альбомі, є власністю сім'ї Єніних і люб'язно надані колегами по роботі Євгенія Єніна

Підписано до друку 30.09.2025 р.
Формат 60x90/8. Ум. др. арк. 31
Гарнітура Roboto. Папір крейдяний.
Друк офсетний. Наклад 500 прим.
Зам. № 02 – 754

Видавець
Видавництво «Арт Економі»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 3911 від 05.11.2010 р.
Тел: +38 067 238 75 01
www.knygar.com.ua
e-mail: admin@knygar.com.ua

Іменний дрон Є. Єніна «Сірко»
(Павлоградський історико-краєзнавчий музей)

За період з 22 жовтня до 24 грудня 2022 р. здійснив 23 вильоти і знищив: танків, ББМ, САУ, ЗРК «ТОР», ВАТ та іншої бойової техніки рф на суму понад 30 млн дол. США. Із цих невеликих, але надзвичайно ефективних дронів започатковано виробництво надсучасної зброї, яка блокує наступальні дії ворога, знищує економіку країни-агресора і відіграє ключову роль у нашій Перемозі.